

Jaarstukken 2015

gemeente [gD] Doetinchem

Inhoudsopgave

Voorwoord		5
Hoofdstuk 1	Inleiding	9
Jaarverslag		
Hoofdstuk 2	Programma's inhoudelijk	15
	Programma's financieel	34
Hoofdstuk 3	Paragrafen	
	paragraaf 1 lokale heffingen	41
	paragraaf 2 weerstandsvermogen en risicobeheersing	43
	paragraaf 3 onderhoud kapitaalgoederen	53
	paragraaf 4 financiering	59
	paragraaf 5 bedrijfsvoering	63
	paragraaf 6 verbonden partijen	71
	paragraaf 7 grondbeleid	89
	paragraaf 8 rechtmatigheid	95
Jaarrekening		
Hoofdstuk 4	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en analyse van het rekeningresultaat	105
Hoofdstuk 5	Balans en toelichting op de balans	120
	Overzicht reserves en voorzieningen	142
Hoofdstuk 6	Verantwoording in het kader van Single information single audit	148
Bijlagen		
Hoofdstuk 7	Controleverklaring	152
Hoofdstuk 8	Besluit	153
Informatieve bijlagen niet behorend bij accountantsoordeel		
Hoofdstuk 9	Kredieten	155
	Grondexploitaties	159

Voorwoord

Voorwoord

De taken van de gemeentelijke overheid zijn volop in ontwikkeling op velerlei terreinen. We kregen als gemeente het afgelopen jaar de verantwoordelijkheid voor de voormalige rijkstaken op het gebied van participatie, jeugd, zorg en welzijn. Die verantwoordelijkheid voor beleid en uitvoering heeft uiteraard ook een belangrijke financiële component; de gemeentebegroting 'groeide' immers met 64 miljoen euro. Ook op andere terreinen zien we dat onze gemeente in beweging is. Een vitale en duurzame samenleving bereiken we alleen in nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Mensenwerk dus op alle terreinen! Het jaar 2015 sluiten we af met een positief financieel resultaat. Afgerond gaat het om een bedrag van 3,5 miljoen euro, waarmee we onze algemene reserve, reserve sociaal domein en de buffer voor de grondexploitaties voor de komende jaren kunnen versterken.

Nieuwe taken in het sociaal domein

Een terugblik op het jaar 2015 voert ons uiteraard in de eerste plaats naar onze taken in het sociaal domein. We constateren dat we een goede start hebben gemaakt, zowel bij de uitvoering van onze nieuwe taken voor onze inwoners als in financieel opzicht. De transitie hebben we zonder ongelukken kunnen opvangen, voor de echte transformatie hebben we een aantal jaren nodig.

Onze medewerkers hebben zich het afgelopen jaar volop ingespannen om de zorg en ondersteuning voor onze inwoners te continueren, of het nu ging om huishoudelijke hulp, (inkomens)ondersteuning, begeleiding, opvang of daginvulling. Dit deden we niet alleen voor volwassenen, maar ook voor jeugd. Van 0- 100 dus. Ruim 50 buurtcoaches gingen aan de slag in de Doetinchemse wijken en vervullen daar inmiddels een belangrijke rol als spin in het web bij de uitvoering van ons beleid zoals verwoord in De Doetinchemse Keuze. Ondertussen werd achter de schermen alles op alles gezet om alle systemen te laten draaien en op elkaar aan te sluiten. Al met al legden we een stevige basis waarop we de komende jaren kunnen voortborduren en de nodige vernieuwingen kunnen doorvoeren. Overigens zien we de eerste innovaties al ontstaan, bijvoorbeeld in het Meedoenarrangement dat in de regio en landelijk navolging vindt.

In ons gemeentelijk beleid DDK zetten we in op de 'kanteling' naar meer eigen kracht en kunnen. Voor de Wmo-taken zien we dat we deze inmiddels goed op de rit hebben. Kosten die hoger uitvielen betreffen vooral de nieuwe taken en taken die Doetinchem als centrumgemeente voor de regio uitvoert, namelijk participatie en beschermd wonen. Dit kwam vooral doordat we aanzienlijk meer cliënten kregen dan waarop we rekenden. Voor Jeugd hebben we meer kosten gemaakt dan begroot, door de regionale verevening en het wachten op de resultaten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) is op dit moment nog geen definitief bedrag te noemen. Aan het eind van 2016 wordt definitief verevend over 2016.

Het sturen op deze kosten vergt enkele jaren, hetgeen onder andere te maken heeft met de overgangsrechten die voor deze groepen gelden en met de afspraken die we met de buurgemeenten maken. Voor het geheel zien we dat we de inzet van eigen middelen dit jaar nog wel nodig hebben gehad. Hieruit zijn onder andere de extra investeringen in preventie ingezet.

Kwaliteit en initiatief in de wijken

Mensenwerk treffen we echter niet alleen in het sociaal domein. Eigenlijk geldt het voor alles wat we voor onze samenleving doen. Vanuit de gedachte dat we in samenwerking met bewoners, organisaties en bedrijven meerwaarde creëren, plukken we op velerlei terreinen de vruchten. Gezamenlijk werken we aan kwaliteit. Een voorbeeld is de wijk Overstegen, waar de straten en het openbaar groen intensief onder handen werden genomen. Doordat dit gebeurde in nauw overleg met de woningcorporatie en bewoners, gingen zij zelf ook aan de slag. Dat alles leidde tot een veel beter straatbeeld en een nieuwe ontmoetingsplek, de 'Noabertuin', die door een bewonersgroep wordt onderhouden. Die nauwe samenwerking van gemeente en bewoners leidt op meer plekken in de gemeente tot goede resultaten. Bij groenprojecten zoals de landschappelijke inrichting van de gronden langs de Wehlse Es, het natuurpark bij de Oostelijke Randweg of de ondersteuning van bewonersinitiatieven zoals het Gescoterrein.

Zo ook bij de reconstructies van een aantal wegen, zoals de herinrichting van de Hoofdstraat in Gaanderen of de IJsselkade-Melkweg-Spinbaan in Doetinchem.

Duurzame en vitale economie

Gemeentebreed pakten we belangrijke onderwerpen bij de kop als het gaat om economische en maatschappelijke ontwikkeling. We werkten aan de randvoorwaarden die ervoor zorgen dat bewoners en ondernemers kunnen meedoen in een duurzame en vitale economie. In 2015 troffen we samen met buurgemeente Oude IJsselstreek de voorbereidingen voor Laborijn, die vanaf 2016 de uitvoering van de Participatiewet op zich neemt. Ook kreeg innovatie een impuls doordat we regionaal de visie 'smart werken' tot stand brachten. Met het koersdocument 'Doetinchem natuurlijk duurzaam' zetten we onze ambities uit voor een duurzame samenleving; de voorbereidingen in 2015 hebben inmiddels geleid tot belangrijke concrete stappen in 2016 zoals het revoluerend fonds voor duurzaamheidsleningen. Met het oog op een sterke binnenstad brachten we heel wat Doetinchemmers en Achterhoekers op de been om mee te denken en te werken aan achtereenvolgens een analyse en een visiedocument. Eind 2015 startten twaalf werkgroepen met het opstellen van de plannen voor een uitvoeringsagenda. Zorgen voor een duurzame economie betekent ook problemen bij de kop pakken; vandaar dat we aan de slag zijn gegaan met een leegstandteam. In dat kader neemt Doetinchem tevens deel aan de pilot stedelijke herverkaveling. Natuurlijk moeten we ook afmaken waar we aan begonnen zijn; zo werd in 2015 de Oostelijke Randweg in gebruik genomen en voltooiden we het nieuwe OV-plein bij het station. We maakten meer werk van recreatie en cultuurhistorie; Doetinchem heeft weer een VVV, we realiseerden de Flaneersteiger bij de Oude IJssel en gingen aan de slag met de herinrichting van het Mark Tennantplantsoen en omgeving om de beleving van de historische stadskern te versterken.

Mensen maken de stad

Mensen maken hun wijk en hun stad. Vandaar dat hun welbevinden in al ons handelen steeds voorop stond. Diverse specifieke projecten versterken dit streven, zoals de leesbevordering door de bibliotheek, de Formulierenbrigade, de activiteiten van de buurtsportcoaches, de leefstijlprogramma's of de Stadskamer. De sportverenigingen slaan de handen ineen voor de toekomst en de culturele instellingen weten elkaar steeds beter te vinden. De voorbereidingen in 2015 zullen het komend jaar tot resultaten leiden.

Het zal duidelijk zijn dat we in het afgelopen jaar vooral samen aan de slag zijn gegaan. In die zoektocht past ook reflectie over de nieuwe rol en verantwoordelijkheid van de moderne gemeente. Dat deden we in twee conferenties met als thema 'samenwerken in Doetinchem'. Een prachtig begin, waar we volgend jaar op voortborduren.

Bij een modern bestuur past ook een zorgvuldige verantwoording. In deze jaarrekening presenteren we een beknopt en helder overzicht van onze resultaten, zowel financieel als inhoudelijk.

Hoofdstuk 1

Inleiding

Hoofdstuk I: Inleiding

Dit zijn de Jaarstukken 2015. Zoals inmiddels gebruikelijk is, bestaan de jaarstukken uit drie delen: het jaarverslag, de jaarrekening en een aantal bijlagen.

Jaarverslag

In hoofdstuk 2 van het jaarverslag beschrijven we welke resultaten we behaald hebben in 2015. Deze moeten bijdragen om de doelstellingen te bereiken die we ons gesteld hadden in de programmabegroting 2015. De acties die voor 2015 waren gepland, hebben we als volgt beoordeeld:

is afgerond

loopt door

vraagt aandacht

Meteen na de inhoudelijke programmaverantwoording leest u de financiële verantwoording: Wat was de raming van budgetten in de begroting, wat is de realisatie en wat is het saldo?

Het tweede deel van het jaarverslag -hoofdstuk 3- bevat de paragrafen. Hierin staat de verantwoording op de zeven verplichte paragrafen uit de programmabegroting 2015. Daarnaast staat in het jaarverslag tevens de paragraaf Rechtmatigheid. In deze paragraaf rapporteert het college over geconstateerde (on)rechtmatigheden.

Jaarrekening

De jaarrekening begint met hoofdstuk 4, het rekeningresultaat en de analyse hiervan.

Daarna -in hoofdstuk 5- treft u de balans met toelichting en het overzicht van reserves en voorzieningen.

Vervolgens komen een aantal verplichte onderdelen van de jaarrekening:

- Hoofdstuk 6, met de verantwoording van de Single information en single audit (Sisa);
- De jaarrekening is gecontroleerd door onze accountant. De controleverklaring is opgenomen in hoofdstuk 7;
- Hoofdstuk 8 bevat het raadsbesluit tot vaststelling van de jaarstukken 2015.

De bijlagen

In hoofdstuk 9 staan bijlagen die buiten de controle van de accountant vallen maar zijn opgenomen ter informatie voor u en voor onze toezichthouder (provincie Gelderland).

Het gaat om:

- het overzicht van kredieten;
- diverse overzichten die betrekking hebben op de grondexploitatie

Jaarverslag

Hoofdstuk 2

De Programma's

We zetten ons in om de mogelijkheden tot samenwerking te intensiveren. Samenwerking met burgers en bestuurlijke verbindingen over (gemeente)grenzen heen. Door het kiezen van de juiste samenwerkingsverbanden willen we de kracht in de samenleving versterken. Draagvlak in de samenleving vinden we een belangrijk uitgangspunt. We werken daarbij aan de verandering van de bestuurscultuur. Voor de openbare orde en veiligheid lag de aandacht op preventie en werken we optimaal samen met politie en brandweer. De aandacht voor handhaving blijft geborgd.

Wat hebben we bereikt

Bestuur en veiligheid	resultaat
Algemeen bestuur	
Van belang zijn vooral de initiatieven die binnen de regio Achterhoek plaatsvinden. Wij zien dat als belangrijke basis voor het bereiken van de gewenste resultaten. Door de Regio is met de Achterhoekse colleges, de stuurgroep Achterhoek 2020 en veel ondernemers de strategische focus verder uitgewerkt.	
Het GSO regiocontract is afgerond. In voorbereiding zijn de plannen/projecten voor de Gebiedsopgave Achterhoek (GOA) een initiatief van de provincie Gelderland.	
De projecten GSO stadscontract (Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid) Vitaal stadscentrum, Iseldoks en IKC Noord verkeren in een afrondend stadium.	
Bestuurscultuur	
We zijn het traject 'samenwerken in Doetinchem' gestart. Met alle betrokken geledingen, actieve bewoners, ambtenaren, collegeleden en raadsleden zijn in twee conferenties de rode draad voor een goede samenwerking uitgezet. Luisteren naar elkaar, vertrouwen houden en afspraken nakomen vormen de crux voor een succesvolle samenwerking. Dit krijgt in 2016 een vervolg met concrete acties.	
Met de notitie Bibob hebben we de prioriteiten en mogelijkheden voor uitbreiding bepaald voor de bestuurlijke aanpak van criminaliteit.	

Openbare orde en veiligheid	
Er is een nieuwe kadernota veiligheid opgesteld (samenwerking basisteam Achterhoek-West).	
De gemeenteraad heeft het initiatiefvoorstel drugsbeleid/coffeeshop-beleid vastgesteld. Hierin is het beleidskader vastgesteld dat de basis vormt voor de uitvoeringsnota Drugsbeleid die in het 1e kwartaal 2016 zal worden aangeboden.	
Met toezicht en de integrale handhaving dragen we zorg voor een gezonde, veilige, schone en duurzame leefomgeving.	

Het programma Economie en bereikbaarheid is er op gericht om het economisch klimaat in de Achterhoek te versterken. We streven naar het vergroten van de werkgelegenheid, onder andere door de vestiging van nieuwe bedrijven op het A18 Bedrijvenpark en het Euregionaal Bedrijventerrein (EBT). We willen schone technologie naar Doetinchem halen. We zetten in op het vergroten van de aantrekkelijkheid van onze binnenstad en onze bedrijventerreinen en we verbeteren de bereikbaarheid ervan. We richten ons daarbij op de veiligheid van fietsroutes (ook naar scholen).

Wat hebben we bereikt

Economie en bereikbaarheid	resultaat
<i>Economische zaken</i>	
Er is hard gewerkt aan een aanvalsplan voor de toekomst van de binnenstad om de kracht en levendigheid van de Doetinchemse binnenstad te vergroten. In dit proces is samengewerkt met belanghebbenden, betrokkenen en is het inwonerspanel ingezet. Dit heeft geleid tot een rapport over het functioneren en de toekomst van de binnenstad in het voorjaar. In het najaar is de visie op de binnenstad vastgesteld. De Uitvoeringsagenda is in april 2016 gereed.	
Voor het bedrijventerrein De Huet is een revitaliseringsplan opgesteld.	
Voor het bedrijventerrein Nijverheidsweg in Wehl is een revitaliseringsplan in ontwikkeling.	
De acquisitie A18 bedrijvenpark naar landelijk en euregionaal niveau geven we veel aandacht. We bieden ondernemers-regelingen aan en zetten in op alternatieve financieringen.	
Startdocument opstellen voor de verduurzaming van de economie. Zie programma 7 Milieu en Duurzaamheid.	

Indicatoren
Aantal arbeidsplaatsen (Arbeidsmarktmonitor Gld. in 2015 in gD is 32.380, licht dalend)
Aantal bedrijven/vestigingen (Arbeidsmarktmonitor Gld. in 2015 in gD is 4590 licht stijgend)
Leegstand bedrijfspanden (Leegstandsmonitor 2015 , licht dalend)

Wat hebben we bereikt

Verkeer en vervoer	resultaat
<p>Gestart is met een nieuw mobiliteitsplan, met aandacht voor de gelijkwaardige belangen van fietsers, openbaar vervoer en auto/motorverkeer. Hierbij stellen we prioriteiten t.a.v. de uitvoering in relatie tot beschikbare middelen. De nota van uitgangspunten is door de raad vastgesteld. De Mobiliteitsvisie + uitvoeringsprogramma komt medio 2016 in de raad.</p>	
<p>Ruim binnen beschikbaar budget en tijdsplanning is de aanleg van de oostelijke randweg gerealiseerd. De weg is in de zomer feestelijk geopend. De procedure vrachtwagenverbod Doetinchem-Noord (Haareweg-Kruisbergseweg) is na de realisatie van de weg in gang gezet.</p>	
<p>De reconstructie IJsselkade/Spinbaan/Melkweg is in een korte tijdsperiode uitgevoerd in goed en nauw overleg met bewoners en directe omgeving.</p>	
<p>De reconstructie van de Hoofdstraat in Gaanderen is uitgevoerd in nauwe samenwerking met de dorpsraad Gaanderen en plaatselijke ondernemers.</p>	
<p>De aanleg van de fietstunnel onder de Europaweg is in voorbereiding. De realisatie is gekoppeld aan de verplaatsing van een persleiding van waterschap Rijn & IJssel in de 2e helft van 2016.</p>	
<p>We zetten in op verdubbeling spoorwegverbinding Arnhem-Winterswijk door lobby en regionaal op te trekken en versterken van bestuurlijke relatie met provincie en ProRail. Verdubbeling van het spoor ter plaatse van Wehl is gerealiseerd.</p>	
<p>Stationsomgeving wordt heringericht met aanpassingen van bus- en treinperrons en een betere voetgangersroute richting binnenstad en scholen. Het nieuwe Busplein is inmiddels gerealiseerd (fase I).</p>	
<p>Resultaten van het onderzoek naar betere fietsroutes(uitgevoerd door scholieren) zijn bekend. Kansrijke maatregelen worden 1e helft 2016 uitgevoerd. Overige fietsmaatregelen krijgen een plek in het nieuwe mobiliteitsplan. Quick-wins worden uitgevoerd.</p>	
<p>Er is een kadernota Basismobiliteit Achterhoek vastgesteld. Dit heeft tot doel meerdere vormen van vervoer (o.a. doelgroepen-vervoer) te laten integreren en efficiënter te organiseren.</p>	

Gestart is met de meting van de parkeerdruk. De oplevering hiervan is april 2016. Aansluitend wordt de parkeervisie opgesteld die in september 2016 beschikbaar komt. Zowel de huidige als toekomstige parkeer-behoefte en de ruimtelijke spreiding hiervan worden in beeld gebracht.	
De revitalisering van industrieterrein Verheulswede is afgerond. Dit is in samenspraak met de ondernemers en Parkmanagement gedaan.	
De uitvoering van het revitaliseringsplan industrieterrein De Huet, fase I wordt in 2016 uitgevoerd. Dit gebeurt in samenspraak met de ondernemers.	

Indicatoren
Waardering verkeersveiligheid Lemon 2014 rapportcijfer 6 (stijgend)
Aantal ongevallen met letsel ziekenhuis is 0,2 per 1000 inw. in 2014. (Dit is bovengemiddeld)
Aantal slachtoffers met fiets is 2,0 per 10.000 inw. in 2014. (Dit is bovengemiddeld en stijgend)
Bereikbaarheid (Stadsmonitor 2014, bovengemiddeld)
Bereikbaarheid (Stadsmonitor 2014, bovengemiddeld)

De decentralisaties gaven ons een kans om een draai te maken in het denken over ondersteuning. De basisgedachte is dat we uitgaan van wat mensen kunnen en niet van wat ze niet kunnen. De ondersteuning is gericht op het zelfstandig kunnen leven. Preventie heeft een prominentere rol en de ondersteuning wordt dichterbij gebracht. Van belang is om te bepalen wat nodig is. Kinderen moet gezond en veilig op kunnen groeien en iedereen moet mee kunnen doen aan de samenleving. Het gaat om een daadwerkelijk integrale benadering vanuit de organisaties op het gebied van jeugd, zorg, welzijn en gezondheid. Gezamenlijk wordt gezorgd voor laagdrempelige voorzieningen, een goede afstemming van vraag en aanbod en een meer uitgebalanceerde uitvoering. Het zal bijdragen in een verschuiving van zwaardere naar lichtere vormen van ondersteuning. We leggen daarbij een link naar het wijkgericht werken en organisaties in de cultuur, sport en recreatie. Zij vormen mede het sociale netwerk dat bijdraagt aan het meedoen van iedereen.

Onze doelen zijn:

- Niemand tussen wal en schip, inzet op preventie
- Het voorkomen van problemen en achterstanden bij jeugd
- We faciliteren mensen om te participeren in de samenleving
- Terugdringen beroep op bijstand en bevorderen mogelijkheden regulier werk
- Efficiënte en effectieve uitvoeringsorganisatie voor uitvoering van Participatiewet
- We beheersen de (fin.) risico's voor de nieuwe taken in het sociaal domein

Wat hebben we bereikt

De Doetinchemse Keuze	resultaat
<i>Met elkaar, voor elkaar</i>	
We zijn gestart met de uitrol van de buurtcoach methodiek stedelijk: I huishouden, I plan, I regisseur.	
Er is blijvende inzet op de benodigde cultuurverandering. Daartoe zetten we de gekantelde werkwijze verder door; in het gesprek met inwoners met een ondersteuningsvraag uit te gaan van wat mensen wel kunnen.	
We bevorderen vrijwilligerswerk door te investeren in faciliteiten als steunpunten en het mantelzorgcompliment.	
We werken aan harmonisatie van de frontoffices, zodat inwoners op verschillende plekken gelijk benaderd worden en niet opnieuw hun verhaal hoeven vertellen.	
We stimuleren vernieuwing bij aanbieders.	

We faciliteren ontmoetingsplaatsen in buurten.	
We werken aan verdere integratie van uitvoering van de wetten.	
We geven uitvoering aan de nieuwe centrumgemeentelijke taak Beschermd Wonen. Er worden afspraken gemaakt met regionale wooncoöperaties over opvang van uitstroom vanuit maatschappelijke opvang, crisisopvang en beschermd wonen.	
Invulling geven aan de gemeentelijke huisvestingstaakstelling voor asielzoekers met een vergunning tot verblijf.	
We hebben veel aandacht besteed aan de opvang van extra vluchtelingen in de Kruisberg, de crisisnoodopvang in Rozengarde en communicatie met omwonenden hierover.	
Huiselijk geweld en kindermishandeling. In april zal er een besluit worden genomen over de nieuwe organisatie Veilig Thuis NO. Daarnaast zijn er afspraken over de vrouwenopvang en uitvoering van de regiovisie huiselijke geweld en kindermishandeling.	
Jeugd	
Voor de nieuwe instroom van jeugd volgen we de integrale werkwijze van de Doetinchemse Keuze.	
M.i.v. 1 januari 2015 geven we uitvoering aan de Jeugdwet.	
We voeren het regionaal transitiearrangement (RTA) uit in samenwerking met de regio gemeenten. Hiermee bieden we continuïteit van zorg en borgen we de benodigde infrastructuur.	
We vertalen het beleidsplan “Met elkaar, voor elkaar” in de uitvoeringsagenda jeugd (verbreding van de jeugdagenda).	
Het plan Jongeren op Gezond gewicht is ingevoerd. De komende jaren wordt verder gewerkt volgens deze methodiek.	

Burgerparticipatie	
We gaan in gesprek met de samenleving, bijv. door het inrichten van een burgerpanel.	
Via de wijknetwerken koppelen we vraag en aanbod in de wijk en gaan we in gesprek over daginvulling.	
Per 1 januari 2015 staat er een nieuw Meedoenarrangement.	
Met een openbaar subsidieregister in het sociaal domein geven we inzicht in wie er in aanmerking is gekomen voor een bijdrage om voorgenomen activiteiten te realiseren.	
We stellen een ombudsfunctie in.	
Inzet op werk	
Voorkomen en terugdringen onrechtmatig gebruik bijstand (hoogwaardig handhaven).	
Re-integratieondersteuning met toepassing van het in het beleidsplan genoemde instrumentarium.	
Gezamenlijk met de ketenpartners in de regio verder stroomlijnen van de werkgeversdienstverlening (uniforme benadering en vermindering loketten).	
Samen met onder andere werkgevers en werknemersorganisaties geven we het Werkbedrijf Achterhoek vorm. Dit is een bestuurlijk samenwerkingsverband als schakel tussen de door werkgevers toegezegde garantiebanen en de doelgroep. Onderdeel hiervan zijn onder andere een gezamenlijke arbeidsmarktanalyse en marktbeperkingsplan(nen).	
Creëren garantiebanen binnen de gemeentelijke organisatie.	
Samen met Oude IJsselstreek, evt. andere gemeenten en Wedo uitwerken van een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Participatiewet.	

Risicomanagement	
Inrichten van risicomanagement voor de nieuwe taken in het sociaal domein en de nieuwe vormen van samenwerking en inkoop. Contractmanagement zetten we in als sturingsinstrument.	
We monitoren de indicatoren op wijkniveau. De professionele inzet per wijk passen we vervolgens aan n.a.v. deze uitkomsten.	

Indicatoren
Waardering sociale cohesie (Lemon 2014 rapportcijfer 6,8 stabiel) [Geen meting in 2015]
Overlast van personen (Lemon 2014 rapportcijfer 7,5 stijgend) [Geen meting in 2015]
Participatiegraad (Arbeidsmarktmonitor) 2015 stabiel
Beroep op bijstandsuitkering licht stijgend
Gebruik en kosten voorzieningen (opgenomen in DDK monitor)

We streven naar doelmatige en toekomstbestendige huisvesting voor primair en voortgezet onderwijs. Het onderwijs heeft te maken met een teruglopend leerlingenaantal, waardoor leegstand ontstaat. Onderwijsgebouwen voor primair onderwijs zien we mede daarvoor zoveel mogelijk geïntegreerd in brede wijkvoorzieningen.

Wij zorgen ervoor dat zoveel mogelijk jongeren hun opleiding afronden en zo een goede start maken op de arbeidsmarkt. Op het terrein van cultuur zorgen we voor breed toegankelijke cultu-
rele voorzieningen en stimuleren we cultuureducatie voor de jeugd tot 12 jaar en bevorderen we de cultuur(historische) beleving.

Onze doelen zijn:

- Behoud kwaliteit onderwijsvoorzieningen
  - Het aantal jongeren zonder startkwalificatie neemt af
  - Bevorderen leefbaarheid, levendigheid en aantrekkelijkheid van de gemeente
  - Bevorderen beleving cultuur(historie)
- (uitvoeringsprojecten staan onder programma 6 Ruimtelijke ordening)

Wat hebben we bereikt

Onderwijs en cultuur	resultaat
Onderwijshuisvesting	
Nieuwbouw basisschool Gaanderen. Gewerkt is aan voorbereiding van de (ruimtelijke) procedures, aanbesteding en ontwerpschetsen voor de bouw van het MFA in Gaanderen.	
Nieuwbouw Integraal Kindcentrum Noord (IKC). De voorbereidingen zijn in een vergevorderd stadium Het bestemmingsplan is vastgesteld. De beroepsprocedure loopt door tot in 2016.	
Nieuwbouw de Isselborgh in Wijnbergen. De bouw is gestart, oplevering in 2016.	
Kunst en cultuur(historie)	
In vervolg op de besluitvorming over Uitvoeringsagenda Aanvalsplan Binnenstad sluiten we een convenant Evenementen met de ondernemersfederatie Doetinchem.	
De laatste projecten van Trots op onze Streek zijn opgeleverd zoals het eindverslag en informatiebord werkgroep Rivierduin Gaanderen en de oprichting van de beheersstichting in Gaanderen.	

Indicatoren
Schooluitval cijfers RMC (2014) 2,3 % dalend

Sport en bewegen zijn in onze visie van groot belang. Niet alleen voor een vitale Doetinchemse bevolking. Sportactiviteiten en -verenigingen dragen eraan bij dat we beleidsdoelstellingen op andere terreinen realiseren. Sportdeelname kan mensen op het juiste spoor zetten om preventief aan hun gezondheid te werken en hun participatie in de samenleving bevorderen. Ook dragen gebruiksmogelijkheden van openbaar groenvoorzieningen bij in het bevorderen van een gezonde levensstijl. Recreatie en toerisme dragen bij aan welzijn, welvaart en omgevingskwaliteit. We zien kansen om deze te versterken, met name door regionale samenwerking.

Onze doelen zijn:

- *De juiste accommodatie op de juiste plaats*
- *Sport als component van het ontwikkelen van een gezonde levensstijl*
- *Behoud kwaliteit sportvoorzieningen*
- *Ondersteuning van verenigingen bij de doorontwikkeling en het voorbereiden op nieuwe keuzes (maatschappelijke taken/zelfwerkzaamheid)*
- *Aansluiting sportstimulering op accommodaties*

Wat hebben we bereikt

Sport, openbaar groen en recreatie	resultaat
Sport	
Doorontwikkeling plan wielervedbaan de Zwaluwen.	
Invoeren jeugdsportfonds (onderdeel beleid armoedebestrijding).	
Oprichten sportraad.	
Programma's in de beweegtuinten.	
Uitvoering werkprogramma buurtsportcoaches.	
Onderzoek naar mogelijkheden verduurzaming gemeentelijke sportaccommodaties.	
Onderzoek naar meer uniform beheersmodel sportaccommodaties met aandacht voor schaalvoordeel en zelfwerkzaamheid.	
Uitvoeringsagenda Doetinchem in vorm 2016	

Openbaar groen	
De uitvoeringsprojecten op het gebied van groen/landschap zijn te vinden in programma 6. Ruimtelijke ordening (projectfinanciering) en het beleid voor het onderhoud en beheer van het openbaar groen in hoofdstuk 3, paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen.	

Recreatie	
Gebruik van (m.n. minder weersafhankelijke) voorzieningen in de regio benutten/bevorderen.	
Ondersteunen Stichting Achterhoek Toerisme (marketing).	
Heropening VVV Doetinchem.	
Nieuwe verbanden leggen tussen sport&recreatie met cultuur&toerisme.	
Een visiedocument op spelen en speelvoorzieningen maakt nu deel uit van de bestuursopdracht VJN 2016 groen, grijs en spelen	

Indicatoren	
Sportdeelname (GSF 2015, 52 % volw. is lid sportvereniging stijgend)	
Waardering groenvoorzieningen (Lemon 2014, rapportcijfer 2014 6,9 stijgend)	

We focussen op de ingezette ontwikkelingen, maken af waar we aan begonnen zijn en starten geen grote nieuwe projecten. De aandacht richt zich m.n. op Iseldoks, Vijverberg-zuid, Wehl Heideslag, Heelweg en Lookwartier. We werken aan kwaliteitsverbetering in de leefomgeving door aandacht te geven aan natuur en cultuurhistorie. Via wijk- en buurtontwikkeling dagen we inwoners en bedrijven uit om zaken zelf of samen op te pakken.

Onze doelen zijn:

- Aandacht voor bestaande woningvoorraad en gedifferentieerde opbouw van wijken
- Negatieve effecten van leegstand bestrijden en voorkomen
- Wijk- en buurtontwikkeling integraal benaderen
- Beleving natuur en cultuurhistorie bevorderen
- Een toekomstbestendig waterbeheer (anticiperen op klimaatverandering)
- Aandacht voor de beschikbaarheid van woningen voor de doelgroep, de betaalbaarheid en het scheiden van wonen en zorg

Wat hebben we bereikt

Ruimtelijke ordening, wijk- en buurtontwikkeling en volkshuisvesting	resultaat
Ruimtelijke ordening, wijk- en buurtontwikkeling	
<p>GSO-project Vitaal Stadscentrum (visie Eidentiteit):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Langs de Oude IJssel is een flaneersteiger gerealiseerd • Aanpassing van de Nieuwstad en het Mark Tennant Plantsoen wordt begin 2016 uitgevoerd in combinatie met de herinrichting van het kruispunt Plantsoenstraat, Raadhuisstraat en Nieuwstad. • Aanpassing Kapoeniestraat, restauratie van de villa Van Wanrooij en de walwoningen zijn in voorbereiding genomen. 	
<p>In het kader van de aandacht voor leegstand is een analyse opgesteld en zijn prioriteitsgebieden vastgesteld. Er zijn diverse activiteiten ontplooid gericht op proces, kennis, regelgeving en stimuleren en verbinden van partijen, monitoringsrapportages leegstand, regionaal project 'Achterhoeks vastgoed in de etalage' en pilot stedelijke herverkaveling de Veentjes. Voor de prioriteitsgebieden is een bestuursopdracht opgesteld.</p>	
<p>Gestart is met het opstellen van een nieuw gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het is in het voorjaar 2016 gereed.</p>	
<p>Voor de renovatie van West-Indische buurt is gestart met de voorbereidingen om de uitvoering in 2016 in gang te zetten. De procesaanpak is gericht op een integrale visie buurt- en wijkontwikkeling.</p>	

<p>Uitvoering renovatie wijk Overstegen. Straten en openbaar groen zijn intensief onder handen genomen. Het project is uitgevoerd in nauw overleg met de bewoners en Sité Woondiensten. Per straat zijn er bewonersavonden gehouden om de plannen te bespreken. Site heeft de achterpaden opgeknapt en schuttingen vervangen en we zien dat bewoners met de voortuinen aan de slag zijn gegaan.</p> <p>Het straatbeeld is door het project enorm opgeknapt.</p> <p>Ook is het bewonersinitiatief “de Noabertuin” ontstaan. Een tuin/ ontmoetingsplek centraal in de wijk aangelegd en onderhouden door een kleine bewonersgroep.</p>	
<p>Op onderdelen geven wij uitvoering aan Structuurvisie Doetinchem 2035. Denk aan leegstands aanpak, aanvalsplan Centrum (omgeving) en mobiliteitsvisie.</p>	
<p>We hebben meegewerkt aan de rijksprocedure realisatie 380 kV lijn Doetinchem-Wesel; verdere uitvoering vindt later plaats door Tennet.</p>	
<p>In het project Wehlse Broeklanden zijn enkele deelprojecten uitgevoerd in 2015, zoals het aanleggen van verkeersdrempels, het speelpark De Greephorst en zijn gronden langs de Wehlse Es geruimd en landschappelijk ingericht. Verder is de Knapperslagcross georganiseerd door de stichting Buur maakt Natuur.</p> <p>Het natuurpark Oostelijke Randweg is ondergebracht bij het project De Zumpe, dit deelproject is grotendeels afgerond.</p>	
<p>Voor de verplaatsing Slingeland Ziekenhuis is besloten om op grond van Wet voorkeursrecht gemeenten gronden nabij de Ettenseweg aan te wijzen als gebied waar een voorlopig voorkeursrecht geldt.</p> <p>De voorbereidingen zijn in gang gezet.</p>	
<p>Gestart zijn de voorbereidingen voor de herinrichting van het winkelcentrum De Bongerd in de wijk De Huet.</p>	
<p>Er heeft verder onderzoek plaatsgevonden naar de wijze van digitale ontsluiting binnen de Achterhoek, passend binnen Europese kaders.</p> <p>Dit is een gezamenlijk initiatief met de andere Achterhoekse gemeenten en de provincie.</p>	
<p>Er is voor het project Leader een positief advies afgegeven voor de Achterhoek. Op basis hiervan is het programma vastgesteld en de regeling opengesteld per 1 januari 2016. Zeven Achterhoekse gemeenten werken samen met bewoners en organisaties om goede initiatieven die de leefbaarheid van het platteland bevorderen, te ontwikkelen.</p>	
<p>De bomenverordening is herzien</p>	

<p>Het bestemmingsplan buitengebied is gerepareerd en een nieuw vaststellingsbesluit genomen. De reacties op de beroepstermijn moeten worden afgewacht, deze termijn loopt door tot in 2016.</p>	
<p>Iseldoks</p> <ul style="list-style-type: none"> - Start bouw fase I - Het gemaal is verplaatst + aanpassing Stationstraat - Vaststelling best. plan Oude IJsseloevers (Iseldoks-2) 	
<p>Vijverberg-Zuid</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestemmingsplan vastgesteld, beroepstermijn moet worden afgewacht. - Woningen middengebied in voorbereiding. 	
<p>Wehl Heideslag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Starterswoningen gerealiseerd - Kavelverkoop loopt door 	
<p>Lookwartier</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afronding/herijking programmering a.d.h.v. uitgangspunten herziene woningbouwstrategie 	
<p>Heelweg</p> <ul style="list-style-type: none"> - gefaseerde realisatie 	

Volkshuisvesting	
Met Sité Woondiensten zijn er prestatieafspraken gemaakt o.a. over verduurzaming woningvoorraad.	
De regionale woonagenda 2015 (uitwerking kernefoto's) is opgesteld. De uitvoering hiervan volgt.	

Indicatoren
Waardering woonomgeving (Lemon 2014 rapportcijfer 7, stijgend)
Waardering groenvoorzieningen (Lemon 2014, rapportcijfer 6,9, stijgend)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bevolking tot. op 1.jan. (CBS)	56037	56252	56414	56344	56494	56832
Toename bevolking	215	152	-70	150	338	
Woningvoorraad 1 jan. (CBS)	24142	24288	24523	24848	25039	25180
Toename voorraad	299	235	325	191	141	

Voor de toekomst van de Achterhoek richten we ons op innovatie naar een duurzame economie. Regionale samenwerking (Agenda Achterhoek 2020) is hiervoor cruciaal. Ook op het terrein van afval is innovatie van belang.

Onze doelen zijn:

- Doetinchem in 2030 energieneutraal
- Sluiten keten bij afvalbeleid

Wat hebben we bereikt

Milieu en duurzaamheid	resultaat
Milieu en duurzaamheid	
De AGEM (Achterhoekse energiemaatschappij) heeft ruim 300 klanten die jaarlijks 3,3 miljoen Kwh aan stroom en 750.000 m3 gas afnemen. De klanten zijn behalve particuliere huishoudens ook agrarische en industriële bedrijven en maatschappelijke organisaties. Daarnaast is AGEM betrokken bij de ontwikkeling van verschillende duurzame projecten (hoofdzakelijk zonne-energie) in de Achterhoek. AGEM zorgt ook voor extra werkgelegenheid in de Achterhoek. Het aantal formatieplaatsen van AGEM stijgt in 2014 van 2,2 naar 21,7 eind 2017. Het indirecte effect (bij bouwbedrijven, installateurs, etc.) van de werkwijze van AGEM is dat er eind 2017 in totaal naar schatting 100 formatieplaatsen aanwezig zijn.	
Er is een energieloket Achterhoek ingericht. Zie www.verduursaam.nl .	
Voor de duurzame energieopwekking (zonnepanelen) in openbare gebouwen en op braakliggende bouwterreinen zijn onderzoeken uitgevoerd die in 2016 worden uitgewerkt.	
Er is een startdocument voor Strategische nota duurzaamheid opgesteld dat begin 2016 kan worden vastgesteld.	
Alle inwoners van laagbouwoningen hebben nu een rolemmer ontvangen voor verpakkingsafval (PMD). Daarnaast zijn de inzamel-frequenties aangepast. Verpakkingsafval en restafval worden nu eens per vier weken ingezameld. Voor bijzondere situaties (o.a. luierafval) zijn er specifieke oplossingen.	

Indicatoren
Energielevering AGEM: faciliteren van lokale energietransitie (groene energieopwekking - aantal groene energiekanten) en stimuleren van de lokale werkgelegenheid. Zie hierboven voor de prestaties in 2015.

De gemeentefinanciën staan onder druk en er zijn taken vanuit het Rijk naar de gemeente overgedragen. Dat vraagt om een nieuwe rol waarbij ruimte gegeven wordt aan anderen in de samenleving. Wij kijken scherp hoe we de schaarse middelen het beste kunnen inzetten en passen onze organisatie aan de nieuwe rolverdeling. In het bijzonder naar de ontwikkelingen in het Sociaal Domein. De taak-decentralisaties leveren daarbij een toenemend werkaanbod op dat doorwerkt op de organisatie. Aandachtspunten die daarbij ontstaan zijn de werkdruk bij medewerkers en in relatie daarmee het ziekteverzuim met name bij de frontoffice, maar lijkt ook door te werken op de beheersing van de loonsom.

Het betreffen hier met name taken die ten dienste staan aan het daadwerkelijk bereiken van de doelstellingen in voorgaande programma's. In de paragrafen Bedrijfsvoering, Financiering en Verbonden partijen zijn deze nader toegelicht en worden hier niet herhaald.

Wat hebben we bereikt

Middelen en organisatie	resultaat
8.1 Financiën	
Met de kerntakendiscussie en voorjaarsnota 2015 hebben we besloten om te investeren in een aantal cruciale thema's en hebben we scherpe keuzes gemaakt voor herprioritering.	
Verbeteren kwaliteit P&C documenten en instrumenten.	
Controlplan 2015.	
Jaarrekening 2014. De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven op onze jaarrekening.	
Financiële monitor 2015.	
MP Grondexploitaties 2015.	
Begroting 2016. De Begroting 2016 is door de toezichthouder de provincie Gelderland goedgekeurd.	
Fiscale agenda (contract met de Belastingdienst voor Horizontaal Toezicht).	

8.2 Organisatie	
<p>De effecten van de taakdecentralisaties zijn merkbaar in de organisatie. Er is een toenemende werkdruk en een hoger ziekteverzuim binnen organisatieonderdelen. De loonsom komt verder onder druk te staan. E.e.a. staat nader toegelicht in paragraaf 5 Bedrijfsvoering.</p>	
8.3 Dienstverlening en services	
<p>Belangrijk effect van de taakdecentralisaties is de aanzienlijke toename van het werkaanbod in de frontoffice en raakt dus direct onze zorg voor kwaliteit van dienstverlening. E.e.a. staat nader toegelicht in paragraaf 5 Bedrijfsvoering.</p>	

Indicatoren
Dynamische jaarplanning raad, agenda presidium
De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zijn van € 682 in 2014 naar € 691 in 2015 licht gestegen

Programma's financieel

I Bestuur en veiligheid

bedragen x € 1000,=		raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
0010	Bestuursorganen	1	2.808	1	2.912	820	3.262	469
0020	Bestuurs en management ondersteuning college	0	445	0	445	0	460	-15
0022	Juridische advisering	0	358	0	358	0	387	-29
0024	Communicatie	4	271	4	271	7	258	15
0030	Burgerzaken	861	2.996	1.044	3.184	1.164	3.181	123
0052	Bestuurlijke samenwerking	0	409	7	416	272	611	71
0060	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie)	0	453	0	453	0	452	1
1200	Brandweer	451	3.218	54	3.168	739	3.393	461
1202	Rampenbestrijding	0	476	0	124	12	153	-18
1400	Openbare orde en veiligheid	269	831	77	831	63	815	1
1401	Dierentehuis	0	63	0	63	0	64	-1
Totaal		1.587	12.330	1.187	12.225	3.077	13.037	1.078

2 Economie en bereikbaarheid

bedragen x € 1000,=		raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
2100	Reiniging wegen, straten pleinen e.d.	314	753	314	752	353	805	-14
2101	Onderhoud wegen, straten en pleinen e.d.	143	4.543	143	4.714	610	4.884	297
2102	Gladheidsbestrijding	0	246	0	246	0	286	-40
2104	Openbare verlichting	7	642	199	641	152	546	48
2105	Bruggen, viaducten	0	253	0	253	0	219	34
2110	Verkeersmaatregelen	0	405	0	450	8	436	22
2111	Verkeersregelininstallaties	0	403	0	403	0	364	39
2120	Openbaar vervoer	0	236	0	236	50	282	5
2140	Parkeren	4.101	3.602	3.644	3.876	3.691	3.927	-5
3100	Warenmarkt	140	178	140	184	160	182	22
	Economische zaken	0	712	0	832	6	842	-4
3103	City management	0	134	0	204	0	191	13
Totaal		4.705	12.107	4.440	12.791	5.031	12.964	418

3 De Doetinchemse Keuze

bedragen x € 1000,=	raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie	
	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten		
6100	Inkomensdeel wwv	16.354	18.268	15.588	18.002	15.959	20.210	-1.837
6110	Werkgelegenheid	0	2.384	0	3.014	257	3.209	62
6111	Sociale werkvoorziening	0	9.729	0	10.732	73	10.792	13
6141	Schulddienstverlening	1	15	0	14	20	8	26
6142	Kwijtschelding	0	840	0	840	0	844	-4
6143	Meedoenarrangement	0	340	210	684	8	506	-24
6144	Bijzondere bijstand	56	2.693	56	2.548	96	2.648	-60
6145	Compensatie zorgkosten	0	0	0	903	0	373	530
6200	Overige maatschappelijke begeleiding	925	9.010	0	0	1.174	2.356	-1.182
6201	Indicatie stellingen hh wrv	0	217	0	0	0	15	-15
6203	Vrijwilligers	0	0	0	0	0		0
6205	Maatschappelijke opvang oggz	0	94	0	15	0	15	0
6210	Vreemdelingen	0	52	0	216	50	215	51
6230	Participatiebudget educatie	343	343	623	623	1.253	1.253	0
6231	Participatiebudget werkdeel wwv	0	1.577	0	1.544	504	1.988	60
6232	Participatiebudget inburgering	0	-26	0	-26	0	25	-51
6301	Buurthuizen	0	15	0	15	0	11	4
6306	Overig soc cult. werk	0	118	61	61	90	61	29
6521	Woonvoorziening	6	748	0	0	2	201	-199
6522	Rolstoelverstrekking	0	456	0	0	3	207	-204
6523	Vervoersvoorziening incl. regiotaxi	228	1.475	0	81	171	1.311	-1.059
6610	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO	0	0	7	1.398	0	85	1.306
6620	Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel WMO	0	7.315	0	11.058	0	7.728	3.329
6630	Opvang en beschermd wonen WMO	0	24.320	0	26.802	200	28.448	-1.446
6635	Maatschappelijke opvang OGGZ	0	2.914	82	4.268	2	3.176	1.013
6670	Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen en opvang WMO			2.760	0	2.730	0	-30
6700	Algemene voorzieningen WMO	0	853	227	1.528	238	1.186	353
6702	Opbouwwerk SCW	0	0	0	0	0		0
6703	Jeugd en jongerenwerk	0	336	0	586	0	668	-82
6704	Overig maatschappelijke begeleiding	46	-1.345	0	204	9	440	-228
6705	Algemene voorzieningen Jeugd			0	-156	0		-156
6706	Overig sociaal cultureel werk	80	292	100	417	124	402	39
6707	Ouderen ontmoetingspunt	0	142	0	142	18	129	31
6708	Vrijwilligers	0	62	0	11	0	8	4
6709	Buurthuizen	24	355	0	104	0	102	2
6710	Eerstelijnsloket WMO	0	5.540	0	4.055	0	3.853	201
6715	Eerstelijnsloket Jeugd	0	3.165	0	5.972	139	6.951	-839
6720	PGB WMO			0	683	0	2.505	-1.822
6725	PGB Jeugd	0	3.169	0	2.122	0	1.935	187
6770	Eigen bijdragen algemene voorzieningen WMO			0	0		0	0
6820	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	0	10.453	575	12.205	1.628	13.354	-96
6830	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	0	1.129	0	1.655	0	53	1.602
6870	Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd			215	0	30	0	-185
7100	Openbare gezondheidszorg	0	964	0	962	0	961	1
7101	Verslavingszorg	82	1.290	0	6	0	5	1
7150	Centra voor jeugd en gezin	0	1.242	0	1.191	20	1.177	33
Totaal		18.145	110.543	20.504	114.478	24.801	119.418	-644

4 Onderwijs en cultuur

bedragen x € 1000,=		raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
4210	Openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting	0	2.164	0	2.182	72	2.107	147
4310	Openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs, onderwijshuisvesting	0	1.066	0	1.067	0	1.138	-70
4410	Openbaar voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting	5	1.493	5	1.494	6	1.392	102
4800	Leerlingenvervoer	1	890	1	887	33	924	-4
4802	Onderwijshuisvesting	23	617	23	617	23	327	290
4803	Leerplicht	0	325	0	325	0	326	-2
4804	Onderwijsachterstand	239	709	239	709	591	1.080	-18
4805	Regionaal meld/coördinatie punt	829	576	829	575	1.402	1.402	-255
4806	Overige baten en lasten onderwijs	0	14	0	14	0	7	7
4820	Volwasseneneducatie	31	16	31	16	0	0	-16
5100	Openbaar bibliotheekwerk	63	1.423	7	1.445	3	1.445	-4
5110	Muziekschool	2	1.105	0	1.106	0	1.033	73
5112	Ontwikkelingssamenwerking	0	37	0	37	0	25	12
5400	Overige kunst en cultuur	0	141	0	141	15	139	16
5401	Amphion	922	2.755	922	2.753	901	2.740	-7
5402	Gruitpoort	128	744	130	744	130	737	8
5410	Cultuurhistorie en monumentenzorg	93	220	106	216	99	205	3
5411	Streekarchief	0	183	0	182	0	184	-2
5412	Stadsmuseum	0	83	0	89	0	83	6
5413	Overige oudheidkunde/musea	11	301	13	281	190	433	26
5801	Mediabeleid	0	32	0	32	0	32	1
6500	Kinderdagopvang	85	762	75	766	158	598	252
Totaal		2.431	15.655	2.382	15.678	3.624	16.355	565

5 Sport, openbaar groen en recreatie

bedragen x € 1000,=		raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
5302	Binnensport	788	3.256	600	3.091	1.217	3.421	288
5304	Zwemmen	222	1.212	222	1.209	133	996	124
5305	Buitensport	227	916	201	877	213	799	90
5600	Toerisme en recreatie	69	355	69	354	26	311	0
5604	Openbaar groen	625	5.469	625	5.673	1.205	6.232	21
5800	Speelvoorzieningen	0	254	0	254	0	226	28
6307	Sportservicepunt	0	102	0	102	0	117	-15
7240	Lijkbezorging / begraafplaatsen	432	440	432	440	743	751	0
Totaal		2.364	12.005	2.149	12.001	3.537	12.854	535

6 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

bedragen x € 1000,=		raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
0032	Kadaster	97	442	97	442	104	426	24
6300	Wijkgericht werken	0	966	0	953	625	1.513	66
7220	Riolering en watervoorziening	5.261	4.449	5.261	4.449	7.928	7.116	0
8100	Ruimtelijke ordening	3	462	3	456	553	1.082	-76
8101	Actualisering bestemmingsplannen	11	244	0	244	5	210	39
8102	Regiekamer	111	721	111	721	66	730	-53
8210	Stads- en dorpsvernieuwing projecten	0	197	4.657	4.854	6.948	5.632	1.513
8220	Bouw en woningtoezicht	1.643	2.351	1.343	2.051	1.147	1.778	77
8222	Overige volkshuisvesting	146	118	207	117	448	142	217
Totaal		7.271	9.950	11.678	14.287	17.824	18.628	1.805

7 Duurzaamheid, milieu en afval

bedragen x € 1000,=		raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
7210	Afvalverwijdering en verwerking	6.915	5.640	7.448	6.173	7.613	6.338	0
7230	Milieu-beheer	0	188	0	220	257	466	11
7232	Milieu fysieke omgeving	0	129	0	198	100	241	57
7233	Bestrijding overlast hondenpoep	0	110	0	110	0	99	11
7234	Milieu bedrijven	0	548	0	526	0	783	-257
Totaal		6.915	6.615	7.448	7.226	7.971	7.927	-179

8 Middelen en organisatie

bedragen x € 1000,=		raming voor wijziging 2015	raming voor wijziging 2015	raming totaal 2015	raming totaal 2015	realisatie 2015	realisatie 2015	saldo(lasten-Baten)raming totaal - (Lasten-Baten)realisatie
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
8300	Bouwgrondexploitatie	17.237	17.957	19.701	20.421	21.206	20.647	1.279
9110	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	2.282	15	2.432	15	2.493	76	0
9130	Beleggingen en deelnemingen	733	454	1.172	454	1.281	421	143
9140	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	4.959	2.505	4.959	2.505	4.653	2.361	-163
9200	Belastingen	0	0	0	0	0	0	0
9210	Algemene uitkering gemeentefonds	54.290	-2	56.087	-2	56.420	0	331
9220	Algemene baten en lasten	0	2.233	0	889	27	1.008	-92
9230	Decentralisatieuitkering sociaal domein	63.759	0	63.134	0	63.134	0	0
9300	Uitvoering WOZ en gemeentelijke belastingen	0	964	0	989	0	844	145
9310	Baten onroerende-zaakbelasting	11.164	0	11.164	0	11.180	0	16
9340	Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	194	30	194	30	176	76	-65
9370	Baten hondenbelasting	366	0	366	0	369	0	3
9380	Baten reclamebelasting	168	0	341	0	346	0	6
9390	Baten precariobelasting	51	0	51	0	99	0	48
9600	Saldo van de kostenplaatsten	2.662	582	2.762	2.265	3.479	3.281	-297
9700	Saldo van de rekening van baten en lasten voor bestemming	0	0	0	0	358	3.909	-3.551
9800	Mutaties reserves	4.366	3.675	7.131	4.994	13.232	10.511	583
9900	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	-1.965	0	-1.965	0		-1.965
Totaal		162.232	26.446	169.493	30.595	178.453	43.134	-3.580

Hoofdstuk 3

Paragrafen

1. Uitgangspunten voor onze leges, heffingen en tarieven

Voor de leges, heffingen en tarieven hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We willen ons voorzieningenniveau handhaven en uitbreiden zoals beschreven in de programma's met zo laag mogelijke belasting- en legestarieven.
- Leges en rechten zijn in principe 100% kostendekkend.
- De belastingen en heffingen worden zorgvuldig en efficiënt opgelegd en geïnd.

2. De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen

Voor de belangrijkste gemeentelijke belastingen en heffingen zien de ramingen 2015 in vergelijking met de realisatie 2015 er als volgt uit:

Belasting of heffing	Begroting 2015 na wijziging in €	Rekening 2015 in €
Onroerende zaakbelasting		
• Eigenaar woningen	6.246.000	6.248.000
niet-woningen	2.710.000	2.742.000
• Gebruiker niet-woningen	2.210.000	2.190.000
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	5.875.000	5.855.000
Rioolheffing	5.240.000	5.244.000
Hondenbelasting	366.000	369.000
Parkeerbelastingen	3.366.000	3.448.000
Leges omgevingsvergunning *	1.343.000	1.147.000

* Tegenover deze lagere opbrengsten van € 196.000 staan € 219.000 lagere uitgaven.

De voor- dan wel nadelen op de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, rioolheffing en parkeerbelastingen zijn, rekening houdend met de werkelijke uitgaven, verrekend met de daarvoor bestemde voorzieningen.

3. **Overzicht tarieven**

De belangrijkste tarieven voor het belastingjaar 2015 zijn:

Belasting of heffing	tarief 2015
<i>Onroerende zaakbelasting voor woningen:</i>	
- Tarief eigenaar per waarde	0,1332%
<i>Onroerende zaakbelasting voor niet-woningen:</i>	
- Tarief eigenaar per waarde	0,2063%
- Tarief gebruiker per waarde	0,1946%
<i>Afvalstoffenheffing:</i>	€
- éénpersoonshuishouden	201,00
- meerpersoonshuishoudens	246,00
- extra emmer blauw	43,20
- extra emmer groen	63,00
- extra emmer grijs	103,80
<i>Rioolheffing</i>	
- per aansluiting	200,40
<i>Hondenbelasting:</i>	
- 1 hond	69,36
- 2 honden	173,40

4. **Het kwijtscheldingsbeleid**

In de belastingverordeningen is geregeld dat kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen alleen verleend kan worden voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaak-belastingen. Kwijtschelding wordt verleend op basis van de rijksnormen. De kwijtscheldingsnorm is 100% van de bijstandsnorm. We hebben dit vastgelegd in het beleidsplan armoedebestrijding.

In de rekening 2015 zijn de volgende budgetten (exclusief uitvoeringskosten) uitgegeven ter uitvoering van dit beleid:

• Kwijtschelding afvalstoffenheffing	€ 440.000
• Kwijtschelding rioolheffing	€ 399.000
• Kwijtschelding ozb	€ 5.000

Onze gemeente loopt risico's door activiteiten die we zelf uitvoeren en door ontwikkelingen die op ons afkomen. Risico's kunnen juridisch, inhoudelijk, maatschappelijk of financieel zijn.

In de afgelopen jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor risicomanagement. We vinden het belangrijk om (financiële) risico's te beheersen. Dit gaf aanleiding om voor de risicobeheersing beleidsregels vast te stellen. Ook de methodiek van de risicobeheersing is verder ontwikkeld en toegepast bij de grondexploitaties en in het sociaal domein.

Een aantal risico's zijn met maatregelen goed beheersbaar. Ze zijn met een verzekering gedekt (brandschade en aansprakelijkheid). Er is een voorziening getroffen. Of ze kunnen met beperkte financiële gevolgen binnen de exploitatie worden opgevangen. Deze risico's laten wij in dit hoofdstuk buiten beschouwing omdat hiervoor geen beroep wordt gedaan op het weerstandsvermogen. Voor de risico's die ontstaan vanuit (wettelijke) samenwerking met organisaties en participatie in bedrijven wordt verwezen naar paragraaf 6 Verbonden partijen en paragraaf 6a onderwijsinstellingen onder toezicht.

Het Besluit begroting en verantwoording is per 1 januari 2016 gewijzigd en schrijft voor dat met ingang van de begroting 2016 en de jaarstukken 2015 gemeenten een vijftal financiële kengetallen moeten opnemen. De kengetallen zijn bedoeld om de raadsleden meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

In de volgende paragrafen gaan we achtereenvolgens in op:

1. De risicogebieden in 2015;
2. Het weerstandsvermogen en risicobeheersing;
3. De financiële kengetallen.

1. Welke risicogebieden in 2015?

Grondexploitaties

De grondexploitaties en daarmee samenhangende risico's beschrijven we in paragraaf 7 Grondbeleid. De risico's in de grondexploitaties worden opgevangen met de reserve bouwgrondexploitaties. Voor verwachte verliezen op projecten worden voorzieningen getroffen. Het saldo van deze financiële buffers is de komende jaren toereikend om tegenvallers in de grondexploitaties op te kunnen vangen. De grondexploitaties zijn op basis van de resultaten en ontwikkelingen in 2015 geactualiseerd in de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) 2016. Daarbij zijn ook de aanwezige buffers beoordeeld.

Medio 2015 is gestart met het project herijking woningbouwstrategie. De herijking van woningbouwprojecten leidt tot een verwacht nadeel voor gD van circa € 9 miljoen. Dit bedrag is in het financieel meerjarenperspectief 2016-2019 gereserveerd. De berekening van dit bedrag is omgeven met veel onzekerheden en aannames die in 2016 en volgende jaren ingevuld worden. In 2016 zijn de eerste voorstellen ter uitvoering van de herijking aan de raad voorgelegd. Deze zijn verwerkt in de MPG 2016.

Een concreet risico lopen we met de 2e fase van A18 bedrijvenpark. Als deze fase niet tot ontwikkeling komt, lopen we een (aanvullend) risico van ca. € 2,7 miljoen ten laste van de eigen staat van baten en lasten. Het overige deel van de afwaardering naar landbouwwaarde moet verhaald worden op de overige gemeenten. In de MPG 2016 stellen we voor om in 2016, in overleg met de deelnemende gemeenten, met concrete voorstellen te komen voor een toekomstbestendige risicobeheersing.

Sociaal domein

Over de methodiek en aanpak in het sociaal domein is besloten bij de vaststelling van 'Met elkaar, voor elkaar', De Doetinchemse Keuze (DDK). Met afzonderlijke tussentijdse rapportages wordt de raad op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en risico's in het sociaal domein. Onderdeel hiervan is een risicoparagraaf met een financieel gekwantificeerde risicomatrix, met daarin een top 10 van de belangrijkste risico's. Kenmerkend hiervoor is dat zowel inhoudelijke als financiële risico's zijn meegenomen.

Aan het einde van 2015 bedroeg het gecalculeerd totaalrisico op basis van de risico top 10 ca. € 3,2 mln. Een aantal van deze risico's heeft zich -blijkens deze jaarrekening- in 2015 ook in meerdere of mindere mate daadwerkelijk gemanifesteerd. Opgemerkt moet worden dat het negatieve resultaat op de onderdelen binnen het sociaal domein een stuk kleiner is dan het gecalculeerde risico. Kortom: niet alle risico's hebben zich voorgedaan.

De beheersbaarheid van de risico's in het sociaal domein blijft echter een belangrijk thema voor 2016 en verder. Immers, de budgetten binnen het sociaal domein dalen verder en we zullen dus echte stappen moeten maken in onze transformatie. En natuurlijk hebben we ook een inhoudelijke verantwoordelijkheid om niemand "tussen wal en schip" terecht te laten komen. Een aantal van de risico's blijft dus bestaan en de risicomatrix wordt in 2016 daarom (weer) geactualiseerd. Dat doen we in de twee aangekondigde rapportages.

Gemeentefonds

In 2015 is de uitkering uit het gemeentefonds voor gemeente Doetinchem toegenomen met € 63 miljoen door de invoering van de integratie-uitkering sociaal domein. In totaal ontvingen wij in 2015 € 119 miljoen. Komende jaren neemt de uitkering voor het sociaal domein af met € 3 mln. Door te sturen op beleid en uitgaven in het sociaal domein denken wij in de pas te blijven met de te ontvangen uitkering.

Ruim 200 wethouders Financiën, waaronder die van gemeente Doetinchem, hebben in november 2015 een brief aangeboden aan minister Plasterk. In de brief vragen ze de minister om te stoppen met de opeenstapeling van kortingen en herverdeeffecten en pleiten ze voor een financieel stabiel beleid van het Rijk. Met dit laatste doelen ze met name op de voortdurende, onverwachte en onvoorspelbare bijstellingen van de accessen. De VNG-commissie Financiën zal in maart vervolgstappen bespreken.

Vastgoedfonds

Alle inkomsten en vrijval van investeringslasten van het gemeentelijk vastgoed komen ten goede aan het vastgoedfonds. Uit het vastgoedfonds worden vervolgens het onderhoud en de vervangingsinvesteringen betaald. Zonder aanvullende maatregelen is er onvoldoende geld in het fonds aanwezig om al het geraamde onderhoud te betalen.

Het vastgoedfonds moet nog € 963.000 afdragen aan de algemene reserve vanwege verkoopbrengrsten van panden. Dit bedrag is gekoppeld aan de verkoop van de voormalige bibliotheek en het voormalige schoolgebouw aan de Raadhuisstraat 26-28. Wij vullen deze taakstelling deels in door het saldo van de reserve gemeentelijk vastgoed en verplichtingen tav culturele instellingen ad € 353.000 toe te voegen aan de algemene reserve. Voor het restant van € 610.000 doen wij een aanmelding bij de Voorjaarsnota 2016.

Parkeeropbrengsten

In de begroting wordt een taakstellende bijdrage van het parkeerbedrijf aan de algemene middelen geraamd van € 1,3 miljoen.

In 2015 heeft het parkeerbedrijf deze taakstelling voor een groot deel gerealiseerd.

In de begroting 2016 is een taakstelling voor parkeren opgenomen van € 150.000 in 2017 en € 150.000 in 2018; totaal structureel € 300.000. Beoogd was de taakstelling te realiseren door de dienstverlening te versoberen en door samen met ondernemers een voorstel uit te werken voor extra inkomsten.

Inmiddels is er op het gebied van parkeren veel gebeurd. Het Aanvalsplan Binnenstad heeft duidelijk gemaakt dat eerder sprake is van daling van inkomsten en aftopping maximaal tarief. Dit laatste is financieel opgevangen vanuit het budget binnenstad. Het is daarom te verwachten dat er op korte en middellange termijn geen extra inkomsten zijn te verwachten. In het najaar leggen wij u het nieuwe parkeerbeleid voor.

Leges omgevingsvergunning

De afgelopen jaren zijn de inkomsten uit bouwleges lager geweest dan het begrote bedrag.

De raad heeft op 29-1-2015 besloten tot maatregelen om te komen tot structurele kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunningen. De maatregelen in 2015 en de meevallende vraag naar omgevingsvergunningen hebben ertoe geleid dat de kosten van de omgevingsvergunningen dit jaar volledig zijn gedekt door de leges. Voorgesteld wordt daarom om de (lege) egalisatievoorziening omgevingsvergunning op te heffen en toekomstige afwijkingen via het jaarresultaat te verrekenen met de algemene reserve.

Personele lasten

De personele lasten bestaan uit loonkosten, sociale lasten en overige personeelsgerelateerde kosten zoals opleidingskosten en inhuur ziektevervangende. De loonsom staat mede door de ingezette taakstelling in het kader van de bezuinigingen onder druk. Overschrijding van loonsom is een risico. In 2015 vallen de personele lasten per saldo ongeveer neutraal uit. Echter, er is sprake van incidentele dekking voor een structureel probleem. Daarom zijn er in 2015 maatregelen in gang gezet die ervoor moeten zorgen dat er op de langere termijn weer sprake is van een structureel evenwicht. Denk hierbij onder andere aan het afschaffen van de uitloopschalen en het inzetten van het generatiepact. Daarnaast gebruiken we 2016 om te bekijken welke aanvullende maatregelen we verder nog moeten nemen.

Garanties en gewaarborgde geldleningen

De gemeente Doetinchem heeft al zeker sinds de 80'er jaren een garantieportefeuille en een aantal verstrekte leningen. We hebben het dan over:

- a. Verstrekte garanties op met name door derden aangegane geldleningen, maar wij staan er bijvoorbeeld ook garant voor dat een derde zijn huurpenningen betaalt (Brewinc).
- b. Verstrekte geldleningen.

Uitgangspunt is dat we als gemeente:

- in principe geen garanties/leningen verstrekken en doorverwijzen naar de waarborgfondsen waar mogelijk;
- alleen garanties of leningen verstrekken als er sprake is van de gemeentelijke publieke taak;
- expliciet besluiten over de zekerheden en garanties gekoppeld aan het risicoprofiel.

Desalniettemin groeit onze portefeuille met garanties en verstrekte geldleningen. In 2015 hebben wij vijf nieuwe garanties verstrekt voor een totaal bedrag van € 4,8 mln. (GlasVezel Achterhoek BV € 3,2 mln, Amphion € 0,5 mln, DHC'68 € 750.000, DZC € 300.000 en Scouting Roothaan € 90.000). Wij willen initiatieven in onze gemeente ondersteunen en signaleren dat het voor derden moeilijk en duur is om een geldlening te krijgen. Met een garantie van de gemeente groeien voor de derde de mogelijkheden de financiering rond te krijgen.

Wij actualiseren jaarlijks onze portefeuille met garanties en verstrekte leningen, waarbij we het risico en het financieel effect beoordelen. De meest actuele rapportage is voor de raad als informatie bij de begroting 2016, beschikbaar in het Bestuurlijk informatiesysteem (BIS).

Uit de rapportage blijkt dat de gemeente over de meeste verstrekte leningen en garanties slechts een beperkt risico loopt. Bij de volgende instellingen zijn de risico's verhoogd waardoor we kunnen worden aangesproken op de afgegeven garantstellingen of het niet (tijdig) betalen van de rente en aflossingen van de geldleningen. Het betreft:

- Stichting Achterhoekse Zaalaccommodatie, waarvoor de garantstelling per 31-12-2015 € 3,1 miljoen bedraagt.
- Schouwborg Amphion (saldo garantie per 31-12-2015 € 0,5 mln).
- Waarborgfonds sociale woningbouw (WSW).
Het totale risico is afhankelijk van het bedrag waarvoor het WSW wordt aangesproken. Wordt het WSW bijvoorbeeld aangesproken voor € 5,4 miljard, dan betekent dit een jaarlijkse rentederving van circa € 84.000 voor de gemeente.
- Stichting Parkmanagement A18, waarbij het financiële risico van de gemeente Doetinchem voor de verstrekte lening per 31-12-2015 maximaal € 134.000 bedraagt.
- Scouting Roothaan (garantie per 31-12-2015 bedraagt € 90.000).
- DZC '68 (garantie per 31-12-2015 bedraagt € 750.000).

Rijksbelastingen

We zijn al enige tijd in overleg met de Belastingdienst over de invoering van Horizontaal Toezicht. Het is daarbij de bedoeling dat ontwikkelingen op het gebied van rijksbelastingen vooraf over en weer tussen gemeente en Belastingdienst worden gecommuniceerd. Het gaat dan met name om omzetbelasting (BTW) en compensatie BTW (BCF) alsmede Loonheffing (LH) en de per 1 januari 2016 ingevoerde Vennootschapsbelasting (Vpb).

Eerste gesprekken met medewerkers van de Belastingdienst hebben inmiddels plaatsgehad en vervolgesprekken staan op stapel.

Het uiteindelijke doel daarbij is om periodieke controles door de Belastingdienst en de gevolgen daarvan te verminderen doordat door een interne controle fouten tijdig worden opgemerkt en hersteld. Daarnaast mogen we van de Belastingdienst verwachten dat zij snel op vragen en verzoeken reageren.

Het risico op naheffingen wordt daardoor aanzienlijk verminderd hoewel controles en daaruit voortvloeiende correcties nooit helemaal zijn uitgesloten.

Zoals hiervoor al gesteld is per 1 januari 2016 de Vennootschapsbelasting ook voor gemeenten ingevoerd. Momenteel verkeert de implementatiefase in een eindfase en zal dus binnenkort duidelijk worden welk risico de gemeente loopt. Uit de voorbereidingen tot nu toe ontstaat de indruk dat de gevolgen op korte termijn beperkt zullen zijn. Wel is het van belang de wetgeving handen en voeten te geven en dus in te bedden in de organisatie. Het is noodzaak nieuwe ontwikkelingen ook aan een Vpb-oordeel te onderwerpen om niet achteraf onaangenaam verrast te worden.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen draait om de vraag: Hebben we voldoende financiële buffers (= weerstandscapaciteit) om tegenvallers en risico's op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid?

Welke financiële buffers hebben we als weerstandscapaciteit in 2015?

Er zijn twee groepen buffers beschikbaar: incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

Dit zijn alle buffers die eenmalig kunnen worden ingezet om incidentele tegenvallers op te vangen.

1. Algemene reserve.

We hanteren als ondergrens voor de algemene reserve: minimaal 10% (= € 11 miljoen) van het relevante begrotingstotaal (dat is exclusief grondexploitatie, legesplichtige activiteiten met eigen egalisatievoorzieningen en het deel van het sociaal domein dat wordt bekostigd door de integratie-uitkering van het rijk). De algemene reserve bedraagt per ultimo 2015 € 17,9 miljoen.

2. Reserves Grondexploitaties

Zie paragraaf 7 Grondbeleid.

3. Reserve sanering woningbouw

In het financieel meerjarenperspectief 2016-2019 hebben we € 9 mln gereserveerd voor risico's en verliezen ten gevolge van herprioritering in woningbouwprojecten.

4. Reserve Sociaal domein

De reserve sociaal domein vormt een incidentele buffer voor de risico's in het sociaal domein. Het saldo bedraagt per ultimo 2015 circa € 1 miljoen. Voorgesteld wordt nu het positief resultaat (dus inclusief de voorlopige verevening Jeugd) van € 0,7 miljoen op DDK in deze reserve te storten. Dit betekent dat deze groeit naar bijna € 1,7 miljoen. Wanneer in 2016 of later blijkt dat de reserve sociaal domein onvoldoende saldo heeft om risico's op te vangen, worden de risico's afgedekt uit de algemene reserve.

5. Overige bestemde reserves in te zetten voor risico's

De raad kan de bestemming wijzigen van bestemmingsreserves waarvoor geen concrete verplichtingen zijn aangegaan of waarop geen wettelijke verplichtingen rusten. Deze kunnen worden meegerekend in de weerstandscapaciteit.

6. Stelpost voor incidentele onvoorziene uitgaven

Er is een stelpost voor incidentele onvoorziene uitgaven opgenomen in de begroting van €79.000. Deze is in 2015 volledig ingezet.

Structurele weerstandscapaciteit

Dit zijn alle buffers die permanent kunnen worden ingezet om structurele tegenvallers op te vangen.

1. Risicobuffer Sociaal domein

Om de risico's het hoofd te bieden is in DDK3 besloten tot het instellen van een Risicobuffer. Dit is een te verwachten structureel overschot op de budgetten van het sociaal domein. Onderdeel van deze risicobuffer was de bijdrage van € 1,6 miljoen uit de eigen gemeentelijke middelen. Bij de voorjaarsnota 2015 heeft de raad (mede gelet op de positieve resultaten in de afgelopen jaren op de budgetten van het sociaal domein) besloten de structurele bijdrage vanuit de algemene middelen aan het sociaal domein per 2016 te stoppen. Wanneer toch een tekort dreigt (en de incidentele reserve sociaal domein (onder 4) onvoldoende is) zal het college dit transparant aan de raad voorleggen en op dat moment de bijdrage aan de algemene middelen vanuit de algemene reserve laten verlopen.

2. Stelpost voor structurele onvoorziene uitgaven

Er is een stelpost voor structurele onvoorziene uitgaven opgenomen in de begroting van € 51.000. Hiervan is in 2015 € 0 ingezet, zodat € 51.000 ten gunste van het rekeningresultaat komt.

3. Onbenutte belastingcapaciteit

De ruimte die er is tussen wat we werkelijk aan belastingen innen en wat binnen de wetgeving maximaal mogelijk is. Deze ruimte is voor 2015 berekend op € 2 miljoen structureel.

De weerstandscapaciteit ziet er samengevat als volgt uit:

Omschrijving	Bedrag 1-1-2016 (x 1.000)
Incidentele capaciteit	
Algemene reserve	17.890
Algemene Reserves Grondexploitatie	6.996
Reserve sanering woningbouw (voeding vanaf 2016)	P.M.
Reserve sociaal domein	973
Bestemde reserves (waarvan bestemming kan worden aangepast)	3.721
Stelpost onvoorziene uitgaven incidenteel	0
Totaal incidentele capaciteit	29.580
Structurele capaciteit	
Risicobuffer Sociaal domein	P.M.
Stelpost onvoorziene uitgaven structureel	51
Onbenutte belastingcapaciteit	2.000
Totaal structurele capaciteit	2.051

3. Financiële kengetallen

Het Besluit begroting en verantwoording wordt gewijzigd en gaat voorschrijven dat met ingang van de begroting 2016 en de jaarstukken 2015 gemeenten een vijftal financiële kengetallen moeten opnemen. Bij deze kengetallen moet een beoordeling van hun onderlinge verhouding in relatie tot de financiële positie beschreven worden. De kengetallen zijn bedoeld om de raadsleden meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente. En omdat de berekeningswijze voor iedere gemeente gelijk is, kunnen ze goed met elkaar vergeleken worden. Er zijn geen landelijke normen vastgesteld. Hieronder leest u een overzicht van de financiële kengetallen. De toelichting staat in de bijlage bij deze paragraaf.

Financiële kengetallen	Rekening 2014	Rekening 2015	Begroting 2015
Netto schuldquote	139%	95%	118%
Netto schuldquote gecorrigeerd met alle verstrekte leningen	102%	71%	89%
Solvabiliteitsratio	19%	20%	18%
Kengetal grondexploitatie	42%	26%	33%
Structurele exploitatieruimte	2,4%	1,4%	0,3%
Belastingcapaciteit: woonlasten als percentage van landelijk g	96%	97%	97%

4. Samenvatting, conclusies en verdere ontwikkeling risicomanagement

In 2015 zijn er veel ontwikkelingen geweest die risico's met zich meebrachten. Soms hebben we ook risico's genomen om kansen te creëren en gewenste ontwikkelingen te stimuleren. We hebben maatregelen getroffen om kansen te benutten en risico's te beheersen. Dat is voor ons risicomanagement.

Voor de herijking woningbouwstrategie hebben we € 9 miljoen gereserveerd in de begroting 2016. In het sociaal domein hebben we vele maatregelen genomen om inhoudelijke en financiële risico's te beheersen. Toch bleven er veel onzekerheden en risico's over. We hebben plannen uitgewerkt om het vastgoedfonds, het parkeerbedrijf en de omgevings-vergunningen op de lange termijn financieel gezond te houden.

Daarvoor zijn maatregelen genomen en nieuwe in voorbereiding. En we hebben het vertaald in financiële kaders in de meerjarenbegroting. We hebben nieuwe garanties verstrekt op leningen van verschillende partijen. Daarmee stimuleren we initiatieven van burgers en instellingen in onze gemeente. We organiseren administratieve processen en procedures rond de heffing van rijksbelastingen. Daarmee voldoen we aan eisen van horizontaal toezicht. En we hebben de invoering van de vennootschapsbelasting voorbereid.

Mede door de ontwikkelingen in 2015 is er de behoefte om ons risicomanagement verder te ontwikkelen. Zo willen we in 2016 de overblijvende risico's en de nodige weerstandscapaciteit op een aantal beleidsterreinen verder kwantificeren. Op grote risicogebieden zoals de grondexploitatie, het sociaal domein en de garanties en geldleningen hanteren we al rekenmethodes. Deze willen we doorontwikkelen en zo mogelijk uniformeren. Daarnaast onderzoeken we ook welke andere beleidsterreinen in aanmerking komen voor verdere kwantificering. Het resultaat ervan nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2017.

Toelichting op de financiële kengetallen in de Jaarstukken 2015

Met ingang van de begroting 2016 en de jaarstukken 2015 nemen wij een vijftal financiële kengetallen op in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hier lichten wij ze toe. Deze vijf kengetallen zijn vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording (BBV); hun berekeningswijze is vastgelegd in een ministeriële regeling.

	Rekening 2014	Rekening 2015	Begroting 2015
Netto schuldquote	139%	95%	118%
Netto schuldquote gecorrigeerd met alle verstrekte leningen	102%	71%	89%

Bij de netto schuldquote worden alle schulden, verminderd met geldelijk bezit, afgezet tegen alle inkomsten. De omvang van de inkomsten bepaalt in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente (maar dat is voor bedrijven en particulieren niet anders) kan dragen. Provincie Gelderland geeft de volgende norm: zodra de netto schuldquote boven 130% is, is sprake van een zeer hoge schuld. Is de quote hoger dan 100%, dan is waakzaamheid geboden. Tot 100% is deze voldoende.

U ziet dat de quote op basis van de werkelijke cijfers over 2015 beduidend gunstiger uitpakken dan naar de begrotingscijfers. In de begroting 2015 verwachtten we een vaste schuld van € 220 miljoen. Uiteindelijk is de financieringsbehoefte lager gebleken en uitgekomen op € 196 mln. Als we de financieringsbehoefte bepalen voor de begroting dan nemen we aan dat lopende kredieten worden besteed. In de praktijk blijkt dat niet het geval te zijn.

De tweede variabele bij het bepalen van deze quote zijn de totale inkomsten. In de primitieve begroting 2015 dachten we dat de totale inkomsten € 201 mln. zouden zijn; die blijken in de jaarrekening € 230 mln. te zijn. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door de verwerking van de werkelijke cijfers in het sociaal domein, de verwerking van de MPG 2015 en de realisatie van GSO-projecten. Hier gaat het in alle gevallen om hogere inkomsten (rijksbijdragen, subsidies en opbrengsten grondexploitatie) met hieraan gerelateerde hogere uitgaven.

2. Solvabiliteitsratio

	Rekening 2014	Rekening 2015	Begroting 2015
Solvabiliteitsratio	19%	20%	18%

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen afgezet tegen het balanstotaal (eigen en vreemd vermogen samen). Het cijfer geeft weer in hoeverre gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. In Doetinchem zijn alle bezittingen voor één vijfde gefinancierd met het totaal van de algemene reserve, de bestemmingsreserves en -in het geval van de jaarrekening- het rekeningresultaat. Dat onze solvabiliteit per 31-12-2015 op 20% uitkomt, komt doordat ons eigen vermogen is toegenomen met het rekeningresultaat van ca. € 3 mln. Daarnaast ligt ons balanstotaal lager dan verwacht in de begroting 2015. Dit komt met name doordat het werkelijke totaal van de activa lager is dan verwacht bij de begroting 2015. Bij de samenstelling van de begroting veronderstellen we namelijk dat lopende investeringen afgerond zijn.

De provincie Gelderland acht een solvabiliteit lager dan 20% risicovol, tussen 20% en 50% voldoende en boven 50% minst risicovol.

3. Grondexploitatie

	Rekening 2014	Rekening 2015	Begroting 2015
Kengetal grondexploitatie	42%	26%	33%

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de boekwaarde van de grondpositie is ten opzichte van de jaarlijkse baten van de gehele gemeente begroting.

Het is een open deur dat gemeenten met gronden met een lage boekwaarde minder risico lopen dan gemeenten met een hoge boekwaarde. Provincie Gelderland stelt geen norm voor dit kengetal. Alleen de boekwaarde afgezet tegen de totale baten zegt immers weinig. Om te kunnen beoordelen of een gemeente goed scoort met haar grondbedrijf, moeten ook afzetprognoses en getroffen voorzieningen beoordeeld worden.

Wij doen de beoordeling en bijstelling jaarlijks via het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) en onze accountant beoordeelt deze vanuit zijn verantwoordelijkheid.

De verbetering van dit kengetal komt enigszins doordat de balanswaarde van de bouwgronden in exploitatie wat lager is dan verwacht bij de begroting 2015. Maar de verbetering zit hem met name in de hogere totale baten van onze gemeente.

4. Structurele exploitatieruimte

	Rekening 2014	Rekening 2015	Begroting 2015
Structurele exploitatieruimte	2,4%	1,4%	0,3%

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is.

Ook geeft het aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen en/of er ruimte is voor nieuw beleid. Voor de berekening zoals die nu is voorgeschreven moeten we het saldo van structurele baten en lasten vermeerderd met het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen delen door de totale baten. Het kengetal moet hierdoor minimaal groter dan 0 zijn, anders duidt dit op een tekort in de structurele ruimte.

Wij plaatsen kanttekeningen bij deze voorgeschreven berekeningswijze:

Als een gemeente vooraf spaart voor een investering of een activiteit, bijvoorbeeld de dekkingsreserves kapitaallasten, dan beïnvloedt dat nadelig de structurele exploitatieruimte.

Dit, terwijl de gemeente juist zeer verantwoordelijk met de dekking van deze uitgaven omgaat.

Belangrijker is overigens een structureel sluitend meerjarenperspectief.

Wat betreft de verbetering van dit cijfer in de jaarrekening 2015 ten opzichte van de begroting ligt ook hier de oorzaak in de hogere totale baten van onze gemeente.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten als percentage van landelijk gemiddelde

	Rekening 2014	Rekening 2015	Begroting 2015
Belastingcapaciteit: woonlasten als percentage van landelijk gemiddelde	96%	97%	97%

Bij dit kengetal worden de woonlasten van een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn de woonlasten in Doetinchem dus lager dan gemiddeld in Nederland.

Dit percentage wijkt in de jaarrekening niet af ten opzichte van de begroting.

Tenslotte:

Net als in de toelichting op de kengetallen in de begroting 2016 plaatsen we hier nogmaals een kanttekening bij de stuurbaarheid op de kengetallen: Onze solvabiliteit is naar "voldoende" verschoven en ook het kengetal voor de grondexploitatie is gunstiger geworden. Niet doordat wij hiervoor gekozen en op gestuurd hebben, maar als neveneffect van andere omstandigheden (bijv. de hiervoor geschetste hogere baten). Hierdoor kunnen we niet uitsluiten dat de kengetallen in komende jaren andere bewegingen maken (nog positiever worden óf weer verslechteren) als neveneffect van keuzes die we dan om inhoudelijke redenen maken of door ontwikkelingen die zich nu eenmaal voordoen.

Inleiding

De gemeente heeft een groot aantal kapitaalgoederen in eigendom en beheer. Het betreft o.a. openbaar groen, riolering, wegen, openbare verlichting, diverse gebouwen en kunstwerken. De kwaliteit van deze kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is enerzijds bepalend voor het voorzieningenniveau en anderzijds ook voor de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op het beleidskader, beheer en indien van toepassing beschouwen we actuele ontwikkelingen. Tot slot geven we een samenvatting van de kwalitatieve indicatoren en de financiële overzichten.

I. Wegen

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van openbare wegen. Uitgangspunt hierbij is dat de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk blijven. De leidraad voor het onderhoud van de wegen is de systematiek voor rationeel wegbeheer van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechiek (CROW).

Het beheer

Jaarlijks houden we een weginspectie en wordt een meerjarig beheer- en onderhoudsplan opgesteld. Voor het uit te voeren onderhoud hanteren we kwaliteitsniveau eenvoudig, waarbij we maatregelen toepassen op basis van de criteria veiligheid en duurzaamheid. In het beheerplan wegen wordt jaarlijks aangegeven welk onderhoud uitgevoerd is, wat de kwaliteit is van het wegennet en welke onderhoudsmaatregelen met bijbehorende financiën de komende jaren uitgevoerd worden.

Actuele ontwikkelingen

In 2016 is er € 100.000 minder beschikbaar voor het onderhoud van de wegen. In het beheerplan wegen van 2016 vertalen we dit naar concrete maatregelen.

De intentie is om de besparing te zoeken in het weghalen van overbodig geworden bestrating en de onderhoudsfrequentie van elementenverhardingen omlaag te brengen. De voorgestelde maatregelen worden in combinatie met bezuinigingsmaatregelen in het openbaar groen compact in een proefwijk uitgevoerd. Uitgangspunt blijft dat het areaal wegen schoon, heel en veilig moet zijn.

In 2013-2014 is een onderzoek uitgevoerd naar de onderhoudstoestand van een aantal doorgaande wegen binnen gemeente Doetinchem. Daaruit blijkt dat schades aan het asfalt vanuit de fundering komen. Gemeente Doetinchem heeft budget voor het uitvoeren van onderhoud aan de bovenste laag van de asfaltconstructie, maar niet voor het compleet vervangen van asfaltconstructies inclusief funderingen. Daarvoor is in de komende acht jaar totaal een investering nodig van € 8 miljoen. Per jaar is dus ca. €1 miljoen extra investering nodig. Voor de jaren tot en met 2021 is de dekking in ieder geval geborgd.

De komende jaren wordt verder bezuinigd op het onderhoud van ons wegennet. Dit gaat in stapjes van € 100.000 tot maximaal € 400.000 in 2019. De gevolgen en de te maken keuzes voor het wegennet worden in de loop van 2016 vastgelegd in het beleidsplan wegen 2016-2020.

2. Civieltechnische kunstwerken

Het beleidskader

Volgens de wegenwet en het burgerlijk wetboek moeten wegen, bruggen en duikers die in beheer en onderhoud van de gemeente zijn in 'goede' staat verkeren. De gebruikers moeten de kunstwerken veilig kunnen gebruiken. In de wegenverkeerswet staat dat de wegbeheerder maatregelen moet treffen om de verkeersveiligheid te waarborgen. Net als bij wegbeheer wordt naar duurzaamheid gekeken ter voorkoming van kapitaalvernietiging.

Het beheer

We beheren 84 grote civieltechnische kunstwerken. Het gaat hierbij om 5 beweegbare bruggen, 59 vaste bruggen (beton, hout en staal), 8 tunnels, 9 steigers, 1 geluidscherm en 2 kademuren. De civiele kunstwerken worden onderhouden op basis van technische levensduur in combinatie met geconstateerde schades. Elk jaar worden de kunstwerken globaal visueel geïnspecteerd, zo nodig gevolgd door gedetailleerde inspecties. Op basis van de uitgevoerde inspecties, worden elk jaar de werkzaamheden voor de komende vier jaar opgesteld. In het beheerplan kunstwerken wordt jaarlijks aangegeven welk onderhoud is uitgevoerd en welk onderhoud we de komende jaren gaan uitvoeren.

Actuele ontwikkelingen

We hebben geconstateerd dat de besturing van de beweegbare bruggen is verouderd. Dit brengt risico's met zich mee. Afgelopen periode hebben we een grondig onderzoek gedaan naar de risico's en de mogelijkheden om deze op te lossen. Geconstateerd is dat de complete centrale bediening van de bruggen moet worden vervangen. Deze werkzaamheden gaan we de komende jaren gefaseerd uitvoeren. Daarna voldoen de beweegbare bruggen aan de geldende eisen. Deze werkzaamheden zijn naar verwachting te bekostigen uit de beschikbare middelen.

3. Openbaar groen

Het beleidskader

De basis van het groenonderhoud in Doetinchem is vastgelegd in het groenstructuurplan (2014). Hierin is op hoofdlijnen beschreven wat de belangrijke groenstructuren zijn.

Het beheer

Het openbaar groen omvat in totaal zo'n 453 hectare en het bomenbestand beslaat ca. 32.000 stuks. Voor het onderhoud werken wij met een kwaliteitscatalogus openbare ruimte met drie kwaliteitsniveaus: Extra, Standaard en Eenvoudig. Daarnaast is een continue spanningsveld aanwezig tussen de vraag naar een hogere kwaliteit en de beschikbare financiële middelen.

Actuele ontwikkelingen

De kwaliteit van de openbare ruimte ligt momenteel op het niveau eenvoudig. Plussen in kwaliteit blijven mogelijk in combinatie met zelfwerkzaamheid van bewoners en bedrijven.

Doetinchem werkt met het Wijkbedrijf: een slimme combinatie van eigen vakmensen, mensen van het werkvoorzieningschap en wijkbewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het wijkbedrijf is actief in ruim 2/3 deel van de stad. In 2015 is het groenbeheer op bedrijventerreinen overgedragen aan de stichting IG&D (ondernemersvereniging) in het kader van parkmanagement. Hiervoor is een overeenkomst aangegaan met een looptijd van vijf jaar.

In 2016 is € 100.000 minder beschikbaar voor groenonderhoud. In het beheerplan groen van 2016 vertalen we dit naar concrete maatregelen. De besparing proberen we te realiseren door een kleine aanpassing in het werkpakket voor het groentype gazon (maaifrequentie verlagen). Is dit niet voldoende dan vormen we (afgeschreven) beplantingsvakken om naar gazon of ruw gras. Bijvoorbeeld van sierheesters naar gazon. De inrichting van het groen wordt daarmee eenvoudiger en goedkoper. Uitgangspunt blijft een schone, hele en veilige stad.

4. Openbare verlichting

Het beleidskader

Het beleidsplan verlichting openbare ruimte 2015-2020 is vastgesteld door de raad 29 januari 2015.

De kaders voor de komende periode zijn:

- Verlichten op maat;
- Het tegengaan van lichtvervuiling en lichtoverlast;
- Het toepassen van duurzame materialen en het benutten van de technische levensduur;
- In 2020 20% minder energie gebruiken dan in 2013
- Communiceren en adviseren naar bewoners en gebruikers om voldoende draagvlak te krijgen voor aanpassingen van de openbare verlichting en overige lichtbronnen

Het beheer

Het beheerplan verlichting openbare ruimte 2015-2018 is vastgesteld door het college van B&W 23 december 2014.

In het beheerplan wordt op het volgende ingegaan:

- Het areaal, de wijze waarop wordt omgegaan met storings, vervangen met de daarbij behorende financiën. De financiën sluiten aan bij de benodigde vervangen en het opheffen van de storings zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de investeringen.
- Een terugblik op de uitgevoerde werkzaamheden in de voorliggende periode;
- Planning op hoofdlijnen voor de uit te voeren werkzaamheden.

Actuele ontwikkelingen

Door de raad is besloten dat alle financiële besparingen op energie gebruikt dienen te worden om de komende periode nog meer energie te gaan besparen.

Nagenoeg alle te vervangen conventionele armaturen worden vervangen door Led-armaturen.

Tevens wordt gekeken of er een besparing is te halen door conventionele lampen te vervangen door retrofit ledlampen.

Vorig jaar is het totale areaal van openbare verlichting opnieuw in beeld gebracht.

Ook is het onderhoud van de openbare verlichting samen met de Achterhoekse gemeenten opnieuw aanbesteed. Nu is het aannemersbedrijf Ziut het onderhoudsbedrijf.

Daarnaast zijn wij overgegaan naar een nieuw beheerprogramma in verband met een integrale manier van werken met de beheerprogramma's. Van deze leverancier gebruiken we ook de beheerprogramma's voor wegen, riolering, groen, bomen en speelvoorzieningen.

5. Afvalwatersysteem

Het beleidskader

De Wet Milieubeheer biedt het wettelijke kader voor de gemeentelijke rioleringstaak. Het gemeentelijke beleid met betrekking tot de inzameling en transport van afvalwater is vastgelegd in het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP). In 2016 wordt het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan 2016-2020 vastgesteld.

Het beheer

Het beheer en onderhoud vindt met behulp van een geautomatiseerd rioolbeheersysteem plaats. Het gaat om het afkoppelen van verhard oppervlak, het renoveren van rioolgemalen en het vervangen en vernieuwen van riolen. Daarnaast vindt het dagelijkse beheer en onderhoud plaats aan rioolgemalen, drukriolering, IBA's, kolken en de overige rioleringssystemen. Door het afkoppelen van verharde oppervlakten kan geanticipeerd worden op de klimaatverandering, worden afvalwater en hemelwater gescheiden en wordt de kans op wateroverlast vanuit de gemengde rioolstelsels verkleind.

Jaarlijks inspecteren we een deel van het rioolstelsel. Op basis hiervan wordt een meerjarenplanning voor het onderhoud opgesteld. In het beheerplan rioleringen geven we jaarlijks aan welk onderhoud we hebben uitgevoerd en gaan uitvoeren.

Actuele ontwikkelingen

De voorbereidingen van de actualisatie van het GRP zijn in 2015 gestart. In april 2016 stelt de raad het nieuwe GRP vast.

Binnen het rioleringsplan is de strategie erop gericht om situaties met wateroverlast te voorkomen. In de actualisatie is meegenomen:

- Structurele verbeteringsmaatregelen zoals het verder afkoppelen van verharde oppervlakten en combinaties met andere werkzaamheden aan de infrastructuur;
- Maatregelen die nodig zijn om het bestaande afvalwatersysteem in stand te houden denk daarbij aan: vervangen van IBA's, mechanische riolering en de elektrische en mechanische installaties van diverse gemalen en randvoorzieningen;
- Onderzoeken die nodig zijn om een klimaatbestendige afvalwaterketen te kunnen realiseren;
- De afspraken uit de twee afvalwaterakkoorden met de gemeenten Montferland en Oude IJsselstreek en het waterschap Rijn en IJssel over de uitvoering van de beheertaken in de afvalwaterketen (riolering + zuivering), met een doorkijk tot 2030;

6. Gebouwen

Het beleidskader

Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van de landelijk geformuleerde NEN2767. Voor de gemeentelijke panden is als uitgangspunt genomen dat alle panden worden onderhouden op het niveau redelijk (conditiescore 3). Met de invoering van het vastgoedfonds is dit tijdelijk verlaagd naar het soberdere onderhoudsniveau matig (conditiescore 4).

Per 1 januari 2015 is het onderhoud van de schoolgebouwen overgedragen aan de scholen, de meerjaren onderhoudsplanning voor de scholen is daarmee komen te vervallen.

Om de gemeentelijke accommodaties duurzaam te kunnen onderhouden is in 2014 het vastgoedfonds ingesteld. Binnen het fonds worden huuropbrengsten en verkoopopbrengsten verantwoord. Vanuit deze opbrengsten dienen de gemeentelijke accommodaties beheerd en geëxploiteerd te worden.

Bij verhuur van gemeentelijke gebouwen wordt er een kostprijsdekkende of marktconforme huur in rekening gebracht. Sport maakt hier een uitzondering op.

Het beheer

Het gebouwenonderhoud is gebaseerd op een geautomatiseerd systeem waarin de onderhoudsverwachting voor de komende 20 jaar is berekend. Daarnaast vinden er jaarlijks inspecties plaats. Afhankelijk van de werkelijke onderhoudssituatie kan de fasering/planning worden aangepast. Bij het uitvoeren van het onderhoud wordt rekening gehouden met de verantwoordelijkheden voor verhuurder en huurder. Verhuurder voert alleen het onderhoud uit waarvoor hij verantwoordelijk is.

Terugblik

In het najaar van 2015, is het vastgoedfonds in de raad geëvalueerd. Uit de evaluatie komt naar voren dat er de afgelopen twee jaar meerdere stappen voorwaarts zijn gezet om de exploitatie van het vastgoed te verbeteren. Panden zijn verkocht en/of afgestoten. Er is een methode ontwikkeld om huurprijzen te bepalen en er is een start gemaakt om deze huurprijzen door te berekenen aan de gebruikers.

Ondanks de hogere inkomsten door verkoop van vastgoed en verbetering van de exploitatie is zonder ingrijpen de reserve in 2017 leeg. Om structureel voldoende middelen te hebben heeft het college besloten meerdere maatregelen te onderzoeken. Dit betreft voornamelijk maatregelen gericht op 1) hogere huuropbrengsten, 2) extra verkoopopbrengsten en lagere kosten door het afstoten en verkopen van panden en 3) het voortzetten van het lagere onderhoudsniveau matig (conditiescore 4) tot en met 2021.

De benchmark geeft aan dat de onderhoudskosten lager liggen dan het landelijke niveau en dat de formatieomvang is afgestemd op de omvang van de vastgoedportefeuille.

Financieel overzicht

Voor het uitvoeren van al het onderhoud zijn begrotingposten opgenomen. De kosten van de rioolering worden 100% gedekt via de heffing van het rioolrecht. Om jaarlijkse fluctuaties in het tarief rioolrecht te voorkomen is een egalisatievoorziening ingesteld. Onderstaande tabel laat de uitgaven zien per product exclusief de investeringslasten. De mutaties zijn als gevolg van indexering, wijziging toerekening inzet personeel, overhead en bezuinigingen.

Product nr.	Productomschrijving	Rekening 2015	Begroting 2015
2100/I	Wegen, straten pleinen e.d.	4.054.883	3.873.208
2105	Civieltechnische kunstwerken	150.228	150.508
2104	Openbare verlichting	176.052	176.462
5604	Openbaar groen	5.627.385	5.423.461
5800	Speelvoorzieningen (groen)	253.740	254.200
7220	Riolering en watervoorziening	1.534.175	1.534.175
270	Periodiek onderhoud gemeentelijke gebouwen (pogg) betreft structurele dotaties	923.000	968.000

Inleiding

Om onze bezittingen te financieren is geld nodig. Dit kan ons eigen gespaarde geld zijn of van derden geleend geld. Omdat geld lenen geld kost, is de uitvoering van ons financieringsbeleid een risicovolle taak. Deze taak is daarom gebonden aan wettelijke kaders (met name de Wet Fido en de Wet HOF) en aan kaders in het door de raad vastgestelde treasurystatuut. In deze paragraaf gaan we in op ons financieringsbeleid en de beheersing van de risico's over 2015.

Wat is ons financieringsbeleid?

Het gemeentelijk financieringsbeleid is er op gericht om:

- te voorzien in de financieringsbehoefte op korte en lange termijn;
- de risico's die met deze transacties verbonden zijn te beheersen;
- de rentekosten van de leningen zoveel mogelijk te beperken;
- de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities te beperken.

Onze uitgangspunten daarbij zijn:

- Onze schulden zijn niet hoger dan de waarde van onze bezittingen.
- In de begroting wordt de rente voor nieuw leningen gebaseerd op prognoses van gerenomde instellingen waarbij voorzichtigheidshalve een opslag wordt gehanteerd.
- Wij proberen de kasgeldlimiet optimaal te benutten vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld (bijv. daggeld en kasgeld) vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

Geld lenen

Omdat onze leningportefeuille en onze reserves en voorzieningen onvoldoende zijn om al onze investeringen te financieren (financieringstekort), hebben we ook in 2015 geld moeten (bij)lenen. Wat betreft de langlopende geldleningen (dat zijn leningen met een looptijd langer dan één jaar) hebben we in 2015 € 20,7 mln. afgelost en nieuwe leningen afgesloten voor een bedrag van € 10 mln. Voor het aantrekken van leningen vragen we minimaal twee offertes op.

De afgelopen jaren is gelet op de lage rentestand gekozen voor leningen met een relatief lange looptijd (20 jaar). Bij een stijgende rente biedt dit de mogelijkheid om leningen op te nemen met relatief kortere looptijden.

Waar we het hiervoor over geldstromen voor investeringen hadden, kennen we ook geldstromen voor exploitatie-uitgaven. Het moment waarop inkomsten en uitgaven plaatsvinden lopen gedurende het jaar immers niet synchroon. Daardoor kan de gemeente gedurende het jaar een tegoed of een tekort hebben op de betaalrekening. Gezien de korte periode waarin deze overschotten of tekorten plaatsvinden, worden deze met korte middelen (looptijd korter dan één jaar) gefinancierd dan wel uitgezet. In ons treasurystatuut hebben we vastgelegd dat we overtollige middelen zonder overmatige risico's (in termen van de Wet Fido "prudent") uitzetten bij banken met tenminste een AAA-rating. Deze keuze bestaat in de praktijk echter niet meer door invoering van het schatkistbankieren. Zeker met de lage rentestanden die we ook in 2015 kenden, hebben we afgelopen jaar zoveel mogelijk "kort geld" geleend. Dat mogen we echter niet onbeperkt. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel we met kort geld mogen financieren. De limiet is door het rijk vastgesteld en bedraagt 8,5% van de totale lasten in de begroting.

De kasgeldlimiet is voor 2015 berekend op € 17,5 miljoen. In 2015 hebben wij kasgeldleningen aangevraagd met een looptijd van telkens een maand. De gemiddelde omvang van deze leningen was € 10 miljoen.

Geld uitlenen

Een gemeente mag alleen geld uitlenen uit hoofde van haar publieke taak. Wij hebben dit beleid bekrachtigd in ons treasurystatuut. Wij hebben leningen verstrekt aan onderstaande organisaties/instellingen. Leningen en garanties voor uitoefening van de publieke taak worden alleen verstrekt aan door de raad goedgekeurde derde partijen.

Daarnaast heeft de gemeente als werkgever hypothecaire leningen verstrekt aan werknemers. Gezien het gemiddelde bedrag per lening en de onderliggende waarde van het onroerende goed, is hier in feite geen sprake van een kredietrisico. Per 1 januari 2009 is de wet Fido gewijzigd waardoor het niet langer is toegestaan om hypothecaire leningen aan het personeel en politieke ambtsdragers te verstrekken. Bestaande leningen kunnen blijven aflopen zoals overeengekomen. Verder heeft de gemeente als werkgever leningen verstrekt in het kader van de pc-privéregeling en het vervoersplan.

Uitstaande geldleningen per 31-12-2015 (bedragen x € 1 mln.)	
Hypotheken gemeentepersoneel	24,9
Sportcentrum Rozengarde	4,8
Stimuleringsfonds volkshuisvesting (SVN)	3,2
Woningcorporatie Vestia	1,2
Vitens	1,6
Iseldoks	1,1
Overig	0,2
Totaal	37,1

Rente

Belangrijkste risico met betrekking tot financiering is het risico van stijgende rentelasten. De wet Fido begrenst deze risico's. Enerzijds door de hiervoor genoemde kasgeldlimiet. Daarnaast bestaat de renterisiconorm. Deze bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening of herfinanciering. Hierdoor wordt voorkomen dat de gemeente in een ongunstige markt een te groot renterisico loopt. Voor de gemeente Doetinchem was de renterisiconorm in 2015 € 41,2 miljoen. In 2015 werd € 20,7 miljoen afgelost op de leningen. We zijn daarmee onder de norm gebleven.

Renteresultaten

In 2014 was nog sprake van een positief resultaat op de rente en investeringslasten van € 1,2 miljoen. In 2015 is geanticipeerd op dit voordeel door de ramingen naar beneden bij te stellen. Het resultaat bij de jaarrekening in 2015 is hierdoor beperkt tot € 51.000 voordelig.

Verplicht schatkistbankieren

In de wet Fido zijn bepalingen opgenomen die de decentrale overheden verplicht om hun tegoeden boven een drempelbedrag aan te houden bij het ministerie van Financiën in plaats van bij een bank; het zogenaamde schatkistbankieren. Het rijk heeft deze verplichting ingesteld om zo een voordelig effect op het nationale EMU-saldo te bewerkstelligen.

In 2015 is onze bankrekening enkele keren afgeroomd ten gunste van de schatkist van het rijk. Op het moment dat wij zelf weer moesten kunnen beschikken over deze middelen hebben we ze met rente teruggevorderd van het rijk.

Kengetallen (bedragen x € 1 mln.)			
Omschrijving	Bron	31-12-2015	31-12-2014
Renterisiconorm (20% van omvang begroting)	Fido/begroting	41,2	32,6
Reguliere aflossing van langlopende geldleningen	Jaarrekening	20,7	22,4
Nieuw aangetrokken langlopende geldleningen	Jaarrekening	10,0	27,0
Saldo langlopende geldleningen	Jaarrekening	196,4	207,1
Kasgeldlimiet (8,5% van omvang begroting)	Fido/begroting	17,5	15,0
Saldo uitstaande geldleningen	Jaarrekening	37,1	61,5
Omslagrente/rekenrente	Begroting	3,4%	3,6%
Drempelbedrag schatkistbankieren (0,75% van omvang begroting)	Fido/begroting	1,5	1,2

Inleiding

In onze organisatie vullen circa 505 medewerkers (447 fte) op betekenisvolle en zakelijke wijze hun taken in. De organisatie is zich er van bewust dat we voortdurend moeten blijven inspelen op de veranderingen die op ons afkomen. De samenleving verandert en de overheid verandert mee. In een samenleving die steeds meer vanuit eigen kracht verantwoordelijkheid krijgt en neemt, betekent dat voor de overheid steeds meer een rol als het gaat om stimuleren, faciliteren, verbinden, samenwerken, participeren en vertrouwen geven. Door de decentralisaties vanuit het rijk neemt het takenpakket toe, terwijl de financiële armslag tegelijkertijd afneemt. Daarnaast noemen we hier de belangrijke verantwoordelijkheid van Doetinchem als centrumgemeente in de Achterhoek en daarmee bij de intensivering van de intergemeentelijke samenwerking. De bedrijfsvoering loopt daarin vaak voorop. De discussie is welke taken we als gemeente wel of juist niet blijven doen, en vervolgens of we deze taken zelf, in samenwerking of door anderen willen laten uitvoeren. Actief zijn we met het ondersteunen van de nieuwe samenwerkingsverbanden zoals het Buurtplein, Buha, Laborijn en al wat langer Oda. Dit zijn trajecten die veel tijd vergen. Keuzes die in dat kader gemaakt worden leiden tot veranderingen binnen en buiten onze organisatie. Dit heeft geleid tot een vernieuwd organisatieprofiel gD2020, dat de organisatie klaarstoomt voor de komende jaren. Zodat we inwoners, bedrijven en bestuur optimaal kunnen bedienen.

Dit beeld is richtinggevend in de uitvoering van onze bedrijfsvoering. Een bedrijfsvoering die zorg draagt voor een adequate uitvoering van de werkprocessen. De stappen die zijn gezet voor een goede interne beheersing van de werkprocessen hebben succes gehad, zoals o.a. onderschreven door de accountant bij de controle van de jaarstukken in de afgelopen jaren. We scoren geen 10 maar een ruime voldoende.

Onze speerpunten zijn:

1. Een klantgerichte en omgevingsgevoelige organisatie
2. Een stuurbare en resultaatgerichte organisatie
3. Een vitale organisatie

5.1 Een klantgerichte en omgevingsgevoelige organisatie

Wij zijn een organisatie met medewerkers die handelen vanuit gevoel voor hun omgeving. Onze medewerkers denken en handelen 'van buiten naar binnen'. We investeren in dit proces op deelterreinen zoals: integraal werken, dienstverlening en regievoering/coproducent.

Wij stemmen onze activiteiten m.b.t. ICT hierop af.

Wat hebben we bereikt?

Inrichting Klant Contact Centrum (KCC)

Bij de gemeentewinkel draait het om "Hostmanship". We willen dat de klant de receptie, balies, zitjes en het selfservicegebied als één geheel ervaart. De klant wordt verwelkomd en we laten merken dat we in hem/haar geïnteresseerd zijn. Mensen en moeten weer naar buiten gaan met de juiste informatie of in ieder geval met het gevoel dat ze goed geholpen zijn.

Verder vragen we ons steeds af of we kunnen voorkomen dat onze bewoners ons bezoeken of bellen. Staat de informatie wel duidelijk op onze site? Kunnen we zaken digitaal aanbieden, zijn de brieven (nog) duidelijk, moeten we andere communicatie inzetten?

Nieuw is dat we de frontofficetelefonie verzorgen voor het Buurtplein een externe klant waar nieuwe taken voor het sociaal domein zijn ondergebracht.

We hebben een drietal ontwikkelingen ingezet m.b.t. managementinformatie.

- Klantbeleving. Hoe meten we wat de klant van onze dienstverlening vindt.
- Cijfers over bereikbaarheid en klantcontacten
- Vaststellen van onze normen voor klanttevredenheid.
Wat is acceptabel en waar gaan wij vanuit.

In het uitvoeringsplan KCC 2015 staat onze toekomstvisie. De plannen zijn gericht op de samenvoeging van de balies van Gemeentewinkel en Zorgplein en op de telefonie (TIC).

ICT

ICT beheer heeft haar samenwerking op het gebied van automatisering verder uitgebreid. De gemeente Bronckhorst is aangesloten bij de ICT-samenwerking op het gebied van het kunnen delen en beheren van opslag en server capaciteit. Ook de nieuwe organisatie Laborijn is volledig aangesloten op de ICT-samenwerking.

De investering om Laborijn en de gemeente Bronckhorst aan te laten sluiten bij de ICT-samenwerking, heeft geleid tot een overschrijding van de investeringsruimte maar wordt gecompenseerd in de komende jaren via de dienstverleningsovereenkomst.

Gewerkt is aan het verder actualiseren van de ICT-infrastructuur. Er hebben standaardisatie slagen plaatsgevonden in de wijze waarop back-ups worden gemaakt. Om te zorgen dat ICT-infrastructuur klaar is voor nieuwe stappen zijn verouderde besturingssystemen uitgefaseerd.

Gestart is met een pilot voor Skype for Business als mogelijke toekomstig product om nieuwe vormen van communicatie te kunnen leveren. Tijdens de pilot is geconstateerd dat het product niet kan bieden wat de initiële verwachtingen waren. De pilot is daarom gestopt. Er zal een andere product gezocht worden om alsnog de gewenste communicatie mogelijkheden te kunnen realiseren.

Digitaal veilige omgeving

In de digitale wereld is informatieveiligheid een belangrijk onderwerp. De baseline informatieveiligheid gemeenten is hierbij de norm. In de bijlage bij deze jaarrekening leggen wij verantwoording af over de genomen maatregelen in 2015 (zie hieronder).

Jaaroverzicht 2015 Informatieveiligheid

Informatiebeleid en informatiebeveiligingsbeleid

In 2015 heeft het college het geactualiseerde informatiebeleid voor de periode 2015-2019 vastgesteld. Het beveiligingsbeleid is gebaseerd op de Baseline informatiebeveiliging gemeenten (BIG). Bestuur en management hebben met deze baseline een instrument in handen waarmee zij in staat zijn om te meten of de organisatie 'in control' is op het gebied van informatiebeveiliging.

Implementatie Baseline informatiebeveiliging gemeenten (BIG)

Alle gemeenten moeten op 01-01-2017 de BIG hebben geïmplementeerd. In 2015 hebben wij een GAP analyse uitgevoerd om te kijken op welke punten wij niet aan de norm voldoen. Op 52 onderdelen zijn aanpassingen nodig. Op basis hiervan is een plan van aanpak opgesteld dat door de directie is vastgesteld. De uitvoering hiervan loopt door tot in 2017. Hiermee voldoen wij aan de gestelde eisen.

Beveiligingsincidenten

De doorontwikkeling van de digitale bedrijfsvoering vereist extra aandacht voor het voorkomen, detecteren en coördineren van zowel interne als externe beveiligingsincidenten. Daarvoor is de gemeente aangesloten bij de Informatie Beveiligings Dienst (IBD). Wij ontvangen van de IBD regelmatig waarschuwingen van kwetsbaarheden die zijn aangetroffen in softwarepakketten of besturingsprogramma's. Deze waarschuwingen worden zorgvuldig beoordeeld en waar nodig worden extra maatregelen getroffen.

Bewustwording informatieveiligheid

Informatieveiligheid is meer dan alleen een technische aangelegenheid. Uit diverse onderzoeken blijkt dat informatieveiligheid voor 80% mensenwerk is. Het zorgvuldig omgaan met (privacy)gevoelige informatie vraagt om de juiste houding en inzet van alle medewerkers, te beginnen met voldoende bewustwording en commitment van bestuur en management.

Om het iBewustzijn onder medewerkers te vergroten hebben we in 2015 wederom de e-learning omgeving ingezet voor de digitale kennistoets informatiebeveiliging. Ook vond, net als vorig jaar, een vooropgezette phishing email actie plaats. Ten opzichte van 2014 is de bewustwording rondom informatieveiligheid bij de medewerkers aanzienlijk gestegen en is inzichtelijk gemaakt aan welke onderdelen extra aandacht moet worden besteed, onder andere door documenten via het intranet te delen op een aparte informatiebeveiligingspagina.

Resultaten audits

Jaarlijks kennen wij diverse beveiligings audits, waaronder de zelfevaluaties voor BRP en reisdocumenten, en de DigiD audit.

Uit de resultaten van de zelfevaluaties BRP, RNI en PNIK (paspoorten en identiteitskaarten) blijkt dat we de gegevens op orde hebben. De scores van de bestandscontroles zijn allemaal ruim boven de norm. De ingevulde vragenlijsten zijn alle drie als goed beoordeeld.

Eind 2015 vond het ICT-beveiligingsassessment voor DigiD plaats. Uit de rapportage blijkt dat wij aan de normen voldoen. De rapportage wordt verstuurd naar Logius (dienst digitale overheid van het Ministerie BZK). Van Logius ontvangen wij begin 2016 het eindoordeel.

De inspectie SZW is in september 2015 gestart met een onderzoek onder alle gemeenten naar het veilig gebruik SUWI-net. SUWI-net is de voorziening waarmee UWV, SVB en gemeentelijke sociale diensten gegevens met elkaar uitwisselen. De inspectie SZW heeft ons getoetst aan de hand van zeven essentiële beveiligingsnormen. Vier normen toetsen of de verantwoordelijkheden goed zijn verdeeld. Drie normen kijken of dat goed is geborgd in de organisatie. Tijdens het onderzoek hebben we reeds geconcludeerd dat e.e.a. goed is geborgd, maar we leggen niet alles schriftelijk vast.

De eindresultaten van het inspectieonderzoek worden in het 1e kwartaal 2016 verwacht.

Sociaal Domein

Genoemde maatregelen worden ook geïmplementeerd binnen de organisatie van het Buurtplein. Hier is in 2015 aandacht aan besteed. Daarnaast werken we aan een privacyreglement.

Afhandeling bezwaarschriften inclusief premediation

Bij de ontvangst van een bezwaarschrift wordt in overleg met de bezwaarmaker en de behandelend afdeling bekeken of premediation een optie is. Onze werkwijze daarbij wordt door de bezwaarden meestal als zeer positief ervaren.

De bezwarencommissies van Doetinchem en Oude IJsselstreek zijn per 1 januari 2015 opgeheven. Vanaf die datum is er één commissie bezwaarschriften die adviseert aan de beide gemeenten over de bezwaarschriften die worden doorgezet. Dit verloopt prima.

5.2 Een stuurbare en resultaatgerichte organisatie

We willen een organisatie die gericht is op het realiseren van resultaten en die daarop te sturen is. Het is helder wat er gedaan moet worden en door wie. Er wordt gecommuniceerd over eventuele afwijkingen. Drie aspecten hebben daarbij onze aandacht, de interne beheersing van processen, de informatiearchitectuur en planning & controlcyclus.

Wat hebben we bereikt?

De afgelopen jaren hebben we stappen gezet om onze bedrijfsvoering 'in control' te krijgen. We concentreren ons op processen waar risico's liggen op met name het financiële vlak en de rechtmatigheid. De processen beoordelen we in de managementgesprekken.

Daarnaast nemen in de informatiearchitectuur van een gemeente de basisregistraties een steeds belangrijkere plek in. In 2015 is de aansluiting op de landelijke basisregistratie WOZ gerealiseerd. De gemeentelijke basisregistratie grootschalige topografie is opgezet (BGT) en de koppeling tussen de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de WOZ is gerealiseerd.

De basis is gelegd voor een nieuw zaak en archiefsysteem dat het mogelijk maakt alle klantcontacten op de juiste wijze te monitoren en hierbij de gewenste vorm van digitale dienstverlening aan onze burgers aan te bieden. Met de zaaksgewijze aanpak sluiten we aan bij de landelijke richtlijnen. Verder zijn grote stappen gezet in het wegwerken van de achterstanden in het overbrengen van de archieven naar de archiefbewaarplaats. De bevindingen van het onderzoek van de archiefinspecteur waren mede daardoor positief.

Onze planning&controlinstrumenten gaan uit van een onderscheid in programma's (de overkoepelende visie op de gemeente) en de uitwerking daarvan in concrete acties in jaarplannen van de afdelingen. De uitvoering van en de sturing op de concrete acties wordt gevolgd via de financiële monitor; de dynamische jaarplanning van de raad en de managementgesprekken. Het controlplan beschrijft de beheersing van de interne processen en wordt jaarlijks geactualiseerd. Met de taakstellende bezuiniging die op de interne besturing is ingeboekt blijft het een uitdaging om enerzijds de kwaliteit van de interne besturing overeind te houden en anderzijds toch de capaciteit die we daarvoor inzetten te reduceren. Zeker gezien de verscherpte eisen die landelijk vanuit de accountantscontrole worden gesteld.

Uitvoeringsorganisaties DDK (De Doetinchemse Keuze sociaal domein)

Belangrijk onderdeel van de uitvoering DDK is de oprichting van de overheids-BV Buurtplein. Een samenvoeging van taken en activiteiten IJsselkring en de uitrol van de buurtcoaches in alle wijken van de gemeente. De tweede fase betreft het groeimodel naar 2016. Bekeken wordt welke activiteiten van het Zorgplein verder ondergebracht worden in de overheids-BV.

Daarnaast is Laborijn fusieorganisatie participatiewet samen met Wedeo, Oude IJsselstreek en ISWI opgericht. Bij de ontwikkelingen houden we rekening met een naadloze aansluiting van de frontoffices met de BV en de gewenste eisen op het terrein van privacy en informatieveiligheid. De uitvoeringsorganisaties DDK passen binnen het vernieuwde organisatieprofiel gD2020.

Interne communicatie: digitaal werken en een vernieuwd intranet

Doetinchem heeft als visie een organisatie te zijn die open en wendbaar is. Daarvoor hebben wij een aantal pilots gedaan met een digitaal samenwerkingsplatform. Dit sluit aan bij de wens om steeds meer digitaal en minder met papier te werken.

Inkoop

We zien dat slim inkopen ons voordelen oplevert. In het afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de verbetering van het informatiebeheer rond inkoop.

- Aanbestedingen worden nu via een inkoopplatform uitgezet en afgehandeld
- Met het contractmanagement is een goede start gemaakt. Binnen het sociaal domein is het merendeel van de contracten in het register opgenomen.
- De groslijst is in het inkoopplatform geïntegreerd waardoor ook in het werkveld aanbestedingen efficiënt in de markt gezet kunnen worden waarbij de integriteit sterk is gewaarborgd.

In de aanbestedingen is steeds meer aandacht voor Social return in 2014 leverde dat 35,4 fte op en in 2015 45,6 fte.

De accountantscontrole heeft het besef laten ontstaan dat we meer aandacht moeten hebben voor juiste procedures bij inkoop en aanbesteding. Het gevolg is dat we aanzienlijk meer procedures doorlopen om te voorkomen dat er verwijtbare fouten gemaakt worden. Het sociaal domein heeft een belangrijk deel van inzet van team inkoop gevraagd.

5.3 Een vitale organisatie

Op meerdere fronten is ingezet op het vergroten van de vitaliteit van de organisatie. Een vitale organisatie kan op meerdere manieren bereikt worden. Allereerst wordt de organisatie gevormd door de mensen die er werken. Een manier om de organisatie vitaal te houden is dan ook door actief de medewerkers te stimuleren bewust te zijn van hun eigen gezondheid en vitaliteit.

Daarnaast moet natuurlijk ook de inrichting van de organisatie toegerust zijn op de veranderingen in de omgeving. Wanneer je merkt dat de vraag veranderd is het belangrijk om te kijken of de antwoorden die je kunt geven nog wel aansluiten bij de veranderde en veranderende werkelijkheid.

Wat hebben we bereikt?

Mede naar aanleiding van de uitkomsten van het periodiek onderzoek werkbeleving (POW) hebben we gekozen voor extra aandacht voor de individuele vitaliteit van de mensen die de organisatie maken. Uit het POW bleek dat we onze medewerkers mogen koesteren. Iets dat we natuurlijk ook al wisten. Over het algemeen gaat het om bevlogen mensen met een hoge betrokkenheid naar de organisatie. Als zorgpunt kwam naar voren dat een groot deel van deze medewerkers een hoge werkdruk en een hoge taakcomplexiteit ervaren. Wel was ook een relatief hoge waardering voor de hulpbronnen die we hierbij bieden. Het is dan ook belangrijk dat we ons realiseren dat het hier om een precaire balans gaat. Reden genoeg dus om in te zetten op het verhogen van het bewustzijn in balans- en vitaliteitsgerelateerde vraagstukken. Dit is onder andere gebeurd door het faciliteren van medewerkers met klachten van verschillende aard. Voorbeelden hiervan zijn de inzet van de vitaliteitscoach, het aanbieden van diverse workshops (voor meer bewustzijn van de keuzes die je zelf individueel kunt maken) en het voortzetten van de dienstverlening en ondersteuning vanuit het IZA bedrijfszorgpakket. In 2016 zullen we ook kijken naar het trainen van de leidinggevenden op dit gebied en het samenspel van taken in een specifieke functie.

Daarnaast zijn er ook belangrijke stappen gezet in het vormgeven van de organisatie-ontwikkeling. Van een beheer- naar een regiegemeente gD2020. Het afgelopen jaar is deze stip op de horizon uitgewerkt in het visiedocument zodat we een leidraad hebben voor de komende veranderingen. Daarnaast is er een sociaal statuut afgesproken, is de afdeling Werk & Inkomen samen met het ISWI en Wedeo opgegaan in de fusieorganisatie Laborijn en ligt er nu een voorgenomen besluit van het College van B&W voor de verzelfstandiging van de afdeling BUHA. We streven daarbij naar verbonden uitvoering. Dit alles volgens “het Doetinchems regiemodel”.

Personeelsbeleid

De basis is op orde zodat we de afgelopen periode hebben kunnen benutten voor de doorontwikkeling op diverse vlakken. Het afgelopen jaar hebben we bijvoorbeeld de regeling gedifferentieerd belonen en de Personeels Management Cyclus (PMC) geëvalueerd. De aanbevelingen zullen in 2016 geïmplementeerd worden in aangepast beleid.

Ook de duurzame inzetbaarheid heeft aandacht gekregen, onder andere door invoering van het generatiepact.

2015 heeft ook in het teken gestaan van de vernieuwingen in de CAR-UWO. Zo is hoofdstuk 3 (over verschillende beloningsvormen) herzien en we zijn begonnen met de voorbereidingen van de implementatie van het Individueel Keuze Budget (IKB) per 1 januari 2016.

Per 1 januari 2015 is de salarisadministratie van gemeente Oost Gelre toegevoegd aan het takenpakket van onze salarisadministratie. Deze overgang is heel goed verlopen en ook de samenwerking met gemeente Oude IJsselstreek heeft beter vorm gekregen.

Loonsom

In de Voorjaarsnota 2011 hebben we een totale taakstelling van circa € 3,2 miljoen op de loonsom (totaal ±€ 28 miljoen) opgenomen. Deze ombuiging is geheel gerealiseerd, met uitzondering van een taakstelling van € 540.000. In de begroting 2016 is de realisatie van deze taakstelling gefaseerd voorzien in de jaren 2016 tot en met 2019.

Met inbegrip van dit besluit zijn de totale personeelslasten in 2015 jaar binnen de beschikbare middelen gebleven. De totale lasten voor personeel laten nu een voordeel zien op personeels-gerelateerde budgetten van € 328.000 en een nadeel op loon- en inhuurkosten van € 199.000. Het resultaat is uiteindelijk een voordelig saldo van € 129.000.

Met betrekking tot de loonsom en het verminderen van de overschrijding daarvan hebben we toch een belangrijke stap kunnen zetten. In overleg met de Commissie Arbeidsvoorwaarden is het zogenaamde “drierangestelsel” afgeschaft voor medewerkers die op 1 januari 2016 of later in dienst komen bij onze gemeente. Concreet betekent dit dat deze medewerkers geen recht meer hebben op een uitloopschaal. Voor hen wordt deze vervangen door een mogelijke tijdelijke functiegebonden toelage bij goed functioneren. De baten hiervan zijn niet op korte termijn zichtbaar maar op de langere termijn zullen we hier de resultaten van zien. De functiegebonden toelage is een tijdelijke toelage die ieder jaar opnieuw moet worden overwogen in tegenstelling tot de uitloopschaal die voor onbepaalde tijd wordt toegekend en waarvan de toekenning binnen de kaders bijna een automatisme is. Door medewerkers de mogelijkheid te geven gebruik te maken van het generatiepact ontstaat er ruimte voor de instroom van jongere medewerkers. Dit zal dus niet alleen een effect hebben op de duurzame inzetbaarheid van medewerkers maar ook op de vermindering van de loonkosten.

In voorbereiding is verder een heroverweging met betrekking tot de wijze van begroten. We verwachten daarmee meer transparantie te bereiken en dat de feitelijke loonsom en de dekking daarvan beter inzichtelijk zijn.

effecten toenemende werklast

We constateren dat de taakdecentralisaties een toenemend werkaanbod leveren, dat doorwerkt op de organisatie. Dit uit zich o.a. bij de (telefonische) dienstverlening, de verwerking van documenten en facturen (omslag naar digitaal), behandeling van bezwaarschriften e.d. Deze ontwikkeling verhoogt de werkdruk maar lijkt ook het ziekteverzuim te beïnvloeden met name in de frontoffice.

De ontwikkeling van het ziekte verzuim kent na een jarenlange daling weer een geringe stijging over de hele linie. Op genoemde onderdelen is bijna sprake van een verdubbeling.

	2011	2012	2013	2014	2015
Percentage ziekteverzuim gemeente Doetinchem	6,7	5,7	4,9	4,4	4,7

Het is van belang om de personeelsbezetting op de effecten af te kunnen stemmen. Dat kan resulteren in extra druk op de loonsom.

Inleiding

De gemeente voert taken uit via zogeheten verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaats dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Het gaat om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Het bestuurlijk belang wordt uitgedrukt door het hebben van zeggenschap in het beleid van de rechtspersoon door een bestuurszetel of door stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijt is ingeval de rechtspersoon in financiële problemen komt. Als de financiële relatie uitsluitend bestaat uit inkomens- en/of vermogensoverdrachten (subsidies), is er geen sprake van een financieel belang en dus geen sprake van een verbonden partij. We hebben in twee onderwijsinstellingen een bestuurlijke en toezichthoudende rol. Van een financieel belang is geen sprake. Mochten beide organisaties in financiële problemen komen, dan kan onze gemeente hierop wel aangesproken worden. Daarom vinden wij het belangrijk onze relatie met deze twee organisaties te benoemen in de paragraaf 6a.

Belang van verbonden partijen

Het belang van verbonden partijen is dat deze vaak beleid uitvoeren dat de gemeenten ook zelf kunnen (blijven) doen. De gemeente houdt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen zijn of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden.

Het tweede belang betreft het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan oplopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

De gemeente zal telkens moeten afwegen welke aanpak de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd op een manier zoals de gemeenten voor ogen staat en op welke manier de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel toezicht heeft in het uitvoeren van een taak.

Informatie over onze verbonden partijen

Vanaf de begroting 2014 schrijft het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) naast de paragraaf ook een lijst van verbonden partijen voor. Uit efficiencyoverwegingen en het tegengaan van herhalingen zijn beide overzichten geïntegreerd.

In onze paragraaf wordt een overzicht gepresenteerd van de verbonden partijen van de gemeente Doetinchem naar aard, doel en openbaar belang van de verbinding, het bestuurlijk belang, het financieel belang inclusief de vermogensontwikkeling, de risico's in samenhang met het weerstandsvermogen, de actualiteiten en de beleidsvoornemens en de rapportages.

Niet van alle verbonden partijen zijn de voorlopige/definitieve jaarrekeningcijfers 2015 bekend. Indien de jaarrekeningcijfer 2015 niet bekend waren op het moment van samenstellen van de jaarrekening 2015 zijn de gegevens uit de jaarrekening 2014 opgenomen.

Gemeenschappelijke regelingen:

Wedeo, gevestigd te Doetinchem													
Programma	3 De Doetinchemse Keuze, product 611 sociale werkvoorziening												
Doelstelling en openbaar belang	Wedeo heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen te behartigen van de 3 deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening.												
Partijen	Gemeenten: Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek.												
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur : portefeuillehouder sociale werkvoorziening en 2 raadsleden Dagelijks bestuur : portefeuillehouder sociale werkvoorziening												
Financieel	<p>De rijksbijdrage 2015 sociale werkvoorziening ad € 10.793.000 is volledig doorbetaald aan Wedeo.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Wedeo (jaarrekening 2014)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 6.073.000</td> <td>€ 6.096.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 5.377.000</td> <td>€ 4.800.000</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ 21.000</td> <td>€ 81.000</td> </tr> </tbody> </table>	Wedeo (jaarrekening 2014)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 6.073.000	€ 6.096.000	Vreemd vermogen	€ 5.377.000	€ 4.800.000	Resultaat	€ 21.000	€ 81.000
Wedeo (jaarrekening 2014)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 6.073.000	€ 6.096.000											
Vreemd vermogen	€ 5.377.000	€ 4.800.000											
Resultaat	€ 21.000	€ 81.000											
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele tekorten en de financiële gevolgen van een opheffing van de verbonden partij naar rato van het aantal Wsw-medewerkers van hun gemeente. De (te) ontvangen rijksbijdrage met kortingen in relatie tot de mogelijkheid om hier tijdig (voldoende) op te kunnen anticiperen vormt een belangrijk risico. Het weerstandsvermogen van Wedeo voldoet aan de gestelde norm.												
Actualiteit	Per 1 januari 2016 zijn de afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Doetinchem, het ISWI (gemeente Oude IJsselstreek, zonder de gemeente Aalten) en het SW bedrijf (Wedeo) opgegaan in de gemeenschappelijke regeling Laborijn. De gemeente Aalten maakt in 2016 wel gebruik van de diensten van Laborijn.												
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarverslagen van Wedeo. Single information single audit (Sisa) vindt plaats in de jaarstukken gD gebaseerd op het jaar t-1 (dus 2014).												

GGD Noord- en Oost-Gelderland, gevestigd te Apeldoorn				
Programma	3 De Doetinchemse Keuze, product 714 openbare gezondheidszorg			
Doelstelling en openbaar belang	De GGD NOG is de -wettelijk verplichte- gezondheidsdienst van en voor 22 gemeenten en heeft tot doel uitvoering te geven aan de taken vallend onder de Wet Publieke Gezondheid.			
Partijen	Gemeenten uit de Achterhoek, Midden-IJssel, Oost-Veluwe en Noord-Veluwe.			
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: portefeuillehouder openbare gezondheidszorg Dagelijks bestuur: de burgemeester			
Financieel	De gemeentelijke bijdrage GGD in 2015 bedraagt afgerond € 750.000.			
	GGD NOG	Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2014	Voorlopig 2015
	Eigen vermogen	€ 3.507.000	€ 3.145.000	3.074.000
	Vreemd vermogen	€ 3.466.000	€ 4.024.000	2.520.000
	Resultaat	€ 391.000	€ 238.000	350.000
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn aansprakelijkheid voor eventuele tekorten en de financiële gevolgen van de opheffing van de verbonden partij. Per eind 2014 (jaarrekening 2014) bedraagt het weerstandsvermogen GGD 100%.			
Actualiteit	Op 9 juli 2015 heeft het Algemeen Bestuur de begroting 2016 en meerjarenraming 2016-2019 vastgesteld.			
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarverslagen.			

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG), gevestigd te Apeldoorn													
Programma	I Bestuur en veiligheid, product I20 brandweer												
Doelstelling en openbaar belang	Iedere gemeente dient deel uit te maken van een van de vijftientig veiligheidsregio's. De taken van een veiligheidsregio liggen op het gebied van de (multidisciplinaire) voorbereiding en bestrijding van rampen en grote incidenten door de brandweer, de GHOR (geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen), de politie en gemeente. Deze taken zijn verankerd in de Wet veiligheidsregio's.												
Partijen	De VNOG bestaat uit 22 gemeenten.												
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur : burgemeesters van alle VNOG gemeenten Dagelijks bestuur : burgemeester Doetinchem namens het cluster Brandweer Achterhoek West (BAW) en als portefeuillehouder brandweer.												
Financieel	De inwonerbijdrage aan de VNOG voor 2015 inclusief de bijdrage voor de cluster Brandweer Achterhoek West (BAW) bedroeg in 2015 afgerond € 3.415.000. <table border="0"> <thead> <tr> <th>VNOG (jaarrekening 2014)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 6.492.761</td> <td>€ 6.220.357</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 36.723.321</td> <td>€ 32.575.992</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ 2.823.716</td> <td>€ 1.648.011</td> </tr> </tbody> </table>	VNOG (jaarrekening 2014)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 6.492.761	€ 6.220.357	Vreemd vermogen	€ 36.723.321	€ 32.575.992	Resultaat	€ 2.823.716	€ 1.648.011
VNOG (jaarrekening 2014)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 6.492.761	€ 6.220.357											
Vreemd vermogen	€ 36.723.321	€ 32.575.992											
Resultaat	€ 2.823.716	€ 1.648.011											
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele tekorten en de financiële gevolgen van de opheffing van de verbonden partij. De VNOG heeft geen algemene reserve om risico's op te kunnen vangen.												
Actualiteit	De reorganisatie van de VNOG heeft in 2015 de nodige aandacht gevraagd. Ook heeft in 2015 een onderzoek plaatsgevonden naar de verdeelsystematiek van de betalingen aan de VNOG. De meeste gemeenten hebben hun voorkeur uitgesproken voor een verdeling op basis van het cluster openbare orde en veiligheid, onderdeel brandweezorg, binnen het gemeentefonds. De gewijzigde verdeelsystematiek zal (gefaseerd) ingaan met ingang van de begroting 2017.												
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarverslagen.												

Regio Achterhoek, gevestigd te Doetinchem													
Programma	I Bestuur en veiligheid, product 005 bestuurlijke samenwerking												
Doelstelling en openbaar belang	De acht gemeenten in de Achterhoek werken samen vanuit de strategische agenda Regio Achterhoek aan vijf programma's; bestuur, strategische agenda, overige beheersmatige kerntaken, termijngelinkte taken en overige uitgaven en inkomsten.												
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude IJsselstreek en Winterswijk.												
Bestuurlijk belang	Algemeen Bestuur: de burgemeester (voorzitter) / locoburgemeester (lid) Dagelijks Bestuur: de burgemeester (voorzitter).												
Financieel belang	De bijdrage aan de Regio Achterhoek in 2015 bedraagt afgerond € 271.000. <table border="0"> <thead> <tr> <th>RA (jaarrekening 2014)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 1.046.000</td> <td>€ 997.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 30.674.000</td> <td>€ 24.248.000</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ 58.000</td> <td>€ 38.000</td> </tr> </tbody> </table>	RA (jaarrekening 2014)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 1.046.000	€ 997.000	Vreemd vermogen	€ 30.674.000	€ 24.248.000	Resultaat	€ 58.000	€ 38.000
RA (jaarrekening 2014)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 1.046.000	€ 997.000											
Vreemd vermogen	€ 30.674.000	€ 24.248.000											
Resultaat	€ 58.000	€ 38.000											
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele tekorten en de financiële gevolgen van een opheffing (liquidatie) van de verbonden partij. Eind 2014 bedraagt het weerstandsvermogen € 403.000. Het ligt daarmee iets boven het geformuleerde plafond van € 400.000.												
Actualiteit	De Regio Achterhoek zet zich in voor een economische sterke, vitale en verbonden regio die slim inspeelt op grote uitdagingen, zoals de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. De Regio Achterhoek voert hiertoe 5 taken uit, waarbij het zwaartepunt ligt bij de eerste taak. <ol style="list-style-type: none"> 1. Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen 2. Intergemeentelijke afstemming en betrekken gemeenteraden 3. Verbindingen leggen voor projecten 4. Organiseren inbreng in 3O samenwerking 5. Detachering aan stuurgroep A2020 De Achterhoek Agenda 2020 met de drie hoofdopgaven Werken, Wonen en Bereikbaarheid is daarbij leidend.												
Rapportages	Begroting en jaarrekening/-verslag worden door de gemeenteraad vastgesteld.												

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL), gevestigd te Doetinchem																					
Programma	4 Onderwijs en cultuur, product 541 oudheidkunde/musea																				
Doelstelling en openbaar belang	Gemeenten en provincie werken samen in het ECAL dat is ontstaan uit de samenvoeging van het Achterhoekse Archief en het Staring Instituut. Het Erfgoedcentrum voert de wettelijke archieftaken conform Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksfunctie uit.																				
Partijen	Gemeenten Aalten, Berkelland, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk, Bronckhorst, Doesburg, Rijnwaarden, Lochem, Zutphen, Westervoort, Zevenaar, Duiven; Provincie Gelderland																				
Bestuurlijk belang	Algemeen Bestuur: portefeuillehouder oudheidkunde/musea Dagelijks Bestuur: portefeuillehouder oudheidkunde/musea																				
Financieel	De bijdrage aan het ECAL in 2015 bedraagt afgerond € 182.000. <table border="0"> <thead> <tr> <th>ECAL (jaarrekening 2014)</th> <th></th> <th>2013</th> <th></th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€</td> <td>22.935</td> <td>€</td> <td>102.851</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€</td> <td>712.413</td> <td>€</td> <td>632.373</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€</td> <td>22.935</td> <td>€</td> <td>79.916</td> </tr> </tbody> </table>	ECAL (jaarrekening 2014)		2013		2014	Eigen vermogen	€	22.935	€	102.851	Vreemd vermogen	€	712.413	€	632.373	Resultaat	€	22.935	€	79.916
ECAL (jaarrekening 2014)		2013		2014																	
Eigen vermogen	€	22.935	€	102.851																	
Vreemd vermogen	€	712.413	€	632.373																	
Resultaat	€	22.935	€	79.916																	
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele tekorten en de financiële gevolgen van een opheffing (liquidatie) van de verbonden partij. De risico's voor het weerstandvermogen zijn binnen het Erfgoedcentrum gering. Ter dekking van de risico's wordt de algemene reserve voldoende geacht.																				
Actualiteit	Vanaf 2015 wordt de nieuwe kostprijsystematiek toegepast gebaseerd op het aantal strekkende meter archief dat de gemeenten hebben overgedragen. De meterprijs is voor 4 jaar (2015-2018) vastgesteld. Het AB van het ECAL heeft de programmabegroting voor 2016 vastgesteld op 24 juni 2015. Het ECAL voert de wettelijke taken uit en het DB heeft ervoor gekozen de zgn. streekeigen taken in de meterprijs te verdisconteren.																				
Rapportages	Begroting en jaarrekening/-verslag.																				

Vennootschappen:

Amphion NV, gevestigd te Doetinchem													
Programma	4 Onderwijs en cultuur, product 540 kunst												
Doelstelling en openbaar belang	Het in stand houden van een cultureel centrum in de gemeente Doetinchem ter bevordering van het culturele leven in oostelijk Gelderland.												
Partijen	Gemeenten Doetinchem, Aalten, Bronckhorst en Oude IJsselstreek.												
Bestuurlijk belang	Raad van Commissarissen: geen bestuurders van aandeelhoudende gemeenten Algemene vergadering van Aandeelhouders: portefeuillehouder Amphion, vertegenwoordiger van de gemeente Doetinchem.												
Financieel	<p>De bijdrage aan Amphion voor 2015 bedraagt € 761.906.</p> <p>De totale boekwaarde van 640 aandelen Amphion à € 450 bedraagt € 288.000. Doetinchem heeft hiervan 570 aandelen in bezit.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Amphion (jaarrekening 2014)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 642.930</td> <td>€ 466.843</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 2.574.786</td> <td>€ 2.708.593</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ 71.462</td> <td>€ -176.087</td> </tr> </tbody> </table>	Amphion (jaarrekening 2014)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 642.930	€ 466.843	Vreemd vermogen	€ 2.574.786	€ 2.708.593	Resultaat	€ 71.462	€ -176.087
Amphion (jaarrekening 2014)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 642.930	€ 466.843											
Vreemd vermogen	€ 2.574.786	€ 2.708.593											
Resultaat	€ 71.462	€ -176.087											
Risico's	<p>Voor de financiering van de bouw van het theater heeft de gemeente een investeringsbijdrage verstrekt. Wanneer Amphion niet voldoet aan de voorwaarden die aan deze bijdrage zijn verbonden kan deze worden teruggevorderd. De investeringsbijdrage zit volledig in het onroerend goed van Amphion. Het verschil tussen de economische waarde van het onroerend goed en de actuele boekwaarde vormt hiermee een financieel risico. Daarnaast ontstaat bij een eventuele liquidatie van Amphion een verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille.</p> <p>Aan het theater is een gevelprobleem geconstateerd. Er wordt op dit moment onderzocht wat de totale financiële consequentie is. Er wordt met betrokken partijen gezocht naar een oplossing. Vooruitlopend op de uitkomsten heeft Amphion in 2014 veel extra kosten gemaakt voor onderzoek en het treffen van veiligheidsmaatregelen. Om haar eigen vermogen op peil te houden kan Amphion een lening bij de BNG Bank afsluiten; de gemeente heeft hiertoe een borgstelling van € 500.000 verleend.</p>												
Risico's	De gemeenteraad heeft op 9 juli 2015 besloten de hypothecaire lening om te zetten in een eenmalige investeringsbijdrage. Hiermee is de jaarlijkse subsidie van de rente en aflossing van de lening komen te vervallen. Daarnaast is besloten een bestemmingsreserve te vormen voor toekomstige vervangings-investeringen. Amphion heeft dit raadsbesluit als gebeurtenis na balansdatum verwerkt in haar jaarrekening 2014. De vastgestelde jaarrekening 2014 van Amphion was hierdoor bij de totstandkoming van deze paragraaf nog niet beschikbaar. Een vierjarige budgetovereenkomst is afgesloten voor de periode 2016-2019.												
Partijen	Gemeenten Doetinchem, Aalten, Bronckhorst en Oude IJsselstreek.												

BNG Bank, gevestigd te Den Haag													
Programma	8 Middelen en organisatie, product 913 overige financiële middelen												
Doelstelling en openbaar belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De strategische doelstelling van de bank is het behoud van substantiële marktaandeelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering.												
Partijen	De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is van gemeenten, provincies en hoogheemraadschap.												
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van Aandeelhouders: portefeuillehouder middelen en organisatie.												
Financieel	In 2015 is € 36.000 aan dividend ontvangen van de BNG over 2014. De boekwaarde van 62.634 aandelen BNG à € 2,50 bedraagt € 156.585 De aandelen in percentage van de deelneming is 0,11%. <table border="0"> <thead> <tr> <th>BNG (jaarrekening 2014, x € 1.000)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 3.430.000</td> <td>€ 3.582.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 127.753.000</td> <td>€ 149.923.000</td> </tr> <tr> <td>resultaat</td> <td>€ 283.000</td> <td>€ 126.000</td> </tr> </tbody> </table>	BNG (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 3.430.000	€ 3.582.000	Vreemd vermogen	€ 127.753.000	€ 149.923.000	resultaat	€ 283.000	€ 126.000
BNG (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 3.430.000	€ 3.582.000											
Vreemd vermogen	€ 127.753.000	€ 149.923.000											
resultaat	€ 283.000	€ 126.000											
Risico's	Financieel risico bij een eventuele liquidatie is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.												
Actualiteit	Gedurende het afgelopen jaar hebben zich geen veranderingen voor gedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.												
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarverslagen.												

NV Alliander, gevestigd te Arnhem													
Programma	8 Middelen en organisatie, product 913 overige financiële middelen												
Doelstelling en openbaar belang	Netwerkbedrijf Alliander is verantwoordelijk voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland. Kernactiviteit zijn het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat onze maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van energie.												
Partijen	Provincies Gelderland en Noord-Holland, BV houdstermaatschappij Falcon en de gemeente Amsterdam; zij hebben gezamenlijk driekwart van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 55 andere gemeentelijke aandeelhouders.												
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van Aandeelhouders: portefeuillehouder middelen en organisatie.												
Financieel	<p>In 2015 is € 719.000 aan dividend ontvangen van Alliander over 2014.</p> <p>De boekwaarde van 787.348 aandelen Alliander bedraagt € 49.068 De aandelen in % van de deelneming is 0,58%</p> <table> <thead> <tr> <th>Alliander (jaarrekening 2014, x € 1.000)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 3.375.000</td> <td>€ 3.579.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 4.173.000</td> <td>€ 4.093.000</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ 288.000</td> <td>€ 323.000</td> </tr> </tbody> </table>	Alliander (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 3.375.000	€ 3.579.000	Vreemd vermogen	€ 4.173.000	€ 4.093.000	Resultaat	€ 288.000	€ 323.000
Alliander (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 3.375.000	€ 3.579.000											
Vreemd vermogen	€ 4.173.000	€ 4.093.000											
Resultaat	€ 288.000	€ 323.000											
Risico's	Financieel risico bij een eventuele liquidatie is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.												
Actualiteit	De netto omzet van Alliander is in 2014 met 3% gedaald tot € 1,7 miljard als gevolg van gereguleerde tarieven. Het gerapporteerde resultaat (€ 323 miljoen) is gestegen, met name door twee eenmalige posten: verkoop van belang KEMA en vrijval voorziening die betrekking heeft op cross border leases.												
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarverslagen.												

Vitens, gevestigd te Utrecht													
Programma	8 Middelen en organisatie, product 913 overige financiële middelen												
Doelstelling en openbaar belang	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland en levert drinkwater aan 5,5 miljoen mensen en bedrijven. Vitens is verantwoordelijk voor een gezonde (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.												
Partijen	111 aandeelhouders bestaande uit gemeenten en provincies.												
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van Aandeelhouders: portefeuillehouder middelen en organisatie.												
Financieel	<p>In 2015 is € 171.000 aan dividend ontvangen van Vitens over 2014.</p> <p>De boekwaarde van 58.752 aandelen Vitens bedraagt € 58.752. De aandelen in % van de deelneming 1,170%</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Vitens (jaarrekening 2014, x € 1.000)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 438.300</td> <td>€ 421.200</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 1.273.500</td> <td>€ 1.292.500</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ 39.300</td> <td>€ 42.100</td> </tr> </tbody> </table>	Vitens (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 438.300	€ 421.200	Vreemd vermogen	€ 1.273.500	€ 1.292.500	Resultaat	€ 39.300	€ 42.100
Vitens (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 438.300	€ 421.200											
Vreemd vermogen	€ 1.273.500	€ 1.292.500											
Resultaat	€ 39.300	€ 42.100											
Risico's	<p>Financieel risico bij een eventuele liquidatie is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.</p> <p>Wij hebben aan Vitens een lening zonder zekerheden verstrekt die per 31-12-2015 bijna € 1,6 miljoen bedraagt. Ook staan wij garant voor een lening zonder zekerheden van nog eens € 417.000.</p> <p>Vitens is een solide organisatie en haar kredietwaardigheid is goed.</p> <p>De risico-kans schatten wij in als klein, maar het risico-effect is -gezien de omvang van de lening en garantie en het ontbreken van zekerheden- groot.</p>												
Actualiteit	Vitens heeft ingezet op een meer naar buiten gerichte en slagvaardigere cultuur. Blijft natuurlijk de continuïteit in zowel de levering als de kwaliteit van water de belangrijkste opgave. In de komende vijf jaren wil Vitens in totaal € 612 miljoen investeren in het leidingnet en in de bouw en renovatie van pompstations.												
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages, jaarverslag.												

Nuon Energy, gevestigd te Amsterdam													
Programma	8 Middelen en organisatie, product 913 overige financiële middelen												
Doelstelling en openbaar belang	Na de splitsing van NV Nuon in een netwerkbedrijf (NV Alliander) en het commerciële productie- en leveringsbedrijf NV Nuon is besloten om de aandelen in het commerciële deel te verkopen aan Vattenfall. De verkoop van in totaal 787.348 aandelen verloopt in tranches. De laatste aandelen (21%) zijn geleverd en betaald in 2015.												
Partijen	Vattenfall heeft per 31-12-2015 alle aandelen in bezit. Gemeente Doetinchem heeft vanaf 2016 geen aandelen meer in bezit van Nuon Energy.												
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van Aandeelhouders: portefeuillehouder middelen en organisatie.												
Financieel	In 2015 is € 203.000 aan dividend ontvangen van Nuon Energy over 2014. Ook is in 2015 € 119.000 aan afrekening ontvangen (half jaar dividend 2015). Het effect van het vervallen van het dividend door verkoop van de aandelen is verwerkt ons financieel meerjarenperspectief. <table border="0"> <thead> <tr> <th>Nuon (jaarrekening 2014, x € 1.000)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 2.920.000</td> <td>€ 2.655.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 3.435.000</td> <td>€ 3.767.000</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ -/-419.000</td> <td>€ -/-191.000</td> </tr> </tbody> </table>	Nuon (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 2.920.000	€ 2.655.000	Vreemd vermogen	€ 3.435.000	€ 3.767.000	Resultaat	€ -/-419.000	€ -/-191.000
Nuon (jaarrekening 2014, x € 1.000)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 2.920.000	€ 2.655.000											
Vreemd vermogen	€ 3.435.000	€ 3.767.000											
Resultaat	€ -/-419.000	€ -/-191.000											
Risico's	Door de verkoop aan Vattenfall is er geen financieel risico meer aanwezig.												
Actualiteit	De verkoop van de laatste tranche van onze aandelen aan Vattenfall is op 1 juli 2015 geëffectueerd.												
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarverslagen.												

Sportcentrum Rozengarde BV, gevestigd te Doetinchem													
Programma	5 Sport, openbaar groen en recreatie, product 530 sport												
Doelstelling en openbaar belang	Rozengarde BV wil een sportcentrum zijn dat een vorm van sociale recreatie en maatschappelijke dienstverlening combineert binnen een gebouw. Een sportcentrum dat verschillende marktgroepen bedient met een kwalitatief goed product en daarmee een belangrijke bijdrage levert aan het sociale leefmilieu in Doetinchem en omstreken.												
Partijen	De gemeente Doetinchem is 100% aandeelhouder.												
Bestuurlijk belang	De directeur bedrijfsvoering van de gemeente Doetinchem.												
Financieel	De bijdrage in 2015 aan Rozengarde bedraagt afgerond € 1.250.000. <table border="0"> <thead> <tr> <th>Rozengarde (jaarrekening 2014)</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 250.442</td> <td>€ 441.746</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 5.162.651</td> <td>€ 5.984.202</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>€ -172.046</td> <td>€ 191.324</td> </tr> </tbody> </table>	Rozengarde (jaarrekening 2014)	2013	2014	Eigen vermogen	€ 250.442	€ 441.746	Vreemd vermogen	€ 5.162.651	€ 5.984.202	Resultaat	€ -172.046	€ 191.324
Rozengarde (jaarrekening 2014)	2013	2014											
Eigen vermogen	€ 250.442	€ 441.746											
Vreemd vermogen	€ 5.162.651	€ 5.984.202											
Resultaat	€ -172.046	€ 191.324											
Risico's	Financieel risico bij een eventuele liquidatie is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille. De aan Rozengarde verstrekte leningen zijn gekoppeld aan de boekwaarde van de activa, waarvoor de leningen zijn verstrekt. Bij een liquidatie kan een financieel risico ontstaan doordat de economische waarde van de activa afwijkt van de boekwaarde.												
Actualiteit/ beleidsvoornemens	Eind 2014 is het family entertainment centre geopend. Deze activiteit is ondergebracht in een apart onderdeel dat middels een separate BV gescheiden is van het zwembad. Eind 2014 is hiervoor Rozengarde Leisure BV opgericht. Rozengarde BV is 100% aandeelhouder van deze BV. Bestuurder is de directeur bedrijfsvoering van de gemeente Doetinchem.												
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages, jaarverslag.												

GEM Intermeco BV gevestigd te Doetinchem	
Programma	8 Middelen en organisatie, product 830 bouwgrondexploitatie
Doelstelling en openbaar belang	De ontwikkeling en realisatie van het project Iseldoks I (Intermecoblok). KWP ontwikkelt in dit gebied de opstallen met meerdere opdrachtgevers. GEM is een van de opdrachtgevers voor de onderdelen van 33 woningen, parkeerplaatsen en restdelen “commercieel en kantoor”.
Partijen	Gemeente Doetinchem en Kondor Wessels Projecten BV (KWP)
Bestuurlijk belang	Gemeente Doetinchem is voor 50% aandeelhouder in de GEM die blijft bestaan tot een half jaar na oplevering van de bouw. De overige onderdelen zijn voor de start van de bouw in januari naar de eindafnemers gegaan via overdracht van appartementsrechten. De Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van de GEM stuurt de directie aan. De portefeuillehouder Ruimtelijke ontwikkeling als vertegenwoordiger van de gemeente Doetinchem vormt samen met een directeur van KWP, de aandeelhoudersvergadering. Het mandaat van de portefeuillehouder wordt per onderwerp vastgelegd in een collegebesluit voorafgaand aan de AvA. Gaat het om bevoegdheden van de raad, dan neemt de AvA een besluit onder voorbehoud van het raadsbesluit.
Financieel belang	De gemeente is achtervang in de GEM voor de niet tijdig verkochte onderdelen op basis van de vastgestelde koopsommen. Dit betreft 33 woningen. KWP neemt de onderdelen “commercieel en kantoor” voor haar rekening. De parkeerplaatsen worden door de gemeente afgenomen. Sité neemt 32 appartementen af waarbij de gemeente eerst als opdrachtgever optreedt. Verder neemt de gemeente rechtstreeks 32 zorgappartementen af, welke zij zal verhuren cq. zal verkopen aan een belegger. Beide partijen (KWP en gemeente) brengen hun aandeel van € 1.100.000 aan Eigen Vermogen (EV) in de GEM. De BNG verstrekt een lening met een max. van € 8.500.000 voor de financiering voor de opstallen. De gemeente Doetinchem staat voor 100% borg voor deze lening. Voor 50% is deze borgstelling weer afgedekt met een concerngarantie van KWP. Nadat de onderdelen van het gebouw zijn opgeleverd/verkocht, is de feitelijke betekenis van de borgstelling uitgewerkt, omdat dan de “stenen” de zekerheid vormen. De gemeente en KWP zijn ieder voor 50% aansprakelijk voor eventuele tekorten van de GEM. Bij beëindiging van de GEM gaat de financiële opzet uit van volledige restitutie van het eigen vermogen aan partijen.
Risico's	Beperkt i.v.m. financieel afgedekte investeringen. Voor de niet verkochte onderdelen worden partijen, na beëindiging van de GEM, eigenaar van de opstallen. Partijen zullen dan moeten zorgdragen voor de jaarlijkse exploitatie van deze opstallen. Definitieve contractvorming met de zorgpartij kan het risicoprofiel nog beïnvloeden.
Actualiteit/ beleidsvoornemens	In december 2012 heeft KWP de oude samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en KWP beëindigd en in september 2013 is de nieuwe samenwerking bekrachtigd.
Rapportages	Jaarverslag.

Buurtplein BV, gevestigd te Doetinchem	
Programma	3 De Doetinchemse Keuze, product 670 algemene voorzieningen Wmo en jeugd
Doelstelling en openbaar belang	Het op een actieve en professionele manier bevorderen van en het uitvoering geven aan het optimaliseren van zelfredzaamheid en participatie van burgers, alsmede de bijdrage aan de sociale kwaliteit van de samenleving, welk doel getracht wordt te verwezenlijken door onder meer uitvoering te geven aan taken vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet en de Jeugdwet.
Partijen	De gemeente Doetinchem is 100% aandeelhouder.
Bestuurlijk belang	De gemeente Doetinchem is aandeelhouder van de BV. Dit aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college van B&W.
Financieel	De bijdrage 2016 aan Buurtplein BV is begroot op € 6.950.000. 2015 is het eerste boekjaar voor Buurtplein BV. Ten tijde van de totstandkoming van deze jaarrekening waren derhalve geen jaarcijfers beschikbaar. De waarde van 300 aandelen à € 0,01 bedraagt €3,-
Risico's	Financieel risico bij een eventuele liquidatie is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille zijnde een bedrag van € 3,-.
Actualiteit/ beleidsvoornemens	21 oktober 2014 is Buurtplein BV formeel opgericht. Per 1 januari 2015 is Buurtplein BV operationeel van start gegaan. Vanaf 2017 wordt Buurtplein bekostigd op basis van geleverde output. 2016 is nog een overgangsjaar waarbij een transitie plaatsvindt van functie-bekostiging naar outputbekostiging.
Rapportages	Tussentijdse rapportages, Jaarverslag.

Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM)	
Programma	7 Duurzaamheid en milieu, product 723 milieubeheer
Doelstelling en openbaar belang	AGEM is de aanjager van de energietransitie in de Achterhoek. AGEM is opgericht door de acht Achterhoekse gemeenten. Het doel is de opwekking het verbruik van duurzame energie in de Achterhoek aan te jagen. Een tweede doel is geld en werkgelegenheid in de Achterhoek te houden. AGEM werkt met lokale partners aan de opwekking van groene energie.
Partijen	AGEM is een coöperatie waarvan de acht Achterhoekse gemeenten lid zijn. De coöperatie is 100% aandeelhouder van AGEM Holding BV. AGEM Holding BV is 100% aandeelhouder van AGEM Levering BV en AGEM Ontwikkeling BV.
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur : één wethouder van de deelnemende gemeenten Dagelijks bestuur : gemeente Doetinchem, voorzitter gemeente Oude IJsselstreek, secretaris
Financieel	De bijdrage aan AGEM bedraagt € 3 per inwoner afgerond € 180.000. Verspreid over 5 jaar: 2012: € 60.000 2013: € 48.000 2014: € 35.000 2015: € 25.000 2016: € 15.000 De kosten worden gedekt uit vrijval van energiebudgetten in de gemeente-begroting als gevolg van gerealiseerde besparingen. AGEM gaat een eigen verdienmodel ontwikkelen waardoor het na 2016 volledig zelfstandig kan draaien.
Risico's	Het kan zijn dat het verdienmodel van AGEM tot onvoldoende resultaten leidt. Als dan wordt besloten AGEM te stoppen is het startkapitaal verloren. De gemeenten lopen geen risico in de ontwikkel- en exploitatieprojecten deze worden apart gefinancierd en hiervoor is aparte besluitvorming binnen AGEM nodig.
Actualiteit	In de strategie om de doelstelling te bereiken is eind 2015 een koerswijziging doorgevoerd. Het blijkt in de praktijk veel tijd te kosten om klanten te werven. Er is veel concurrentie op de energiemarkt. Het werven van klanten is voor AGEM een grote kostenpost met een relatief klein resultaat. AGEM gaat zich daarom minder inzetten op klantenwerving (kostenreductie) en meer inzetten op een rol als dienstverlener. De klantengroei is geen doel op zich maar blijft het wel een belangrijk middel voor het businessmodel waarmee AGEM in stand wordt gehouden. De prioriteit van AGEM komt meer te liggen bij projectontwikkeling van zonne-stroomprojecten en andere projecten met opwekking van duurzame energie, het kostendekkend maken van de uitvoeringsorganisatie en het in stand houden van de levering met beperkte groeiambities en wervingsinspanningen.
Rapportages	Jaarplan en jaarverslag

In paragraaf 6 Verbonden partijen, beschrijven we organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Daarnaast heeft gemeente Doetinchem in nog twee organisaties een bestuurlijke en toezichhoudende rol. Van een financieel belang is in principe geen sprake waardoor ze niet thuis horen in de paragraaf Verbonden partijen. Mochten beide organisaties in financiële problemen komen, dan kan onze gemeente hierop wel aangesproken worden. Daarom vinden wij het belangrijk onze relatie met deze twee organisaties te benoemen en kiezen we ervoor ze op te nemen in deze paragraaf 6a.

Gemeenschappelijke regeling openbaar primair onderwijs Stichting IJsselgraaf, gevestigd te Zelhem	
Programma	4 Onderwijs en cultuur
Doelstelling en openbaar belang	IJsselgraaf coördineert en oefent de bevoegdheden van de raad uit als bedoeld in artikel 48 WPO en de statuten van de stichting.
Partijen	De gemeenten Bronckhorst, Doesburg en Doetinchem.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur: portefeuillehouder onderwijs.
Financieel belang	Geen
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn in geval van ernstige taakverwaarlozing door het schoolbestuur of functioneren in strijd met de wet bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de scholen en zo nodig de stichting te ontbinden. De mogelijke financiële gevolgen van een opheffing (liquidatie) van het schoolbestuur komen voor rekening van de deelnemende gemeenten. Het openbaar onderwijs wordt gefinancierd door de rijksoverheid.
Overig	Bij IJsselgraaf hebben de drie deelnemende gemeenten de vormgeving van het toezicht kritisch bekeken. Om de samenwerking tussen de partijen goed te borgen en slagvaardiger te kunnen handelen binnen een juridisch kader is besloten tot de instelling van een Gemeenschappelijke regeling openbaar primair onderwijs. Het bestuur van IJsselgraaf heeft bij de gemeenten het verzoek ingediend de statuten te mogen wijzigen om het raad-van-toezichtmodel in te kunnen voeren. De gemeenteraden hebben hiermee ingestemd. Daarnaast hebben de stichtingen IJsselgraaf en Archipel het voornemen om bestuurlijk te fuseren.
Rapportages	Begroting, jaarrekening en jaarverslag van de Stichting IJsselgraaf.

Stichting Achterhoek VO, gevestigd te Doetinchem	
Programma	4 Onderwijs en cultuur
Doelstelling en openbaar belang	Het toezicht vanuit de grondwettelijke positie van het openbaar onderwijs uitoefenen en de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs bewaken overeenkomstig de bepalingen in de wet en de statuten van de stichting.
Partijen	De gemeenten Zutphen, Berkelland, Winterswijk en Doetinchem.
Bestuurlijk belang	Deelname in het overlegorgaan: portefeuillehouder onderwijs.
Financieel belang	Geen
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn in geval van ernstige taakverwaarlozing door het schoolbestuur of functioneren in strijd met de wet bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de scholen en zo nodig de stichting te ontbinden. De mogelijke financiële gevolgen van een opheffing (liquidatie) van het schoolbestuur komen dan in principe voor rekening van de deelnemende gemeenten. Het openbaar onderwijs wordt gefinancierd door de rijksoverheid.
Overig	Stichting Achterhoek VO is ontstaan uit een bestuurlijke fusie tussen COVOA en Orchidee Scholengroep. Achterhoek VO is een samenwerkingsstichting waarbinnen de scholen met behoud van hun openbare karakter dan wel levensbeschouwelijke identiteit en met behoud van hun pedagogisch-didactische inrichtingsvrijheid functioneren. In de statuten is gewaarborgd dat de diversiteit van een samenwerkingsstichting ook in de samenstelling van de raad van toezicht zichtbaar is. Alle toezichthouders onderschrijven de grondslag van de stichting en daarmee van alle scholen.
Rapportages	Begroting, jaarrekening en jaarverslag van de Stichting Achterhoek VO.

Inleiding

Deze paragraaf is de verantwoording van de grondexploitaties over 2015. We geven inzicht in de resultaten en ontwikkelingen op hoofdlijnen. Wij rapporteren u volgens BBV voorschriften en verstrekken informatie over de grondverkoop.

De raad heeft in zijn raadsvergaderingen van 28 mei 2015 de grondexploitaties (MPG 2015) vastgesteld. Voor de uitvoering van al deze ruimtelijke ontwikkelingen heeft de raad hierbij aanvullende kredieten verstrekt van in totaal € 2,3 mln.

Daarnaast zijn de volgende raadsbesluiten van belang geweest voor de sturing op het grondbeleid.

- Raadsbesluit 25-6-2015: 'Regionale woonagenda Achterhoek 2015'.
- Raadsbesluit 5-11-2015: 'Herziene woningbouwstrategie'.
- Raadsbesluit 17-12-2015: 'Uitkomst mediation Vijverberg-Zuid'
- Raadsbesluit 17-12-2015: 'Nadere afspraken woongebied Wijnbergen'

Waarbij we opmerken dat m.b.t. de herziene woningbouwstrategie de onderhandelingen met betrokken partijen lopen. Bij het opmaken van de jaarrekening zijn voor de projecten Heelweg en het Lookwartier de definitieve onderhandelingsresultaten nog niet afgerond. Om die reden hebben wij de mogelijke financiële gevolgen nog niet verwerkt in deze jaarrekening. Voor de zomer van 2016 zullen wij u over de ontwikkelingen nader informeren.

De verantwoording over de grondexploitaties bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Samenvatting;
2. Jaarrekeningresultaat bouwgrondexploitaties;
3. Bouwgronden In Exploitatie (BIE):
in dit hoofdstuk worden drie gezichtpunten toegelicht, te weten de verantwoording van het jaar 2015, de gevolgen van deze jaarrekening voor de volgende actualisatie en de verkopen van de afgelopen jaren;
4. Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG)
5. Reserve bouwgrondexploitaties;
6. Kredieten;

I. Samenvatting

Resultaat

Het positieve resultaat op de grondexploitatie bedraagt € 1,19 mln. Bij de actualisatie van de grondexploitaties van het afgelopen jaar werd gerekend op een positief resultaat van € 0,3 mln. (voorzieningen en af te sluiten projecten). Het betere resultaat van ca € 0,9 mln. wordt met name veroorzaakt door de extra verkoopopbrengst van € 0,8 mln. van het bedrijventerrein Wijnbergen. Conform ons financieel beleid stellen we jaarlijks voor het resultaat op bouwgrondexploitaties ten gunste of ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie te brengen. Hiervoor verwijzen we naar het bestemmingsvoorstel in deze gemeenterekening en naar de stand van de reserve bouwgrondexploitaties.

Grondverkopen

De grondverkopen van de woningbouw ten opzichte van de ramingen zijn gerealiseerd. Het geconstateerde herstel van 2014 zet zich voort. In onze risicobeschouwing voor de woningbouw (overall fasering) gaan we uit van de verkoop van 52 kavels (12 dure en 40 goedkope) terwijl er dit jaar 190 kavels (waarvan 19 duur) zijn verkocht.

Ook het 7-jaars gemiddelde van de verkoopopbrengst voor woningen is met € 0,4 mln. toegenomen, naar een bedrag van € 4 mln. per jaar.

Voor de bedrijventerreinen blijven de geprognosticeerde verkopen achter. Van 4 ha is ca 30% gerealiseerd en er is grond verkocht voor commerciële doeleinden (Iseldoks). Mede daardoor blijft het 7-jaars gemiddelde van de verkoopopbrengst voor bedrijven/kantoren/commercieel op een redelijk niveau van € 3,5 mln.

Boekwaarde

De totale boekwaarde daalde in 2015 van € 85,2 mln. naar € 74,9 mln, een daling van ongeveer € 10,3 mln. Van deze daling heeft € 5,7 mln. betrekking op de 9 afgesloten projecten, waaronder ook het project Wijnbergen EVZ. Dit project is geen grondexploitatie meer. Het verhaal van de gemaakte kosten voor het openbare gebied op de ontwikkelaar is als vordering opgenomen en betreft een (neutrale) balansmutatie. E.e.a. als gevolg van bereikte onderhandelingsresultaat van woongebied Wijnbergen (raadsbesluit dec.2015).

Voor het eerst in jaren zien we een daling van de boekwaarde. Oftewel de verkopen overstijgen de uitgaven. Zoals gebruikelijk bij grondexploitaties gaan de kosten voor de baten en het omslagpunt is bereikt en de daling zal naar verwachting de komende jaren voorzetten. Bij de actualisatie van de grondexploitaties in 2016 zullen we deze positieve ontwikkeling bevestigd zien.

Reserves en voorzieningen

Voor de verliesgevende projecten zijn voorzieningen getroffen. Het saldo bedraagt € 15,5 mln. en sluit aan bij de ramingen van het MPG 2015. Een aanvullende voorziening voor de Vijverberg als gevolg van het onderhandelingsresultaat van het mediationtraject (zie raadsbesluit dec. 2015) blijkt op basis van de doorrekening voor 2016 niet nodig. Dat geldt ook voor het A18 Bedrijvenpark, de te-genvallende verkoopopbrengst kunnen binnen de grondexploitatie worden opgevangen, we verwijzen naar de actualisatie van 2016.

In de bijlage bij deze jaarrekening is een overzicht van de voorziening opgenomen. Om de balanswaarde te bepalen, worden de voorzieningen van de boekwaarden afgetrokken. De balanswaarde is per saldo € 59,4 mln. voor de BIE's en de NIEGG's (boekwaarde € 74,9 mln. -/- voorzieningen € 15,5 mln).

De stand van de reserve bouwgrondexploitatie eind 2015 is € 8,2 mln. na bestemming van het rekeningresultaat. In totaal hebben we een bedrag van ongeveer € 10,8 mln. nodig om de verwachte risico's op te kunnen vangen. Gelet op het feit dat een deel van de risico's in de toekomst liggen, kunnen we de risico's op basis van de geraamde bijdragen uit de gemeentebegroting in de toekomst opvangen.

2. Jaarrekeningsresultaat bouwgrondexploitaties

Het positieve resultaat op de grondexploitatie bedraagt € 1,19 mln.

In onderstaand overzicht laten we zien hoe het resultaat is opgebouwd:

Het resultaat 2015 is als volgt opgebouwd:		bedragen x € mln	
Omschrijving		Rekening Resultaat 2015	
Bouwgronden in exploitatie (Bie) :		1,19	V
Niet in exploitatie genomen gronden (Niegg):		-0,22	N
Aframing voorzieningen voor verliesgevende projecten:		0,22	V
		1,19	Voordelig

Bouwgronden in exploitatie (BIE) ad € 1,19 mln. voordeel

Van de 15 lopende projecten hebben we dit jaar acht projecten afgesloten. Het zijn de projecten Bedrijventerrein Wijnbergen, Veemarkt, Spinbaan (Brewinc), Hamburgerbroek Zuid (kantoren locaties), Revitalisering Verheulswede, Grondwallen Bedrijvenweg en Saturn. In de actualisatie 2015 was rekening gehouden met het afsluiten van deze projecten. En het project Wijnbergen EVZ is ook afgesloten. Dit project is geen grondexploitatie meer en het verhaal van de gemaakte kosten voor het openbare gebied op de ontwikkelaar is als vordering opgenomen. E.e.a. als gevolg van bereikte onderhandelingsresultaat van woongebied Wijnbergen (raadsbesluit dec. 2015)

Bij de actualisatie (MPG 2015) van de grondexploitaties (BIE) werd gerekend op een positief resultaat van € 0,2 mln. voor de af te sluiten grondexploitaties. In werkelijkheid is dit hoger als gevolg van de extra verkoopopbrengst van het bedrijventerrein Wijnbergen ad € 0,8 mln. waar geen rekening mee was gehouden. Daarnaast konden de niet geraamde fondsafdrachten van de nog niet verkochte gronden ook worden verantwoord als gevolg van lagere overige uitgaven (budget neutraal).

Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) ad € 0,22 mln. nadeel

Het verlies betreft de rente en beheerskosten om de waarde van de strategische gronden op € 6 per m² te houden. En het afsluiten van het project Bethlehemstraat, zoals in het MPG 2015 reeds was besloten.

Aframing voorzieningen voor verliesgevende exploitaties MPG 2015 ad € 0,22 mln. voordeel

Het treffen van voorzieningen (=verlies) is vanuit de BBV voorschriften verplicht.

Op basis van de actualisatie 2015 wordt de hoogte van de voorziening bepaald. Per saldo kon het bedrag van de voorzieningen worden afgeraamd. In dit bedrag is ook rekening gehouden met het verhaal op de omliggende gemeenten m.b.t. het 65% aandeel van het project A18 Bedrijvenpark.

Bij de bestemming van het gemeentelijk rekeningsresultaat komt de winst ad € 1,19 mln. ten gunste van de reserve bouwgrondexploitatie. In de toelichting bij de weerstandscapaciteit zien we deze dotatie terug in het overzicht van deze reserve.

3. Bouwgronden in exploitatie (BIE)

Verantwoording over het jaar 2015

We beginnen het jaar met een totaal geïnvesteerd bedrag van € 71,7 mln. voor de 15 actieve projecten. Door onderstaande mutaties daalt dit bedrag naar € 61,4 mln. (boekwaarde).

De uitgaven ad € 11,3 mln. betreffen:

- Rente en beheerskosten toerekening € 2,7 mln. aan de projecten
- het bouw- en woonrijp maken € 5,3 mln. van met name van de projecten Iseldoks, A18 Bedrijvenpark, Heideslag, Revitalisering Verheulswede en Hamburgerbroek Zuid (bijdrage stationsomgeving).
- de fonds afdrachten t.b.v. bovenwijkse voorzieningen € 1,1 mln., welke afhankelijk zijn van de verkoopopbrengsten. Vanuit de risicobeperking hebben we ook de afdrachten van de afgesloten projecten (nog niet verkochte gronden) meegenomen. Dit om niet afhankelijk te zijn van deze verkopen en er zeker van te zijn dat we de kapitaallasten van de reeds gedane investeringen kunnen afdekken.
- overige kosten waaronder grondaankopen en plankosten € 1 mln.
- de verantwoording van het rekeningsresultaat t.g.v. de reserve € 1,2 mln.

Tegenover deze uitgaven staan inkomsten ad € 21,7 mln. Dit betreffen de grondverkopen ad € 10,2 mln., de subsidies en exploitatiebijdragen € 8,4 mln. (incl. vordering EVZ Wijnbergen) en de inzet van de voorziening voor het afsluiten van de projecten € 3,1 mln.

Gevolgen begroot-werkelijk over het jaar 2015

Wij constateren dat ten opzichte van de begroting per saldo € 5,5 mln. minder aan investeringen zijn gedaan. Een dergelijke onderschrijding heeft in principe geen gevolgen voor de verwachte eindresultaten van de grondexploitaties. Echter beschouwen we dit per project dan zien we voor het project A18 bedrijvenpark een overschrijding van € 1,2 mln. als gevolg van de tegenvallende verkoopopbrengst. Echter op basis van doorrekeningen in 2016 kunnen we dit negatieve effect binnen de grondexploitatie opvangen, waardoor geen aanvullende voorziening (BBV voorschriften) nodig is.

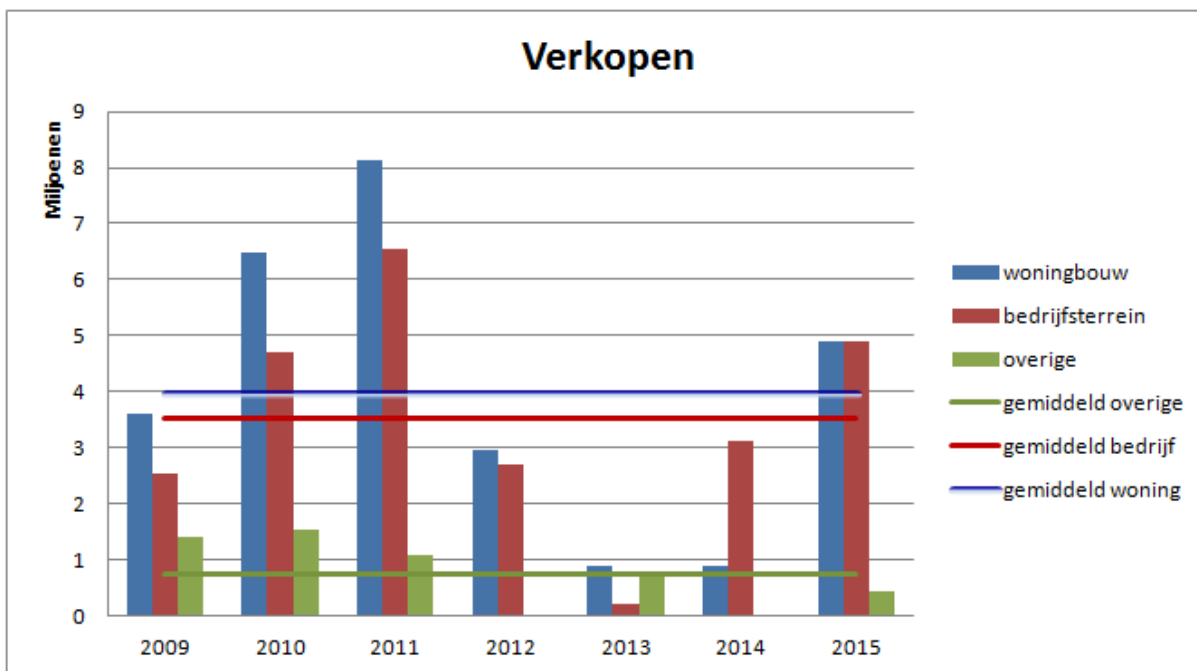
Grondverkopen

Voor het jaar 2015 was een opbrengst van € 13,5 mln. geraamd. Dit is onderdeel van de totale verkoopopgave (MPG 2015) van ca. 749 woningkavels (excl. SOK Lookwartier) met een geraamde opbrengst van € 49,4 mln. De opgave voor kantoren- en bedrijfsterreinen bedraagt 41,4 ha, met een geraamde opbrengst van € 62,9 mln.

Het afgelopen jaar is € 4,9 mln. ontvangen, voor 19 dure en 171 goedkope woningbouw kavels. En € 5,3 mln voor 1,2 ha aan bedrijfsterrein, inclusief een kavel voor commerciële doeleinden (Iseldoks) en een overige kavel (school Wijnbergen).

De financiële en economische crisis heeft, zoals zichtbaar is in onderstaand overzicht, in 2013 het dieptepunt bereikt. In 2015 nam de verkoop voor kavels toe, met uitzondering van de kavels op het A18 bedrijvenpark. Ook de geprognosticeerde aantallen voor de woningbouw in de overall fasering (12 duur en 40 goedkoop) is ruimschoots (190 kavels) gerealiseerd. En voor de bedrijventerreinen zijn de geprognosticeerde verkopen van 4 ha voor 30% gerealiseerd. De informatie uit deze jaarrekening zullen we verwerken in het MPG 2016.

Onderstaand overzicht is een weergave van de verkopen van de afgelopen jaren. De lijn vertegenwoordigt het 7-jaars gemiddelde van de afgelopen jaren:

4. Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

De omvang van de niet in exploitatie genomen grond bedraagt 49,9 ha met een boekwaarde van € 13,5 mln. Deze is als volgt opgebouwd:

- 29,9 ha aan strategische gronden, met een boekwaarde van € 1,8 mln., die voorlopig niet tot ontwikkeling komen of in verkoop kunnen. Voor deze grond houden we een waarde aan van € 6 per m². De rente en beheerskosten zijn verwerkt in het rekeningsresultaat.
- 0,14 ha voor een kleine ontwikkeling aan de Bethlehemstraat, welke tot ontwikkeling kan komen zodra kopers zich melden. Het project is afgesloten en financieel verwerkt in het rekeningsresultaat.
- 19,8 ha voor de 2de fase van het A18 bedrijvenpark, met een boek waarde van € 11,7 mln., is vanuit beheertechnische redenen voorlopig geparkeerd in de koelkast in afwachting van de realisatie van de 1e fase. Het afgelopen jaar is de boekwaarde met de financieringskosten ad € 0,4 mln. toegenomen.

De deelnemende gemeenten dragen voor 65% bij in het risico van deze ontwikkeling.

Voor een specificatie van de gebieden en de werkelijke uitgaven en inkomsten verwijzen we naar de bijlage in de jaarrekening.

5. Reserve bouwgrondexploitaties

De stand van de reserve bouwgrondexploitaties bedraagt € 8,19 mln. na bestemming van het rekeningresultaat. Hierbij is rekening gehouden met het gebruikelijke bestemmingsvoorstel van de jaarrekening, waarbij het jaarrekeningresultaat van de bouwgronden ten gunste of ten laste van deze reserve komen.

In onderstaand overzicht geven wij de toevoegingen en de onttrekkingen van het afgelopen jaar weer. In de actualisatie van het MPG voor 2016 zullen we dit eindsaldo en positieve ontwikkeling van de verkoopresultaten verwerken in relatie tot risico's (benodigd weerstandsvermogen).

Reserve bouwgrondexploitaties		Bedragen x € l mln.
omschrijving		jaar 2015
STAND 31 december 2015 (incl bestemming rekeningsaldo)		8,19
Rente		0,28
Diverse bijdragen, zie gemeentebegroting		
Structurele bijdrage ivm besparing kapitaallasten (dekking Iseldoks)		0,10
Structurele bijdrage aanpassing rekenrente 500.000 naar 150.000		0,15
Eenmalig bedrag voormalige Spaarrisicoreserve (restant)		0,50
Afwikkeling risico's zie MPG 2015		
Eenmalig bedrag i.v.m. teruggave algemene reserve (ISV bijdrage)		-0,35
bouwclaim OCWO		-0,57
fondsbovenwijks		-1,30
Rekeningsresultaat 2015		1,19
STAND 31 december		8,19

6. Kredieten

Het afgelopen jaar is in totaal voor de grondexploitaties een bedrag van € 2,3 aanvullend krediet gevraagd en door de raad op 28 mei 2015 gehonoreerd. In totaal zijn er de afgelopen jaren voor € 254,4 mln. aan kredieten verleend. Deze aanvraag is gebaseerd op de gerealiseerde uitgaven tot en met 2014 (boekwaarde) en de nog te realiseren uitgaven in 2015 en 2016. In werkelijkheid is hiervan € 221,3 mln. benut en blijft binnen het krediet.

Met het afsluiten van in totaal 9 projecten kan de kredietaanvraag van € 254,4 verlaagd worden met € 70,3 mln. naar een bedrag van € 184 mln., welke de basis zal zijn voor de actualisatie van 2016.

Algemeen

De rechtmatigheidscontrole wordt een aantal jaren geleden geïntroduceerd als een extra instrument ter ondersteuning van de controlerende taak van uw raad. De praktijk leert dat de strekking van de controleverklaring de prioriteit krijgt, terwijl de aandacht eigenlijk uit zou moeten gaan naar de geconstateerde rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden.

Wij als college leggen zelf verantwoording aan uw raad af over geconstateerde onrechtmatigheden. Hiermee ontstaat een directe communicatie tussen het college en de raad en komt de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverklaring meer te liggen waar die hoort: bij ons college als dagelijks bestuur.

De accountant heeft net als in de voorgaande jaren een verklaring met rechtmatigheidsoordeel verstrekt. Daarnaast hebben wij in de paragraaf rechtmatigheid zelfstandig verantwoording afgelegd over geconstateerde onrechtmatigheden.

Uitgangspunten van de raad

In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstolerantie en de rapporteringstolerantie(s) opgenomen zoals door de gemeenteraad vastgesteld in het controleprotocol voor het controlejaar 2015 op 18 december 2014. De raad houdt zich hiermee aan de minimumeisen zoals deze zijn opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO).

<i>Goedkeuringstolerantie</i>	<i>Goedkeurend</i>	<i>Beperking</i>	<i>Oordeelonthouding</i>	<i>Afkeurend</i>
<i>Fouten in de jaarrekening (% lasten)</i>	<1%	>1%<3%	-	>3%
<i>Onzekerheden in de controle (% lasten)</i>	<3%	>3%<10%	>10%	-

Op basis van de werkelijke uitgaven in 2015 in onze gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 2,39 miljoen en een totaal van onzekerheden van circa € 7,17 miljoen de goedkeurende strekking van de accountantsverklaring niet zullen aantasten.

Voor de rapporteringstolerantie stelt de raad als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid ten aanzien van baten, lasten en balansmutaties vanaf 0,1% van de totale lasten rapporteert. Op basis werkelijke uitgaven in 2015 van onze gemeente betekent dit dat fouten of onzekerheden vanaf €239.000 gerapporteerd worden.

Verantwoording door het college op de uitgangspunten van de raad

In het vervolg van deze paragraaf lichten wij de organisatie van de controlefunctie toe. Vervolgens presenteren wij per rechtmatigheids criterium (voorwaardencriterium, begrotingscriterium en misbruik en oneigenlijkgebruik-criterium (M&O) onze bevindingen. Omdat het totaal van fouten binnen de door de raad vastgestelde toleranties blijven, is onze conclusie dat de financiële beheershandelingen binnen de financiële rechtmatigheidskaders tot stand gekomen zijn.

Wij concluderen daarom aan de hand van de door ons uitgevoerde rechtmatigheids-onderzoeken:

De financiële beheershandelingen die tot uitdrukking komen in deze jaarrekening zijn binnen de financiële rechtmatigheidskaders van de raad en hogere overheden tot stand gekomen.

Organisatie van de interne beheersing

Gemeente Doetinchem heeft zichzelf als doel gesteld de bedrijfsvoering “in control” te krijgen. Hebben we het over control, dan hebben we het over: weten wat je wilt bereiken, hoe je dat op juiste manier kunt doen, tegen welke risico's je kunt aanlopen en hoe je hierop kunt sturen. Het controlinstrumentarium ondersteunt hierbij. Voor ons is control op zich geen doel, maar in control zijn wel. Hiertoe stellen we jaarlijks een Controlplan op. De meest recente versie hebben wij op 15 maart 2016 vastgesteld.

Het Controlplan bevat onze visie op de interne beheersing en concrete acties die we in dat kader gaan uitvoeren. Met (ingewikkelde) systemen en omvangrijke plannen denken wij ons doel niet te kunnen bereiken; het heeft onze voorkeur om op het juiste moment de volgende stap te zetten en actie te ondernemen waar dat nodig is. Jaarlijks bepalen we de prioriteiten in goed overleg met onze accountant. Voor onze organisatie moet het zo min mogelijk belastend zijn.

Naast de rechtmatigheidsaudits op de genoemde dossiers is gestart met een verbetertraject op de beheersing en verantwoording op subsidies van derden die niet in die genoemde dossiers opgenomen zijn. In het algemeen zijn het incidentele subsidieprocessen. In het verbetertraject is specifiek aandacht besteed aan de aanvraagfase, uitvoeringsfase en verantwoordingsfase. Dit traject is doorlopen met betrokken budgethouders en die verantwoordden onder Sisa.

Het beheer van de dossiers verloopt steeds beter. Voor de subsidieverlening is inmiddels een nieuwe opzet is gemaakt om het proces te bewaken. Wij verwachten dat dit subsidievolgsysteem bruikbaar is voor de ontvangen subsidies, dat daarmee die processen ook aan kwaliteit winnen en de interne beheersing beter gewaarborgd is.

Bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheidscriteria

Financiële¹ rechtmatigheidsfouten worden bepaald aan de hand van drie criteria:

1. Voorwaardencriterium: Zijn baten, lasten en balansmutaties conform geldende wet- en regelgeving tot stand gekomen?
2. Begrotingscriterium: Zijn de financiële beheershandelingen tot stand gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's?
3. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: Zijn zodanige maatregelen getroffen dat voorkomen wordt dat derden misbruik of oneigenlijk gebruik maken van overheids gelden?

Hierna worden per criterium de bevindingen genoemd.

---

¹ We hebben het steeds over financiële rechtmatigheid, aangezien het gaat om de rechtmatige totstandkoming van financiële beheershandelingen. Baten, lasten en balansmutaties zoals ze in een boekjaar verwerkt zijn (en hierdoor in de jaarrekening staan) moeten conform geldende wet- en regelgeving tot stand gekomen zijn.

I. Voorwaardencriterium

Op de dossiers waarop wij in 2015 rechtmatigheidscontroles hebben uitgevoerd, zijn in de hierna opgenomen tabel de fouten en onzekerheden opgenomen.

Dossier	Massa in €	Fout in € in %		onzekerheid in %	
Subsidieverlening	€ 33.017.789	0	0,00	0	0,00
Belastingen en bouwleges	€ 27.734.000	8.320	0,03	0	0,00
Inkoop en aanbesteding	€ 169.984.804	0	0	0	0,00
Personeels- en salariskosten	€ 29.070.162	0	0,00	0	0,00
Grondexploitatie	zie paragraaf 7	0	0,00	0	0,00
Regelingen uit Sisa	zie hoofdstuk 6	0	0,00	0	0,00
Treasury	zie paragraaf 4	0	0,00	0	0,00
Wet werk en bijstand	€ 15.178.241	1.633	0,01	0	0,00
Bijzondere bijstand	€ 470.981	0	0,00	0	0,00
loaw, loaz, Bbz 2004 en langdurigheidstoeslag	€ 3.408.589	0	0,00	0	0,00
Sociaal Domein ²	€ 0	0	0,00	0	0,00
Totale fout/onzekerheid		€ 9.953		€ 0	

Toelichting op de fouten en onzekerheden

Subsidieverlening

Hierbij hebben we geen financiële fouten geconstateerd. Ten aanzien van de subsidieverlening verbetert de interne procesbeheersing. Dit uit zich o.a. door het vastleggen van afspraken over verantwoording met gesubsidieerde organisaties. We volgen het proces actief met een subsidievolgysteem.

Belastingen en Bouwleges

Er is veel verbeterd in het proces dat voor de berekening van belastingen en bouwleges wordt gehanteerd. Desondanks blijkt er voor een berekening voor de bouwleges van een twee-onder-een-kapwoning het tarief voor een vrijstaande woning te zijn gebruikt. De fout is groot € 147. Geextrapoleerd over de legesinkomsten is de omvang van de fout € 8320.

Wet Werk en Bijstand

De invoering van kostendelersnorm per 1 januari 2015 en het vervallen van het overgangsrecht per 1 juli 2015 hebben na interne controle een gering aantal beperkte fouten aan het licht gebracht. De fouten konden worden hersteld of betreffen verwaarloosbare correcties op indexeringen met uitzondering van een onrechtmatig beschikbaar gestelde bijdrage van € 1.633 aan cliënt bijstand. Het betreft een incidenteel geval.

² Voor de rechtmatigheidscontroles in het sociaal domein zijn specifieke afspraken gemaakt met de accountant.

2. Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium houdt in dat financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's.

Met andere woorden: zijn de bij een programma horende budgetten en kredieten niet overschreden.

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de raad is gerespecteerd. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen worden gemeld bij de gemeenteraad zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Wij hebben hieraan invulling gegeven met de financiële monitor en de technische wijziging van de begroting. Zo worden prestaties, planning en budgetten gevolgd.

Indien een wijziging van de begroting niet meer in het jaar zelf is of kon worden voorgelegd aan de raad zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Gaat het echter om overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid én worden ze goed herkenbaar opgenomen in de jaarrekening, dan kan de raad deze uitgaven alsnog autoriseren. Doen dergelijke situaties zich voor, dan nemen we die in deze paragraaf op en vragen we de raad hiermee deze alsnog goed te keuren. De accountant moet deze overschrijdingen overigens wel opnemen in zijn verslag van bevindingen aangezien hij zijn verklaring afgeeft bij de door het college opgemaakte jaarrekening en voor hem dan dus nog niet vaststaat of de raad de overschrijdingen ook inderdaad zal autoriseren.

De algemene lijn is dus dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet worden meegewogen in het accountantsoordeel. Daarnaast worden nog negen soorten begrotingsoverschrijdingen onderscheiden. Hierna worden ze weergegeven met hun gevolg voor de rechtmatigheid:

Onrechtmatig, maar telt niet mee het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor voor het oordeel
1 Overschrijding, gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	5 Overschrijding, niet passend binnen beleid, tegen beter weten in niet gemeld
2 Overschrijding bij open einde (subsidie) regelingen	6 Overschrijding, passend binnen beleid, tegen beter weten in niet gemeld
3 Overschrijding door activiteiten als boetes, procedures en naheffingsaanslagen na het verantwoordingsjaar	7 Overschrijding, gecompenseerd door niet direct gerelateerde extra inkomsten waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over die extra inkomsten
4 Overschrijding op investeringen met als gevolg hogere kapitaallasten in jaren na investeren	8 Overschrijding door activiteiten als boetes, procedures en naheffingsaanslagen tijdens het verantwoordingsjaar
	9 Overschrijding op investeringen met als gevolg hogere kapitaallasten in het jaar van investeren

Tenslotte is het nog mogelijk dat budgetafwijkingen weliswaar in financiële zin binnen de begroting blijven maar dat er aanzienlijk minder prestaties geleverd zijn c.q. andere activiteiten ontplooid zijn dan in de begroting specifiek als doelstelling was aangegeven. Het gaat dan om afwijkingen van de beoogde prestaties. Neemt de accountant deze waar, dan heeft dit geen gevolgen voor de strekking van het rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring.

Bevindingen ten aanzien van het begrotingscriterium

Wij hebben de jaarrekening 2015 op programmaniveau beoordeeld op overschrijdingen. Alleen de lastenkant is in de toets betrokken.

Progr.	Omschrijving programma	Lasten begroot	Lasten werkelijk	Saldo
1	Bestuur en veiligheid	12.225	13.037	-811
2	Economie en bereikbaarheid	12.791	12.964	-173
3	De Doetinchemse Keuze	114.478	118.768	-4.290
4	Onderwijs en cultuur	15.678	16.355	-677
5	Sport, openbaar groen en recreatie	12.001	12.854	-853
6	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	14.287	19.278	-4.991
7	Duurzaamheid, milieu en afval	7.226	7.927	-701
8	Middelen en organisatie	30.595	43.784	-13.189
Totaal		219.282	244.967	-25.686

Toelichting:

Er is weliswaar sprake van begrotingsoverschrijding op meerdere programma's, echter een deel van deze overschrijdingen past binnen de beleidskader van de raad. Dit wordt derhalve niet meegewogen in het accountantsoordeel. Bij de resterende overschrijdingen is sprake van overschrijdingen waar hogere opbrengsten, in de vorm van bijdragen van derden of onttrekkingen aan reserves of voorzieningen/transitoria, tegenover staan waardoor van onrechtmatigheid, relevant voor het accountantsoordeel, geen sprake is.

3. M&O-criterium

Bij de uitvoering van de rechtmatigheidsonderzoeken is het onderwerp misbruik en oneigenlijk gebruik aan de orde geweest in die zin dat beoordeeld is of er voldoende waarborgen binnen de processen zijn dat voorkomen wordt dat derden misbruik of oneigenlijk gebruik kunnen maken van overheidsgelden/-voorzieningen. Dit heeft bij de volgende dossiers geleid tot het maken van opmerkingen. Overigens wil dit niet zeggen dat er ook daadwerkelijk sprake is van misbruik en/of oneigenlijk gebruik; het gaat er hier om dat in het proces waarborgen verankerd zijn. Voor alle bevindingen geldt dat we deze bespreken met de betreffende afdelingshoofden en toetsen of verbeteringen ook daadwerkelijk worden doorgevoerd.

Subsidieverlening:

In het rechtmatigheidsonderzoek is aandacht besteed aan misbruik en oneigenlijk gebruik. In dat verband is bekeken of bij de subsidieverlening aanvullende maatregelen zijn genomen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen: denk bijvoorbeeld aan toezicht ter plaatse door een toezichthouder, aanvullende controle op de aangeleverde financiële stukken etc.

Eén van deze maatregelen is het hanteren van een controleprotocol dat in mei 2015 is vastgesteld in het kader van de nieuwe Algemene Subsidieverordening gD 2015.

Inkoop en aanbesteding:

Naleving van inkoop- en aanbestedingsregels bepaalt voor een belangrijk deel het resultaat op misbruik en oneigenlijk gebruik. We constateren dat het steeds beter gaat. De deskundigheid van de inkoopadviseurs wordt steeds vaker vroeg in het inkooptraject ingezet.

Het contractenregister kan (nog steeds) meer aandacht krijgen want het blijkt dat er contracten en verplichtingen zijn die niet zijn geregistreerd. In een register worden de contracten opgenomen en wordt inzichtelijk welke contracten op welk moment aandacht behoeven.

Wmo inclusief Beschermd Wonen en Jeugd

Een juiste en volledige verantwoording van (fin.)gegevens tussen de verschillende partijen en inzicht in de fin. verplichtingen zijn belangrijke aandachtspunten bij de taakdecentralisaties die zijn uitgevoerd. Met de in de Achterhoek gecontracteerde zorgaanbieders Jeugdwet en Wmo zijn afspraken gemaakt over de verantwoording en een accountantscontrole. E.e.a. is uitgewerkt in een controleprotocol Wmo incl. Beschermd wonen en Jeugd 2015

Werk en inkomen:

Het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik krijgt nadrukkelijk aandacht binnen het kwaliteitssysteem dat de afdeling werk en inkomen hanteert. Dit kwaliteitssysteem wordt verder uitgebouwd op de meting van de kwaliteit en doelmatigheid van de reïntegratie-activiteiten. A.h.v. trainingen wordt gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de controles en werkprocessen in het algemeen. Onze intensieve inzet op fraudebestrijding werpt zijn vruchten af.

Integriteit

Het beperken van de risico's van fraude en schendingen van de integriteitregels waren in 2015 de belangrijkste speerpunten waar aan is gewerkt.

Er werd een risicoanalyse gemaakt. Deze analyse is uitvoerig besproken met het leidinggevende kader. Daarna zijn beheersingsmaatregelen genomen en bewustwordingsacties opgezet.

Een belangrijke actie was 'veilig omgaan met informatie' tijdens onze jaarlijkse oktobermaand-integriteitsmaand. In samenwerking met de afdeling Services is onder het personeel een kennistoets informatiebeveiliging uitgezet in de e-learning omgeving.

In werkoverleggen is aandacht besteed aan het zorgvuldig gebruik van uiterst vertrouwelijke systeem Suwinet waarin UWV, SVB en gemeenten onderling gegevens uitwisselen. Voor alle Suwinet gebruikers is de Verklaring omtrent het gedrag (VOG) verplicht gesteld.

Er is een protocol melding vermoeden misstand ambtenaren ontwikkeld. Dit protocol komt in de plaats van de klokkenluidersregeling. Het biedt handvatten om zorgvuldig om te gaan met meldingen. Het protocol gaat in 2016 gelden. Dan is ook geregeld, dat de interne vertrouwenspersonen kunnen worden benaderd voor meldingen van vermoede misstanden. Ook de security officer zal dan als meldpunt fungeren.

De Gemeente Doetinchem volgt de Baseline Informatiebeveiliging voor Gemeenten (BIG). Eén van de BIG aspecten is de screening van sollicitanten die komen werken bij de gemeente of die de gemeente inleent, inhuurt of detacheert via andere overheidsorganisaties, via uitzendbureaus of via gespecialiseerde adviesbureaus. Hiervoor is het protocol screening sollicitanten ontwikkeld. Het protocol inclusief checklists beoogt werknemers (dus ook ingehuurd personeel en externe gebruikers) hun in acht te nemen verantwoordelijkheden en te vervullen rollen duidelijk te maken. Het protocol heeft verder tot doel het risico van diefstal, fraude of misbruik van faciliteiten te verminderen. Het protocol gaat in 2016 gelden.

In 2015 zijn geen meldingen over vermeende schendingen van de integriteit binnengekomen. Wel kwamen enkele klachten binnen van burgers over medewerkers, waarbij sprake zou kunnen zijn van plichtsverzuim. Na een check door p&o bleek dat niet het geval te zijn.

Met enkele medewerkers werden gesprekken gevoerd over integer gedrag, omdat zij informatiesystemen niet correct gebruikten. Nadien werd in werkoverleggen van de desbetreffende afdelingen nog eens extra aandacht gevraagd voor zorgvuldig gebruik van privacy gevoelige informatie.

In het werkcafé en in de koffiecorners werd met posters en placemats aandacht gevraagd voor integer handelen.

Frauderisico-analyse

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen zijn beheersmaatregelen nodig. De aandacht gaat dan uit naar misbruikpreventie en –opsporing. We beoordelen in dit opzicht de meest relevante werkprocessen. Van frauduleus handelen kan en mag geen sprake zijn. De risico's, die het meest waarschijnlijk zijn en een hoog effect hebben, dienen verminderd te worden door het treffen van adequate beheersmaatregelen. Voor risico's die een kleiner effect hebben en/of waarvan de kans kleiner is dat deze zich zullen voordoen, kunnen beperkte beheersmaatregelen worden getroffen. Er is in 2015 een eerste analyse opgesteld. Deze analyse actualiseren we periodiek, waarbij we de belangrijkste acties opnemen in het controlplan. Het accent ligt op het realiseren van voldoende functiescheiding bij inkoopprocessen, dat we uitwerken bij het actualiseren van de budgethoudersregeling en het uitvoeren van het integriteitsbeleid.

Jaarrekening

Hoofdstuk 4: Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015 en analyse

In dit hoofdstuk informeren we u over de rekeningresultaten 2015 en de resultaatbestemmingen. Ook ziet u welke gevolgen de resultaten hebben op de algemene reserves bedrijfsvoering en grondexploitatie. Het financiële resultaat 2015 is het resultaat ten opzichte van de bijstellingen op de begroting 2015. Die bijstellingen gebeurden in de financiële monitor van 2015 en door besluiten van de raad op specifieke onderwerpen.

Samenvatting rekeningresultaten 2015 en gevolgen algemene reserves

We sluiten het rekeningjaar 2015 af met een voordelig saldo van € 3.551.000, waarvan € 1.190.000 betrekking heeft op de grondexploitatie.

Het rekeningresultaat 2015 is samengevat in het volgende overzicht:

Rekeningresultaat 2015 (bedragen in €)	(I) mutatie op/ bestemming van resultaten	bruto resultaat	neto resultaat bestemd voor reserves
Gerealiseerde resultaat voor mutaties in reserves		830.000	
Mutaties in reserves		2.721.000	
Gerealiseerde resultaat na mutaties in reserves		3.551.000	
Specificatie van het resultaat na begrote mutaties in reserves			
Bruto resultaat reguliere begroting exclusief DDK		1.635.000	
Bestemmingsvoorstellen/over te hevelen budgetten naar 2016	343.000		
Netto resultaat reguliere begroting exclusief DDK			1.292.000
Bruto resultaat DDK		726.000	
Netto resultaat DDK			726.000
Subtotaal reguliere begroting	343.000	2.361.000	2.018.000
Bruto resultaat grondexploitatie		1.190.000	
Netto resultaat grondexploitatie			1.190.000
Totaal mutaties op/bestemming van resultaten 2015	343.000		
Totaal netto resultaat jaarrekening 2015			3.208.000
Bruto resultaat na begrote mutaties in reserves		3.551.000	

Gevolgen rekeningresultaten op de algemene reserves

De hierboven genoemde resultaten in de jaarrekening 2015 beïnvloeden de saldi van de algemene reserve, reserve sociaal domein en de algemene reserve grondexploitatie. Ook worden er nog enkele voorstellen gedaan over reserves en voorzieningen die invloed hebben op de algemene reserves.

Voorstel netto resultaat reguliere begroting	bedragen in €
1 toevoeging aan algemene reserve	1.292.000
2 DDK toe te voegen aan reserve sociaal domein	726.000
Totaal	2.018.000

Het saldo van de algemene reserve ziet er na resultaatbestemming als volgt uit:

Algemene reserve per 31/12/2015 na verwerking voorstel resultaatbestemming	bedragen in €
Saldo voor resultaatbestemming	17.890.000
Toevoeging resultaat reguliere begroting na bestemmingsvoorstellen	1.292.000
Voorstellen reserves:	
1. reserve Gemeentelijk vastgoed naar AR	354.000
2. reserve Parkeerfonds opheffen	0
3. reserve Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg opheffen	0
Totaal voorstellen reserves	354.000
Algemene reserve na resultaatbestemming	19.536.000

Reserve sociaal domein per 31/12/2015 na verwerking voorstel resultaatbestemming	bedragen in €
Saldo voor resultaatbestemming	973.000
Onttrekking resultaat DDK	726.000
Reserve sociaal domein na resultaatbestemming	1.699.000

Het saldo van de algemene reserve grondexploitatie ziet er na resultaatbestemming als volgt uit:

Algemene reserve grondexploitatie per 31/12/2015 na verwerking voorstel resultaatbestemming	bedragen in €
Saldo voor resultaatbestemming	6.996.000
Toevoeging resultaat grondexploitatie	1.190.000
Algemene reserve grondexploitatie na resultaatbestemming	8.186.000

In de paragraaf grondbeleid leest u de toelichting op het resultaat op de grondexploitatie.

Bestemmingsvoorstellen / over te hevelen budgetten naar 2016

Algemene toelichting op de bestemmingsvoorstellen

Een deel van het resultaat op de reguliere begroting heeft betrekking op activiteiten die nog in uitvoering zijn en doorlopen in 2016 en volgende jaren. Het gaat om € 343.000 waarvan de budgetten zijn toegevoegd aan het rekeningsaldo 2015. Daarom worden nu voorstellen gedaan voor het “overboeken” van deze niet benutte budgetten 2015 naar 2016. Per bestemmingsvoorstel leest u de reden waarom de bijbehorende activiteit in het afgelopen jaar niet uitgevoerd kon worden en alsnog moet worden gedaan in 2016 of later.

Bestemmingsvoorstellen 2015	bedragen in €
1 EK vrouwenvoetbal 2017	66.000
2 breedband Achterhoek	12.000
3 Wmo HHT	265.000
Totaal	343.000

1. EK vrouwenvoetbal 2017 € 66.000

Doetinchem is een van de Host City's tijdens het UEFA EK2017 Vrouwen.

Voorgesteld wordt de overschotten op de budgetten 2015 en 2016 voor sport, communicatie en veiligheid door te schuiven naar 2016 en 2017 om vanuit de bestaande middelen voldoende dekking te genereren.

2. Breedband Achterhoek € 12.000

Breedband Achterhoek is een regionaal project dat getrokken wordt vanuit de Provincie Gelderland. Met het raadsbesluit van 26 februari 2015 is een budget verstrekt van € 50.000 ten behoeve van de vraagbundeling en projectuitvoering voor snel internet in onze gemeente. In verband met de strenge staatssteunregels zijn in 2015 vele mogelijkheden onderzocht om breedband in de Achterhoek te realiseren. Ten behoeve van de voorbereiding op de vraagbundeling en de projectuitvoering is derhalve een groot deel van het budget gebruikt voor juridische kosten en de ambtelijke uren totaal € 38.000.

Voorgesteld wordt om het restant budget van € 12.000 over te hevelen naar 2016. In 2016 zullen nog uitgaven worden gedaan op het gebied van communicatie (werving deelname).

3. Wmo HHT € 265.000

Om de effecten van de bezuinigingen op de Huishoudelijke Hulp (HH) te verkleinen heeft het Rijk in 2015 in eerste instantie eenmalig geld ter beschikking gesteld voor de regeling Huishoudelijke hulp toelage (HHT). De bedoeling van de HHT was om werkgelegenheid te behouden door tegen lage kosten niet geïndiceerde huishoudelijke hulp voor klanten mogelijk te maken. De gemeente Doetinchem heeft dit in eerste instantie aan een beperkt aantal doelgroepen ter beschikking gesteld. Hierdoor is er voor 2015 een voordeel van €265.000 te melden. De HH (nr16) laat een tekort zien van €171.000. Inmiddels is de HHT financiering vanuit het Rijk structureel geworden en heeft de gemeente Doetinchem het aantal doel-groepen dat hiervoor in aanmerking komt uitgebreid.

Het voordeel (nog niet uitgegeven bedrag in 2015) op de HHT wordt zoals afgesproken bestemd voor 2016, er zijn ook al verplichtingen aangegaan met inwoners. Facturering vindt in 2016 plaats.

Resultaat reguliere begroting

Het resultaat op de begroting na bestemmingsvoorstellen bedraagt € 2.018.000.

Uit het resultaat lichten we de posten groter dan € 75.000 en die binnen het sociaal domein toe.

Dit zijn:

Netto resultaat op de reguliere begroting	bedragen in €	waarvan DDK	Inc./ Struct.
1 personeelgerelateerde budgetten	128.000		
2 ILB	498.000		
3 stelpost jaarplannen	132.000		
4 nominale ontwikkelingen	137.000		
5 rente en investeringslasten	337.000		
6 bestuursorganen	-195.000		
7 voorziening wethouders	820.000		
8 nieuwbouw brandweerkazerne	524.000		
9 parkeren	-443.000		
10 participatie voorziening debiteuren	-1.381.000		
11 participatie overig	-604.000	-604.000	
12 armoede DDK	39.000	39.000	
13 armoede overig	-27.000		
14 compensatie zorgkosten DDK	455.000	455.000	
15 wrv	708.000	708.000	
16 wmo hh	-171.000	-171.000	
17 wmo: inzet eigen middelen	1.600.000	1.600.000	
18 wmo nieuw	-241.000	-241.000	
19 a jeugd (resultaat)	-712.000	-712.000	
19 b jeugd (eerste regionale verevening)	1.224.000	1.224.000	
20 beschermd wonen	-1.621.000	-1.621.000	
21 peuterspeelzalen	231.000		
22 dividend	119.000		
23 gemeentefonds	331.000		
24 belastingen	154.000		
25 overige verschillen < € 75.000 en afronding	-24.000	49.000	
Totaal resultaat reguliere begroting na bestemmingsvoorstellen	2.018.000	726.000	

I. Personeelsgerelateerde budgetten

€ 128.000 V

Net als in voorgaande jaren is in 2015 het effect van de uitloopschalen voor een deel gecompenseerd door lagere loonkosten door niet invullen van vacatures en resulteert er een nadeel van € -199.000 op de loon- en inhuurkosten.

Op andere personeel gerelateerde budgetten is een aantal voordelen ontstaan.

Dit zorgt voor een voordeel op de personeel gerelateerde budgetten van € 128.000.

Budgetposten	resultaat 2015
Loon- en inhuurkosten	-199.000
vervanging bij ziekte	38.000
investeren in talent	88.000
werving en selectie	137.000
opleiding	64.000
Totaal	128.000

2. ILB € 498.000 V

Vanuit de CAR-UWO hebben medewerkers in 2013, 2014 en 2015 de gelegenheid gekregen om een bedrag van € 500 per jaar te besteden aan de ontwikkeling van hun individuele loopbaan (ILB). In onze regeling was de mogelijkheid om dit bedrag op te sparen en ineens te besteden opgenomen. Vanaf 2013 is het budget dat per jaar per werknemer beschikbaar komt toegevoegd aan de voorziening individueel loopbaanbudget, totaal afgerond € 650.000. Per eind 2015 is de regeling beëindigd en valt de voorziening individueel loopbaanbudget vrij.

3. Stelpost jaarplannen € 132.000 V

De begroting 2015 is gebaseerd op de jaarplannen 2014. Zodra de jaarplannen 2015 vastgesteld zijn, worden deze alsnog verwerkt in de begroting 2015. Met behulp van de jaarplannen worden loon- en overheadkosten doorberekend naar de producten (uren x tarief). In 2015 zijn de begrote loon- en overheadkosten lager dan via de jaarplannen wordt toegerekend aan de producten. Dit voordeel is op een stelpost begroot. In 2015 was er per saldo sprake van een incidenteel voordeel.

4. Nominale ontwikkelingen € 137.000 V

De loon- en prijsontwikkelingen worden in eerste instantie op een stelpost begroot op basis van het percentage zoals in de circulaires van het gemeentefonds worden genoemd. Deze worden vervolgens doorvertaald naar de verschillende producten in de begroting. De CAO-ontwikkelingen ten behoeve van de loonsom worden pas doorvertaald nadat er een akkoord met de vakbonden is bereikt. Pas eind 2015 was dit het geval. Een deel wordt pas uitbetaald in 2016. Voor 2015 leidt dit tot een incidenteel voordeel.

5. Rente en investeringslasten € 337.000 V

Rente en investeringslasten geven dit jaar een voordeel van 337.000 met name als gevolg van uitgestelde investeringen en lagere rente nieuwe leningen dan begroot.

In 2014 was nog sprake van een positief resultaat op de rente en investeringslasten van € 1,2 miljoen. In 2015 is geanticipeerd op dit voordeel door de ramingen naar beneden bij te stellen. Het resultaat bij de jaarrekening in 2015 is hierdoor beperkt tot € 337.000 voordelig.

6. Bestuursorganen € 195.000 N

Het effect van de forse waardeoverdrachten van wethouders en daarmee het op niveau houden van de actuariële waarde van de pensioenvoorziening zorgt nu voor een overschrijding van € 195.000.

We zullen eind 2016, wanneer de nieuwe actuariële waarde berekening bekend zijn, opnieuw beoordelen of de structurele verhoging vanaf de begroting 2016 aan de dotatie aan de pensioenvoorziening voldoende is.

7. Voorziening wethouders **€ 820.000 V**

Bij de bepaling van de benodigde omvang van de wachtgeld/outplacement voorziening voor wethouders hebben wij altijd ook rekening gehouden met wethouders die mogelijk in de toekomst een beroep moeten doen op wachtgeld. Overeenkomstig de voorschriften mogen we nu alleen een voorziening vormen voor de verplichtingen van de huidige wachtgelders. Dit leidt tot een voordeel van € 820.000.

8. Nieuwbouw brandweerkazerne **€ 524.000 V**

In 2015 is het krediet voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne afgewikkeld. Deze kazerne is al overgedragen aan de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (VNOG). Door goedkopere aanbesteding en meer bijdragen van derden, is er in 2015 een incidenteel voordeel gerealiseerd.

9. Parkeren **€ 443.000 N**

Jaarlijks wordt € 1,3 miljoen onttrokken aan het parkeerfonds voor de algemene middelen. Voor de zomer bent u geïnformeerd dat deze afdracht niet meer mogelijk is. Het college heeft maatregelen genomen om de afdracht voor 2015 zo veel mogelijk in stand te houden. In juli was de verwachting dat een afdracht mogelijk was van € 800.000. Bij de jaarrekening blijkt een afdracht mogelijk van € 857.000 (€ 1.300.000 -/- € 443.000).

Het iets betere resultaat komt door hogere inkomsten - met name december was een goede maand - en lagere uitgaven. Vanaf 2016 is de jaarlijkse afdracht naar de algemene middelen van € 1,3 miljoen komen te vervallen. Hiertoe is besloten bij de vaststelling van de begroting 2016.

10. Participatie voorziening debiteuren **€ 1.381.000 N**

Als gevolg van de invoering van de Wet werk en bijstand (WWB) in 2004 zijn gemeenten eigenrisico-drager geworden ten aanzien van de bijstandsverlening en vorderingen die daarmee te maken hebben. Deze vorderingen bestaan onder andere uit leningen maar ook uit onterecht uitgekeerde bijstand (daaronder ook begrepen fraude). Een deel van deze vorderingen is niet, of erg lastig inbaar. Daarom heeft onze vorige accountant geadviseerd een voorziening op te nemen ten bedrage van 30% van de totale waarde van de zogeheten "dubieuze" vorderingen. In 2015 was oorspronkelijk €68.000 extra nodig (dat is dus een nadeel) om deze voorziening weer op de norm van 30% te brengen.

De huidige accountant hanteert echter andere uitgangspunten: op basis van de inkomsten over de afgelopen 3 jaar gaat deze uit van andere percentages die we zouden moeten aanhouden voor de hoogte van de voorziening:

Voor het deel vorderingen door fraude: 90%

Voor het deel overige debiteuren: 65%

Dit betekent dat wij deze voorziening verder moeten aanvullen met € 1,313 miljoen. Deze dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren betekent een nadelig saldo van € 1.381.000 (€ 68.000 + € 1.313.000).

11. Participatie overig **€ 604.000 N**

participatie overig	
Buig tot maximum vangnet, rekening houdend met aanvullende middelen	-138.000
Bbz	-127.000
diverse uitgaven, waaronder fusietraject	-339.000
	-604.000

Het resultaat op het Inkomensdeel van de Participatiewet (BUIG) laat voor 2015 een nadeel zien ten opzichte van de begroting. Dit is in een vroeg stadium in 2015 geconstateerd. In 2015 is hiervoor een verbeterplan gemaakt en vastgesteld. Voor 2015 is het tekort BUIG tot maximum vangnet € 138.000 ten opzichte van de middelen die we hiervoor beschikbaar hadden.

De verstrekkingen van leningen aan zelfstandigen zijn lager geweest dan verwacht. Veel nieuwe aanvragen moesten worden afgewezen omdat het bedrijf niet levensvatbaar zou zijn. In 2015 waren er minder aanvragen BBZ. Het bij het rijk te declareren bedrag (75%) is door de lagere verstrekkingen € 187.000 lager dan begroot. De inning van de vorderingen op zelfstandigen was beter dan begroot. De ontvangen aflossingen zijn € 60.000 hoger dan begroot. De inzet op BBZ leidt in 2015 tot een tekort van € 127.000.

Daarnaast hebben uitgaven, met name in het kader van het fusietraject tot een nadel geleid van € 339.000.

12. Armoede DDK

€ 39.000 V

bijzondere bijstand	-34.000
kwijtschelding	-4.000
meedoenregeling	-24.000
schulddienstverlening	26.000
zorgkosten	75.000
	39.000

De uitgaven binnen het budget voor de armoedebestrijding zijn in 2015 lager dan begroot. Voor de regeling bijzondere bijstand kunnen we concluderen dat de inzet om de uitgaven voor bewindvoering te beperken werkt. Het aantal inwoners dat bijzondere bijstand krijgt voor bewindvoering is ten opzichte van 2014 afgenomen. Ook de aangepaste vermogensgrens is reden dat de uitgaven bijzondere bijstand binnen budget zijn gebleven. De deelname aan het Meedoenarrangement was met ruim 3.300 inwoners in 2015 veel groter dan verwacht. Toch is het tekort op het budget beperkt. Niet alle inwoners hebben het volledige budget dat zij krijgen ingezet voor activiteiten.

13. Armoede overig

€ 27.000 N

Door de aanhoudende crisis en een verdere groei van de doelgroep zoals deze zich de laatste jaren voordoet, is er voor het jaar 2015 sprake van een toename in de kosten van de belaste bijzondere bijstand.

14. Compensatie zorgkosten

€ 455.000 V

Het budget voor de compensatie zorgkosten is in 2014 en 2015 gefaseerd naar gemeenten toe gekomen als vervanging voor de oude WTCG (Wet ter compensatie chronisch zieken en gehandicapten) en Cer (Compensatie eigen risico) regelingen van het Rijk. De gemeente Doetinchem heeft de middelen, in afwachting van het gebruik, in eerste instantie beschikbaar gemaakt voor het armoedebeleid in plaats van direct voor de Wmo.

De gemeente Doetinchem heeft ervoor gekozen om met name de collectieve zorgverzekering flink uit te breiden om mensen te ondersteunen die extra zorgkosten hebben.

Voor de compensatie zorgkosten zijn de uitgaven lager dan begroot. Dit verschil komt vooral voort uit de maatwerkvoorziening die we hebben om inwoners in bijzondere situaties te compenseren in de zorgkosten. Er is nog heel beperkt gebruik gemaakt van deze maatwerkvoorziening.

15. Wrv**€ 708.000 V**

wonen	134.000
rolstoel	206.000
geld/pasje	147.000
artikelen	105.000
regiotaxi	111.000
basismobiliteit	5.000
	<hr/>
	708.000

De kostensoort Wonen, rollen, vervoer is al meerdere jaren een gemeentelijke verantwoordelijkheid, voorheen onder de Wet Voorziening Gehandicapten en sinds 2007 onder de Wmo. Sinds 2011 werken we volgens de gekantelde werkwijze. Dit betekent dat we in de basis uitgaan van wat mensen zelf kunnen oplossen. We zien dat mensen steeds minder aankloppen bij de gemeente voor dit soort hulpmiddelen, men vindt zelf oplossingen. Daarnaast is op het gebied van vervoer de financiële tegemoetkoming afgeschaft en is er een algemene vervoersvoorziening voor klanten van Elver (Fatima) gekomen. Deze inzet op de kanteling begint effect te sorteren en leidt in 2015 tot een voordeel van €708.000

16. Wmo Huishoudelijke hulp**€ 171.000 N**

De Huishoudelijke hulp is sinds 2007 een gemeentelijke taak. In de eerste jaren hadden we in Doetinchem te maken met een flinke overschrijding op de budgetten. De uitgaven zijn, onder invloed van de kanteling, sinds 2011 echter aanzienlijk teruggelopen. Voor 2015 is het tekort op HH nog €171.000.

De forse korting op de Rijksbijdrage zorgt landelijk voor commotie, doordat gemeenten zich gedwongen zien het aantal uren huishoudelijke hulp terug te schroeven. Ook in Doetinchem zien we op dit vlak bezwaren binnenkomen. De vraag is hoe dit zich verder ontwikkelt, verdere teruggang in budgetten lijkt niet haalbaar cq wenselijk, onder andere gezien de recente uitspraken van de Centrale Raad hierover.

17. Wmo inzet eigen middelen**€ 1.600.000 V**

Een van de uitgangspunten in de Doetinchemse keuze is dat de decentralisaties samen met de oude taken Wmo uitgevoerd moeten worden binnen de middelen die we hiervoor van het Rijk ter beschikking krijgen. Ten tijde van de vaststelling van DDK3 waren voor DDK ook nog de eigen middelen beschikbaar die in de loop van de jaren aan de Wmo (met name de huishoudelijke hulp) waren toegevoegd. Met de Voorjaarsnota 2015 is besloten dat deze middelen vanaf 2016 aan de algemene middelen worden toegevoegd en nog eenmalig in 2015 voor DDK konden worden ingezet. Hierdoor wordt in 2015 nog €1,6 miljoen aan het totaalsaldo van DDK toegevoegd.

18. Wmo nieuw**€ 241.000 N**

In de nieuwe taken van de Wmo zijn met de decentralisaties de oude Awbz taken ondergebracht, het gaat dan grotendeels om begeleiding en daginvulling. Dit budget is met een flinke korting naar gemeenten toe gekomen. In 2015 is deze korting al bijna helemaal opgevangen, en laat dit budget nog een relatief klein tekort zien van €241.000. Door het overgangsrecht behielden de meeste inwoners die al in de Awbz zaten dezelfde zorg die ze al hadden. Inmiddels is met bijvoorbeeld de Stadskamer een voorliggende voorziening op het gebied van daginvulling gerealiseerd, een deel van de klanten van GGnet is hier gedurende 2015 naar overgegaan.

19. Jeugdzorg

a. Resultaat

€ 712.000 N

De Jeugdzorg wordt op verschillende niveaus uitgevoerd, lokaal, regionaal, bovenregionaal en landelijk.

Voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn in de Regio Achterhoek afspraken gemaakt over gezamenlijke inkoop. Daarbinnen zijn bovenregionaal voor de intensieve en risicovolle jeugdzorgonderdelen afspraken gemaakt op niveau van de G7 (Gelderland).

In regionaal verband zijn afspraken gemaakt voor 2015 over verevening binnen de Regio Achterhoek. Wanneer gemeenten geld overhouden en andere gemeenten tekort komen wordt dit onderling verevend. Het rijksbudget jeugdhulp 2015 minus 6% is het budget dat conform afspraken voor verevening in aanmerking komt. De verevening vindt plaats in stappen.

1. De resultaten van de Achterhoekse gemeenten worden onderling verevend;
2. Het bedrag dat overblijft, positief of negatief, wordt verevend (zie 19b)

Bovenstaand bedrag is het resultaat na stap 1. In deze eerste stap ontvangt Doetinchem al € 400.000 vanuit regionale verevening.

b. Eerste regionale verevening

€ 1.224.000 V

Op het moment van het sluiten van de boeken voor de Jaarstukken wordt een eerste verevening gedaan (stap 2 uit 19a). Dit leidt voor Doetinchem tot een voorlopige plus van € 1.224.000. Er komen nog productieverantwoordingen van zorgaanbieders binnen, de bovenregionale afrekening moet nog plaatsvinden en het resultaat op Pgb (persoongebonden budget) uitgevoerd door de SVB moet nog binnenkomen. Dit maakt dat het resultaat nog niet definitief is. Aan het eind van 2016 zal hier een definitieve verevening worden gemaakt. Tot die tijd wordt het totaal saldo DDK gereserveerd in de reserve Sociaal domein.

Doordat de voorlopige regionale verevening voor Doetinchem deze grote plus van € 1,2 miljoen laat zien wordt het negatieve saldo op de jeugdzorg in Doetinchem positief vertekend.

20. Beschermd wonen

€ 1.621.000 N

Per 1 januari 2015 is ook Beschermd Wonen gedecentraliseerd naar gemeenten. Voor de Regio Achterhoek is de gemeente Doetinchem als centrumgemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taak. Landelijk is er in 2014 en 2015 veel onrust en onzekerheid geweest, met name over de aansluiting van de gedecentraliseerde budgetten bij het daadwerkelijk zorggebruik. Veel centrumgemeenten bleken meer inwoners in Beschermd wonen te hebben dan de aantallen waar de berekeningen van het Rijk op waren gebaseerd.

Voor Doetinchem komen we in 2015 op een flink nadeel van €1,6 miljoen. De oorzaak hiervoor ligt vooral in de aantallen mensen die al in Beschermd wonen zaten voor 2015. Ook bleken aan aantal aanbieders niet bekend te zijn. Doordat de indicaties bij Beschermd wonen erg lang lopen is bijsturen moeilijk, bovendien geldt een overgangsrecht van 5 jaar.

Vanaf 2017 gaat Beschermd wonen ook mee in de nieuwe regionale inkoop. Hiermee kan beter worden gestuurd op de transformatie, en daarmee ook op de budgetten.

BZK start voor de zomer het proces op weg naar een objectief verdeelmodel voor beschermd wonen. Uiterlijk 1-1-2020 zal het objectieve verdeelmodel worden ingevoerd.

In juni 2017 moet duidelijk zijn wat de visie richting opvang en bescherming is en de rol van de centrumgemeente versus lokale gemeenten. Eind 2017 moeten het regioplan worden goedgekeurd door de gemeenteraad.

21. Peuterspeelzalen **€ 231.000 V**

Eind 2015 wordt een voordeel zichtbaar bij de peuteropvang van € 231.000. Dit heeft o.a. te maken met inkomsten uit teveel verleende subsidies à € 80.000. Het betreft subsidie-afrekeningen uit 2012-2013 (na een bezwaarperiode) en 2014 die in 2015 door organisaties teruggestort zijn. Dit omdat de organisaties meer ouderbijdragen ontvangen hebben dan verwacht.

Het beleid peuteropvang uit 2011 is steeds verder doorontwikkeld en jaarlijks wordt het in te zetten budget hoger. Organisaties hebben de bedrijfsvoering nu zodanig ingericht dat er aan de eisen voldaan wordt en dat de doorontwikkeling in gang gezet kan gaan worden. Eind 2016 wordt het punt bereikt waarop de gemeente en de uitvoerende organisaties aan alle nieuwe eisen van wet- en regelgeving en aan de eisen van de Inspectie van het Onderwijs voldoen. Dat is ook het moment waarop we beoordelen welk budget structureel passend is.

22. Dividend **€ 119.000 V**

Op 1 juli 2015 is de levering van de vierde en laatste tranche aandelen A in N.V. Nuon Energy aan Vattenfall afgewikkeld. De vierde tranche betreft het laatste pakket van het door de verkopende aandeelhouders oorspronkelijk gehouden aantal aandelen A in N.V. Nuon Energy.

De gemeente Doetinchem heeft naast de koopsom voor de aandelen een niet geraamde vergoeding voor meegekocht dividend ontvangen over het 1e halfjaar 2015 van afgerond € 119.000.

23. Gemeentefonds **€ 331.000 V**

Het resultaat verdeeld over de verschillende uitkeringsjaren verklaren we als volgt:

a. septembercirculaire 2015 accres	256.000
b. decembercirculaire 2015 verdeelreserve 2015	37.000
c. hoeveelheidsverschillen	38.000
	<hr/>
	331.000

Ad a. accres

De oorzaak ligt vooral in een toename van rijksuitgaven die hebben geleid tot groei van het gemeentefonds. Hierover bent u via een raadsmededeling over de septembercirculaire 2015 reeds geïnformeerd.

Ad b. verdeelreserve

De verdeelreserve 2015 (deel van de algemene uitkering dat op voorhand afgezonderd wordt om evt. verrekeningen op te vangen) is uitgekeerd aan gemeenten. Hierover bent u via een raadsmededeling over de decembercirculaire 2015 reeds geïnformeerd.

Ad c. hoeveelheidsverschillen

Deze verschillen worden veroorzaakt door bijstelling van de hoeveelheden in de verdeelmaatstaven (zoals inwoners, woningen, leerlingen, uitkeringsontvangers, klantenpotentieel en WOZ-waarden).

24. Belastingen **€ 154.000 V**

Het voordeel is voornamelijk gerealiseerd door lagere kosten voor heffing en invordering van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ).

Dit voordeel is ontstaan doordat het aantal ingediende bezwaarschriften lager is geweest dan verwacht. Mede daardoor zijn er minder juridische procedures gevoerd en was er nauwelijks advies van derden nodig.

25. Overig **€ 24.000 N**

Het betreft het saldo van overige voor- en nadelige verschillen, met een afwijking kleiner dan € 75.000. Deze worden niet nader toegelicht.

Resultaat grondexploitaties 2015

Het resultaat 2015 is als volgt opgebouwd:

bedragen x €1000

ad a. Afsluitingen projecten in exploitatie genomen				Resultaat	
project		inzet voorziening	Resultaat		
Bedrijven Wijnbergen		3.030	60	1.193	V
Veemarkt			-653		
Spinbaan Brewinc			137		
Hamburgerbroek Zuid			1.871		
Verheulswede Revitalisering			-268		
Grondwallen Bedrijvenweg			92		
Ant. ovk. Saturn		38	-45		
ad b. Afwaardering niet in exploitatie genomen gronden NIEGG				-224	N
project		inzet voorziening	Resultaat		
Diverse strategische gronden (€ 6)		82	-15		
Bethlehemstraat (afsluiting project)		252	-147		
Overige beheerskosten, functie 6830			-63		
ad c. Voorzieningen (MPG 2015) voor verliesgevende projecten:				249	V
project	aandeel		Resultaat		
A18 Bedrijvenpark 1e fase	100%	teruggave	147		
A18 Bedrijvenpark 2de fase	100%	teruggave	156		
Vijverberg		teruggave	83		
Iseldoks		aanvulling	-113		
Heelweg		teruggave	4		
t Lookwartier		aanvulling	-6		
Wijnbergen MidWest		aanvulling	-21		
ad d. Vordering deelnemende gemeenten A18 Bedrijvenpark				-28	N
project	aandeel		Resultaat		
A18 Bedrijvenpark 1e fase	65%	aframing	-28		
				1.190	V

In de paragraaf grondbeleid treft u een nadere toelichting op het resultaat van de grondexploitaties aan en hoe hier verder mee om te gaan.

Overzicht onvoorziene uitgaven

Onvoorziene uitgaven jaarrekening 2015	bedragen in €
Onvoorziene uitgaven primitieve begroting	132.000
Ten laste van onvoorziene uitgaven (basismobiliteit Achterhoek)	-81.000
Resultaat onvoorziene uitgaven jaarrekening	51.000

Overzicht incidentele baten en lasten

overzicht van incidentele baten en lasten	begroting 2015 voor wijziging	begroting 2015 na wijziging	realisatie 2015
I Bestuur en veiligheid			
lasten 0010 samenstelling college en aanpassing alg.uitk.		292.000	292.000
lasten 0010 bestuursorganen			195.000
baten 0010 bestuursorganen voorziening wethouders			820.000
baten 1200 nieuwbouw brandweerkazerne			524.000
saldo programma 1	0	-292.000	857.000
2 Economie en bereikbaarheid			
lasten 2140 parkeren			443.000
baten			
saldo programma 2	0	0	-443.000
3 De Doetinchemse Keuze			
lasten 6100 inkomensdeel WWB	800.000	1.300.000	1.904.000
lasten 6100 voorziening debiteuren Participatiewet			1.381.000
lasten 6110 werkgelegenheid	100.000	100.000	100.000
lasten 614x armoede DDK			-39.000
lasten 614x armoede overig			27.000
lasten 614x compensatie zorgkosten DDK			-455.000
lasten 652x wrv			-708.000
lasten 6620 wmo hh			171.000
lasten wmo 6620: inzet eigen middelen			-1.600.000
lasten 6610 wmo nieuw			241.000
lasten 6630 beschermd wonen			1.621.000
lasten 6820 jeugd			-512.000
baten			
saldo programma 3	-900.000	-1.400.000	-2.131.000
4 Onderwijs en cultuur			
lasten 5100 bibliotheek	50.000	50.000	50.000
lasten 5801 mediabeleid	30.000	30.000	30.000
lasten 6500 peuterspeelzalen			-231.000
baten			
saldo programma 4	-80.000	-80.000	151.000

5 Sport, openbaar groen en recreatie				
	lasten 5302 gezond in de stad		50.000	50.000
	lasten 5305 veldverlichting buitensport	37.000	37.000	37.000
	lasten 5600 toerisme en recreatie	45.000	45.000	45.000
	baten			
	saldo programma 5	-82.000	-132.000	-132.000
6 Ruimtelijke ordening, wijk- en buurtontwikkeling en volkshuisvesting				
	lasten			
	baten 8220 leges omgevingsvergunning	-500.000	-500.000	-500.000
	saldo programma 6	-500.000	-500.000	-500.000
7 Duurzaamheid, milieu en afval				
	lasten 7232 duurzaamheid		70.000	70.000
	lasten 7234 ODA	30.000	30.000	30.000
	baten			
	saldo programma 7	-30.000	-100.000	-100.000
8 Middelen en organisatie				
	lasten 9110 rente en investeringslasten			-337.000
	lasten 9220 nominale ontwikkelingen			-137.000
	lasten 9300 belastingen			-154.000
	lasten 9600 ICT help-desk	60.000	60.000	60.000
	lasten 9600 saldo kostenplaatsen	492.000	492.000	492.000
	lasten 9600 loonsom		540.000	412.000
	lasten 9600 dienstverlening afdeling services		140.000	140.000
	lasten 9600 stelpost jaarplannen			-132.000
	xxxx divers			24.000
	baten 9130 dividend		439.000	558.000
	baten 9210 gemeentefonds	-392.000	-422.000	-91.000
	baten 9220 BTW compensatiefonds		200.000	200.000
	baten 9600 ILB			498.000
	saldo programma 8	-944.000	-1.015.000	797.000
Totaal	lasten	1.644.000	3.236.000	3.510.000
	baten	-892.000	-283.000	2.009.000
	totaal programma 1 t/m 8	-2.536.000	-3.519.000	-1.501.000

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015

In onderstaand overzicht ziet u een recapitulatie van de baten, de lasten en het saldo per programma die zijn opgenomen in de jaarrekening 2015. In het overzicht is programma 9 gesplitst in algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en mutaties in reserves. Verder laat het overzicht het gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2015 (na toevoegingen en onttrekkingen aan reserves) zien.

De opzet en de indeling van dit overzicht worden voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Progr.	Omschrijving programma	Raming 2015 voor wijziging			Raming 2015 na wijziging			Realisatie 2015		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	Bestuur en veiligheid	1.587	12.330	-10.743	1.187	12.225	-11.038	3.077	13.037	-9.959
2	Economie en bereikbaarheid	4.705	12.107	-7.402	4.440	12.791	-8.351	5.031	12.964	-7.933
3	De Doetinchemse Keuze	18.145	110.543	-92.398	20.504	114.478	-93.974	24.801	118.768	-93.968
4	Onderwijs en cultuur	2.431	15.655	-13.224	2.382	15.678	-13.296	3.624	16.355	-12.731
5	Sport, openbaar groen en recreatie	2.364	12.005	-9.641	2.149	12.001	-9.852	3.537	12.854	-9.317
6	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	7.271	9.950	-2.679	11.678	14.287	-2.610	17.824	19.278	-1.454
7	Duurzaamheid, milieu en afval	6.915	6.615	301	7.448	7.226	222	7.971	7.927	43
8	Middelen en organisatie grex	17.237	17.957	-720	19.701	20.421	-720	21.206	20.647	559
Subtotaal		60.657	197.162	-136.505	69.490	209.108	-139.618	87.070	221.830	-134.760
8	Gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen	140.629	4.683	135.946	142.661	5.129	137.532	143.658	7.986	135.672
8	Onvoorzien	0	132	-132	0	51	-51	0	81	-81
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten		201.286	201.977	-691	212.151	214.288	-2.137	230.728	229.897	831
8	Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	4.366	3.675	691	7.131	4.994	2.137	13.232	10.511	2.721
Gerealiseerde resultaat jaarrekening 2015		205.652	205.652	0	219.282	219.282	0	243.959	240.408	3.551

Voor een analyse van de verschillen tussen begroting na wijziging en de werkelijke cijfers op programmaniveau (lasten) verwijzen wij u naar de paragraaf rechtmatigheid van deze jaarstukken.

Hoofdstuk 5

Balans en toelichting op de balans
Overzicht reserves en voorzieningen

BALANS PER

Activa	Ultimo 2015	Ultimo 2014
(bedragen * € 1.000)		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	26	12
- Kosten onderzoek en ontwikkeling	26	12
Materiële vaste activa	180.211	171.254
- Investerings met een economisch nut: gronden uitgegeven in erfpacht	0	0
overige investeringen met een economisch nut	120.985	117.416
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	26.186	25.197
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	33.040	28.641
Financiële vaste activa	55.346	71.990
- Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	505	505
gemeenschappelijke regelingen	0	18
- Leningen aan: woningbouwcorporaties	2.959	3.228
deelnemingen	5.937	6.418
overige verbonden partijen	0	0
- Overige langlopende leningen	28.191	49.755
- Overige financiële uitzettingen > 1 jaar	6	11.928
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	17.749	139
Totaal vaste activa	235.584	243.256
Vlottende activa		
Vorraden	59.396	66.769
- Grond- en hulpstoffen: niet in exploitatie genomen bouwgronden	9.234	8.885
- Strategische gronden	1.775	1.775
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	48.388	56.109
Uitzettingen met een rentetijd < 1 jaar	16.950	17.067
- Vorderingen openbare lichamen	9.891	8.339
- Overige vorderingen	7.059	8.728
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0
Liquide middelen	708	676
- Kassaldi	5	5
- Banksaldi	703	671
Overlopende activa	13.500	7.476
- Transitoria	13.500	7.476
Totaal vlottende activa	90.556	91.988
Totaal generaal	326.140	335.244

31 DECEMBER 2015

Passiva	Ultimo 2015	Ultimo 2014
(bedragen * € 1.000)		
Vaste passiva		
Eigen vermogen	64.244	63.414
Algemene reserve	24.887	25.344
Bestemmingsreserves:		
overige bestemmingsreserves	35.806	35.431
Resultaat	3.551	2.638
Voorzieningen	13.275	14.361
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's	3.384	4.181
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	0	0
Voorzieningen door derden bekleemde middelen	9.891	10.180
Vaste schulden	196.393	207.070
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	73	109
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	196.320	206.961
Totaal vaste passiva	273.912	284.845
Vlottende passiva		
Netto vlottende schuld	24.440	35.722
Kasgeldleningen	8.000	9.000
Banksaldi	9.538	17.044
Overige schulden	6.902	9.678
Rekeningcourant met niet fin instellingen	0	0
Overlopende passiva	27.787	14.677
Transitoria	27.787	14.677
Totaal vlottende passiva	52.227	50.399
Totaal generaal	326.140	335.244
Garantstellingen	236.404	237.686

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en worden slechts genomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling start vanaf 1 januari op het moment van ingebruikname. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Artikel 64 lid 6 stelt aan de afschrijving van immateriële vaste activa een maximum van 5 jaar. Een uitzondering vormen de als immateriële activa opgenomen kosten van het sluiten van geldleningen en disagio. Op grond van art. 64, lid 5 is in deze situatie de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking komen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Investeringen worden vanaf 1 januari na het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op van de economische levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht.

Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

De te hanteren afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

Investeringen op de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad in 2008 vastgestelde afschrijvingsnotitie worden infrastructuurwerken in de openbare ruimte, zoals b.v. wegen, pleinen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Geactiveerde bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Kapitaalverstrekking aan:
  - Deelnemingen
  - Gemeenschappelijke regelingen
  - Overige verbonden partijen
- Langlopende leningen aan:
  - Deelnemingen
  - Woningbouwcorporaties
  - Overige verbonden partijen
- Overig langlopende leningen
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Het begrip rentetypische looptijd verdient een toelichting. Het gaat bij dit begrip om de definitie vanuit de Wet Fido en is ingegeven door beheersing van renterisico's. De definitie luidt: het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante rentevergoeding. Voor een uitzetting die een looptijd kent van tien jaar met een vaste rente, geldt dat deze altijd als vast activum dient te worden opgenomen ook al resteert er minder dan 1 jaar van de oorspronkelijke looptijd.

Van een "deelneming" is krachtens artikel 1 d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouwen woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voorzover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dit laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekendprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- Grond- en hulpstoffen
- Onderhanden werken
- Gereed product en handelsgoederen
- Vooruitbetaling op voorraden

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

De voorgeschreven indeling voor wat betreft vorderingen is:

- vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)
- verstrekte kasgeldleningen
- rekeningcourantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- overige vorderingen
- overige uitzettingen

Op het punt van uitzettingen is gekozen om de terminologie van de Wet Fido te volgen. Het begrip uitzettingen heeft zowel betrekking op vorderingen als op effecten. Het onderscheid tussen beiden is komen te vervallen. Voorzover op grond van het treasurywettelijk effectenbezit niet is toegestaan, dan wel niet aanwezig kan dit in de toelichting uiteengezet worden.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsregulatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. *verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.*
- b. *bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.*
- c. *kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotings- of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenregulatie.*
- d. *van derden verkregen middelen (niet zijnde rijk, provincies of gemeenten) die specifiek besteed moeten worden.*

Toelichting op reserves en voorzieningen

In de balans is per reserve en voorziening aangegeven wat het doel is en wat de belangrijkste mutaties zijn geweest met uitzondering van de "rentebijdragen".

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december
(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

I. VASTE ACTIVA

I.1 Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Kosten sluiten geldleningen	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	26	12
	<u>26</u>	<u>12</u>

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa over 2015:

	Boekwaarde 01-01-2015	Investe- ringen	Des inves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Bijdrage reserve	Boekwaarde 31-12-2015
Kosten sluiten geldleningen	0	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	12	26	0	12	0	0	26
	<u>12</u>	<u>26</u>	<u>0</u>	<u>12</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>26</u>

I.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
In erfpacht uitgegeven gronden	0	0
Investerings met een economisch nut	120.985	117.416
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	26.186	25.197
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	33.040	28.641
	<u>180.211</u>	<u>171.254</u>

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

<u>Boekwaarde ultimo</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Gronden en terreinen	7.126	7.140
Woonruimten	3.600	473
Bedrijfsgebouwen	93.930	94.749
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken*	1.353	1.341
Vervoermiddelen	2.444	2.066
Machines, apparaten en installaties	8.430	7.917
Overige materiële vaste activa	4.102	3.729
	<u>120.985</u>	<u>117.416</u>

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 01-01-2015	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	7.140	193	0	0	207	0	7.126
Woonruimten	473	3.130	0	3	0	0	3.600
Bedrijfsgebouwen	94.749	2.657	228	2.695	554	0	93.930
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.341	82	0	71	0	0	1.353
Vervoermiddelen	2.066	835	0	456	0	0	2.444
Machines, apparaten en installaties	7.917	1.921	88	1.320	0	0	8.430
Overige materiële vaste activa	3.729	692	0	318	0	0	4.102
	117.416	9.510	316	4.863	761	0	120.985

De investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

	Boekwaarde 01-01-2015	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2015
Riolering	25.197	1.418		429	0		26.186

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	2015	2014
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	31.436	26.958
Machines, apparaten en installaties	240	249
Overige materiële vaste activa	1.365	1.434
	33.040	28.641

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 01-01-2015	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Bijdragen reserves	Boekwaarde 31-12-2015
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	26.958	8.281	654	1.182	1.907	59	31.436
Machines, apparaten en installaties	249	0	0	9	0	0	240
Overige materiële vaste activa	1.434	2.667	0	79	2.658	0	1.365
	28.641	10.948	654	1.270	4.565	59	33.040

Voor de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn onder andere de volgende reserves per 31 december 2015 beschikbaar:

Reserve bovenwijkse voorzieningen	6.080
Reserve parkeerbonds (mobiliteitsfonds)	0
Reserve Volkshuisvesting	24

I.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 01-01-2015	Investe- ringen	Bijdragen derden	Desinves- teringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2015
Kapitaalverstrekingen aan:							
Deelnemingen	505	0	0	0	0	0	505
Gemeenschappelijke regelingen	18	50	0	67	0	0	0
	522	50	0	67	0	0	505
Leningen aan:							
Woningcorporaties *	5.378	268	0	2.150	538	0	2.959
Deelnemingen	6.418	3.143	3.190	0	434	0	5.937
Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0	0
Overige langlopende geldleningen u/g	49.755	1.596	0	17.576	5.584	0	28.191
	61.551	5.007	3.190	19.726	6.556	0	37.086
Overige financiële vaste activa:							
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	11.928	0	11.922	0	0	0	6
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	139	17.649	0	21	18	0	17.749
	12.067	17.649	11.922	21	18	0	17.755
Totaal financiële vaste activa	74.140	22.705	15.112	19.814	6.574	0	55.346

* Het verschil tussen de boekwaarde en de balanswaarde op 01-01-2015 wordt verklaard door de voorziening van €2.150.000 die dit jaar vrijvalt.

2. VLOTTENDE ACTIVA

2.1 Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende categorieën:

	2015	2014
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
niet in exploitatie genomen bouwgronden	9.234	8.885
strategische gronden	1.775	1.775
	11.009	10.660
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	48.388	56.109
Vooruitbetalingen	0	0
	48.388	56.109

Gronden niet in exploitatie (NIEGG)

Bedragen x € 1.000

Projecten	Boekwaarde 1/1/2015	Investerings 2015	Inkomsten 2015	Inzet voorziening	Afwaardering/ verlies	Boekwaarde 31/12/2015	Voorziening	Balanswaarde 31/12/2015
Overige gronden								
Strategische gronden	1.775	128	-31	-82	-15	1.775	0	1.775 Waarde: €6 per m2
<i>sub totaal</i>	1.775	128	-31	-82	-15	1.775	0	1.775
Niegg								
Bethlehemstraat	351	47	0	-252	-147	0	0	0
A18 Bedrijvenpark 2e fase	11.353	389	0			11.741	2.508	9.234 Waarde: €47 per m2
<i>sub totaal</i>	11.704	435	0	-252	-147	11.741	2.508	9.234
Totaal	13.479	563	-31	-333	-161	13.516	2.508	11.009

Gronden in exploitatie

Bedragen x € 1.000

Projecten	Boekwaarde 1/1/2015	Investerings 2015	Inkomsten 2015	Inzet voorziening	Afwaardering/ verlies	Boekwaarde 31/12/2015	Voorziening	Balanswaarde 31/12/2015
Vijverberg zuid	8.470	1.123	-1.482			8.111	77	8.034
Heideslag	6.391	872	-1.482			5.781	0	5.781
Iseldoks	8.215	2.759	-8.003			2.971	4.282	-1.311
Heelweg	1.906	358	-100			2.164	743	1.421
Lookwartier	2.205	136	0			2.341	2.511	-170
Veemarkt	544	110	0		-653	0	0	0
Spinbaan Brewinc	-253	115	0		137	0	0	0
A18 Bedrijvenpark 1e fase	37.596	2.331	-170			39.757	5.085	34.672
Hamburgerbroek Zuid	-2.001	526	-397		1.871	0	0	0
Grondwallen Bedrijvenweg	-159	68	0		92	0	0	0
Bedrijven Wijnbergen	3.529	246	-805	-3.030	60	0	0	0
Wijnbergen EVZ	4.576	181	-4.756			0	0	0
Verheulswaide Revitalisering	-757	827	198		-268	0	0	0
<i>sub totaal</i>	70.262	9.652	-16.996	-3.030	1.238	61.126	12.698	48.428
Exploitatie overeenkomsten								
Ant. ovk. Postkantoor (Saturn)	197	182	-296	-38	-45	0	0	0
Expl. ov. Wijnbergen wonen	1.266	295	-1.313			249	289	-40
<i>sub totaal</i>	1.464	477	-1.609	-38	-45	249	289	-40
Totaal	71.725	10.129	-18.605	-3.068	1.193	61.375	12.987	48.388

Complex A18 bedrijvenpark 1^e en 2^e fase is een gezamenlijk ontwikkelingsproject van de gemeenten Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en Bronckhorst. De gemeente Doetinchem is de penvoerder en heeft het project in haar administratie verantwoord. De gemeente Doetinchem deelt voor 35% mee in de resultaten.

Complex A18 bedrijvenpark 2^e fase heeft een boekwaarde per 31-12-2015 van € 11,7 miljoen. De bestemming betreft bedrijfsterrein. Er is een voorziening opgenomen van € 2,5 miljoen, welke ten laste is gebracht van de deelnemende gemeenten. De balanswaarde is €9,2 miljoen (€ 47 per m2). Vooralnog zal niet gestart worden met de uitgifte van gronden gezien de voorraad binnen de 1^e fase.

Indien de 2^e fase niet tot ontwikkeling komt, loopt de gemeente Doetinchem een aanvullend risico. Dit risico wordt ingeschat op circa € 2,7 miljoen ten laste van de eigen staat van baten en lasten. Het overige deel van de afwaardering naar landbouwwaarde moet verhaald worden op de overige gemeenten. In de MPG 2016 (juni 2016 raad) worden voorstellen gedaan om komend jaar, in overleg met de deelnemende gemeenten, met concrete voorstellen te komen voor een toekomstbestendige risicobeheersing.

Nog te maken kosten en opbrengsten van de in exploitatie gebrachte grondexploitaties, conform raming van 2015

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroot grond- exploitaties	Boekwaarde 31/12/2015	Nog te realiseren	Verwacht Resultaat
Boekwaarde 31-dec 2015				-61.375
geraamde kosten:				
Verwervingen	65.969	61.399	4.570	
Bouwrijpmaken	19.237	14.959	4.278	
Plan en VAT kosten	16.919	13.124	3.795	
Woonrijpmaken	13.039	1.850	11.189	
Diverse kosten	33.495	8.416	25.079	
Rente en Beheer	32.051	19.471	12.580	
				-61.491
geraamde opbrengsten:				
Overige opbrengsten	-35.539	-27.361	-8.178	
Grondverkoppen	-128.572	-30.484	-98.088	
				106.266
Totaal	16.600	61.375	-44.775	
				-16.600
Verwachte verliezen op eindwaarde				16.741
Inzet voorzieningen voor verwachte verliezen (incl. bijgeschreven rente)				141
Verwachte winst				

2.2 Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo / voorzieningen		Gekorrigeerd	
	31-12-2015	oninbaarheid	saldo	saldo
			31-12-2015	31-12-2014
Vorderingen op openbare lichamen	9.891	0	9.891	8.339
Overige vorderingen	10.054	2.995	7.059	10.385
Totaal	19.945	2.995	16.950	18.724

Een nadere specificatie van de vorderingen is als volgt te geven:

	2015	Stand februari 2016	Voorziening dubieus
Debiteuren algemeen	3.365		
2003 t/m 2009		20	19
2010		66	30
2011		28	9
2012		120	21
2013		99	20
2014		180	37
2015		11.890 *	363
Debiteuren openbare lichamen	9.891		
Debiteuren belastingen	1.047	936	242
Debiteuren sociale zaken	5.642		2.254
	19.945	13.339	2.995

* Inclusief aangifte BTW compensatiefonds 2015 van € 9.890.747 (vordering openbare lichamen)

Een specificatie naar ouderdom is ook voor de belastingdebiteuren nader weer te geven:

	<u>Stand februari 2016</u>	<u>Voorziening dubieus</u>
Debiteuren belastingen		
2003 t/m 2009	11	10
2010	27	14
2011	41	17
2012	65	20
2013	150	36
2014	222	52
2015	420	93
	936	242

2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<u>Kassaldi:</u>	5	5
<u>Banksaldi:</u>		
Fortis 93.62.21.100	34	11
Fortis 93.60.10.614	35	66
Fortis 24.35.19.966	1	0
BNG 28.50.38.567	0	26
BNG 28.50.99.868	0	52
BNG 28.51.59.542	591	416
BNG 28.50.49.962	1	58
ING 102.13.92	42	42
	708	676

2.4 Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Nog te ontvangen bedragen	11.606	5.766
Vooruitbetaalde bedragen	1.694	1.656
Van derden te vorderen bekleemde gelden	188	19
Overige activa	13	35
Totaal Transitoria	13.500	7.476

Een nadere specificatie van derden te vorderen bekleemde gelden:

	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo *
	<u>01-01-2015</u>				<u>31-12-2015</u>
Transitoria kansrijk wonen en werken	-19	0	0	0	19
Transitoria stationshalte Gaanderen	696	0	0	707	12
Transitoria trots op onze streek	-3	0	0	13	16
Transitoria de achterhoek bespaart 2013/2014	0	93	0	160	67
Transitoria Impulsgelden stads(st)rand	473	0	0	547	74
	1.147	93	0	1.428	188

*het saldo op 31-12-2015 is op deze transitoria negatief, maar wordt hier positief weergegeven omdat het overzicht aan de activa zijde van de balans staat

PASSIVA

3. VASTE PASSIVA

3.1 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2015	2014
Algemene reserve	24.887	25.344
Bestemmingsreserves	35.806	35.431
Resultaat na bestemming	3.551	2.638
	64.244	63.413

Het verloop in 2015 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming	Afschrijvingen	Saldo
	01-01-2015			resultaat 2014	(dekking)	31-12-2015
Algemene reserve	17.765	1.689	3.588	2.024	0	17.891
Algemene reserve risico's grondexploitatie	7.579	-272	925	614	0	6.996
<i>Totaal algemene reserves</i>	<i>25.344</i>	<i>1.417</i>	<i>4.513</i>	<i>2.638</i>	<i>0</i>	<i>24.887</i>
Bestemmingsreserves						
Reserve kl. Investerings fac. dienst en huisvesting	86	13	99	0	0	0
Reserve dekking investeringslasten grote projecten	15.517	528	1.000	0	0	15.044
Reserve streekarchivaat de Liemers	27	0	27	0	0	0
Reserve verbouw Havenstraat 78	1.952	66	142	0	0	1.876
Reserve huisvesting inrichting kantoren	403	0	45	0	0	358
Reserve verkiezingen	50	124	0	0	0	174
Reserve afschrijving brandweerkazerne	149	5	24	0	0	130
Reserve bovenwijkse voorzieningen	4.183	1.288	-609	0	0	6.080
Reserve afschrijving herinrichting wegen	128	4	5	0	0	127
Reserve parkeerfonds (mobiliteitsfonds)	1.096	502	1.598	0	0	0
Reserve nieuwbouw het Timpaan	1.160	39	56	0	0	1.144
Reserve onderwijshuisvesting	654	891	603	0	0	942
Reserve dekking kap.lasten nieuwbouw De Haven	2.213	75	109	0	0	2.179
Reserve afschrijving kunstwerk Wehl	17	1	0	0	0	18
Reserve gem. vastgoed en verpl. culturele instellingen	342	12	0	0	0	354
Reserve speelvoorzieningen	166	28	0	0	0	194
Reserve maatschappelijke opvang regionaal	0	1.733	0	0	0	1.733
Reserve Sociaal Domein	3.154	12	2.193	0	0	973
Reserve volkshuisvesting	63	0	39	0	0	24
Reserve stimuleringsfonds volkshuisvesting	1.362	1.906	475	0	0	2.794
Reserve omzettaakstelling	1.288	44	1.332	0	0	0
Reserve bonusuitkering aandelen BNG	162	6	0	0	0	168
Reserve aandelen Vitens	61	2	0	0	0	63
Reserve deelneming Kondor Wessels	45	2	36	0	0	11
Reserve mop	272	3	192	0	0	84
Reserve pogg	353	2.235	1.252	0	0	1.336
Reserve loonsom	528	0	528	0	0	0
<i>Totaal Bestemmingsreserves</i>	<i>35.431</i>	<i>9.519</i>	<i>9.144</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>35.806</i>
Totaal reserves	60.775	10.936	13.657	2.638	0	60.693

3.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo
	01-01-2015				31-12-2015
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (onzeker)</u>					
Pensioenvoorzieningen wethouders	1.208	832	0	0	2.040
Voorziening wachtgeld voorziening wethouders	1.130	217	954	122	272
Voorziening eigen risicodragers WW	824	30	0	133	721
Voorziening individueel loopbaanbudget	419	0	0	419	0
Voorziening flo brandweer	360	0	0	8	351
Voorziening af te sluiten grexten	229	8	237	0	0
Garantievoorziening gewaarborgde geldleningen	12	0	12	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>4.182</i>	<i>1.087</i>	<i>1.203</i>	<i>682</i>	<i>3.384</i>
	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo
	01-01-2015				31-12-2015
<u>Voorzieningen door derden bekleemde middelen</u>					
Voorziening afvalverwerking	1.796	580	797	0	1.579
Voorziening bouwvergunning	0	0	0	0	0
Voorziening compensatie bomen-natuur	81	1	0	0	82
Voorziening afkoopsommen begraafplaatsen	1.564	248	132	0	1.680
Voorziening rioolbeheer	6.739	473	661	0	6.551
<i>Subtotaal</i>	<i>10.180</i>	<i>1.302</i>	<i>1.590</i>	<i>0</i>	<i>9.891</i>
Totaal Voorzieningen	14.362	2.389	2.793	682	13.275

Nadere toelichting Voorzieningen

Als onderdeel van deze balans is een overzicht opgenomen van reserves en voorzieningen. Hierin wordt het doel, de omvang, de voeding en de onttrekking per voorziening weergegeven.

3.3 Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	2015	2014
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	196.320	206.961
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	73	109
	196.393	207.070

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2015.

	Saldo	Vermeerde-	Aflossingen	Saldo
	01-01-2015	ringen		31-12-2015
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	206.961	10.000	20.641	196.320
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	109	0	36	73
	207.070	10.000	20.677	196.393

De totale rentelast voor het jaar 2015 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 6.814.495.

4. VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	2015	2014
Schulden < 1 jaar	24.440	35.722
Overlopende passiva	27.301	14.677
	51.741	50.399

4.1 Schulden met een looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2015	2014
Kasgeldleningen	8.000	9.000
Banksaldi	9.538	17.044
Rekening-couranten	0	0
Overige schulden	6.902	9.678
	24.440	35.722

Een nadere specificatie van de overige schulden is als volgt te geven:

	2015
Crediteuren algemeen	3.076
Crediteuren salarissen	0
Crediteuren schulddienstverlening	591
Crediteuren sociale zaken	3.235
	6.902

4.2 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	2015	2014
Vooruitontvangen bedragen	1.908	1.541
Nog te betalen bedragen	20.693	6.163
Waarborgsommen	216	203
Diverse overige posten	23	3
Door derden bekleemde gelden*	4.947	6.767
	27.787	14.677

* aansluiting balans samen met post overlopende activa

Specificatie door derden bekleemde gelden

	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo
	01-01-2015				31-12-2015
<i>Onderdeel transitoria Sisa</i>					
Transitoria Participatiebudget SZW G5	118	0	0	118	0
Transitoria Onderwijs RMC OCW D1	44	730	0	662	112
Transitoria Onderwijs Achterstand Beleid 2011-2014 OCW D9	101	283	0	331	53
Transitoria Volwassenonderwijs	0	631	0	623	8
Transitoria RSL Gelderland Oostelijke Randweg	100	0	0	0	100
Transitoria Reconstructie Raadhuisstraat	0	217	0	0	217
Subtotaal transitoria SISA	363	1.861	0	1.734	490

Onderdeel transitoria overig

	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo
	01-01-2015				31-12-2015
Transitoria schoolfietsroute en servicebus	104	0	0	51	53
Transitoria fietstunnel Europaweg	0	400	0	0	400
Transitoria RMC regionaal	80	0	0	0	80
Transitoria stimulering indoortennis jeugd	30	0	0	0	30
Transitoria onderhoud monumenten	72	0	0	0	72
Transitoria jeugdwerkloosheid	244	0	0	16	228
Transitoria voorbereiding ESF	80	0	0	0	80
Transitoria implementatie participatiewet	40	500	0	457	83
Transitoria WMO Campower	0	13	0	0	13
Transitoria kwartiermaker reg .uitv. ag. jongeren	80	0	0	0	80
Transitoria kwetsbare burgers in de zorgmonitor	30	0	0	0	30
Transitoria Buurtsportcoaches	95	0	0	95	0
Transitoria maatsch. beg. vluchtelingen	62	182	0	0	244
Transitoria woonservice gebieden	1	0	0	0	0
Transitoria jeugdmaatschappelijk werk op het VO	15	0	0	0	15
Transitoria subsidie provinciale transitie jeugdzorg	5	0	0	0	5
Transitoria VNG subsidie	63	63	0	102	25
Transitoria GSO 4	2.571	3.175	0	2.862	2.884
Transitoria ISV 3	666	0	0	666	0
Transitoria BDU fietsoversteek Bevrijdings-Marsmanstr.	0	60	0	0	60
Transitoria herstel stadsfront	0	80	0	5	75
Transitoria gemaal Iseldoks	1.000	0	0	1.000	0
Subtotaal Transitoria overige	5.238	4.473	0	5.254	4.456
Totaal Generaal Transitoria	5.601	6.334	0	6.988	4.947

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen, evenals de verstrekte garanties.

Gewaarborgde geldleningen

Ons beleid is dat de gemeente geen garantstellingen verleent, tenzij een publieke taak in het geding is. Bij garantieverzoeken verwijzen we naar de waarborgfondsen. De gemeente staat vanuit het verleden garant voor betaling van rente en aflossing van diverse geldleningen. Deze zijn onder te verdelen in leningen die geborgd zijn door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Voor deze leningen is de gemeente Doetinchem achtervang. Voor geldleningen die geborgd zijn door de Stichting Waarborgfonds: Sport (SWS) staat de gemeente voor de helft van het bedrag garant. Daarnaast zijn er leningen waarvoor de gemeente Doetinchem 100% garant staat.

Saldo gemeentegaranties per 31-12-2015

bedragen x 1 mln

Omschrijving	Zorg	Onderwijs	Sport	Nuts sector	Woning bouw	Overig	Totaal
Garanties gD 100%	0,7	1,2	0,0	0,4	5,5	1,9	9,7
Garanties SWS 50% gD			3,7				3,7
Subtotaal rechtstreeks	0,7	1,2	3,7	0,4	5,5	1,9	13,4
Garanties WSW 100% (achtervang gD)					218,3		218,3
Garanties NHG 100% (achtervang gD)					4,7		4,7
Subtotaal achtervang	0,0	0,0	0,0	0,0	223,0	0,0	223,0
Totaal	0,7	1,2	3,7	0,4	228,5	1,9	236,4

In 2012 hebben we onze portefeuille met garanties en verstrekte geldleningen doorgelicht. Vervolgens toetsen we jaarlijks het risicoprofiel zoals opgenomen in die doorlichting. Deze jaarlijkse actualisatie nemen we op in de Programmabegroting, voor het eerst in de programmabegroting 2014. We rapporteren daar over wijzigingen op de risicomatrix en beschrijven actuele ontwikkelingen rond de portefeuille. In deze paragraaf in de jaarstukken melden we alleen relevante wijzigingen die zich hebben voor gedaan tussen het schrijven van de begroting en het einde van het lopende jaar.

In 2015 zijn de leningen waar de gemeente Doetinchem 100% garant voor staat toegenomen met € 4,4 miljoen. Dit bedrag bevat één nieuwe gegarandeerde lening met betrekking tot Schouwborg Amphion van € 0,5 miljoen in verband met de gevelproblematiek. Het overige betreft het oplopende deel met betrekking tot GEM Intermeco. Aan deze garantstelling zit een maximum van € 8,5 miljoen. Gemeente Doetinchem is in 2015 door de BNG voor € 61.000 aangesproken op de garantstelling die is afgegeven aan Stichting Achterhoekse Zaalaccommodaties met betrekking tot de Tophal. Dit bedrag loopt vooralsnog verder op in 2016. Gesprekken met alle betrokken partijen om zo snel mogelijk tot en oplossing te komen lopen op dit moment.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Contracten

De meerjarige financiële inkoop verplichtingen voor de gemeente Doetinchem bedragen afgerond ca. € 55 miljoen. De meerjarige huur, pacht en lease verplichtingen bedragen afgerond ca. € 150.000.

Onzekerheid CAK WMO, Beschermd Wonen en Jeugd

Een cliënt die een maatwerkvoorziening WMO middels Zorg in Natura (Zin), een Persoonsgebonden budget (Pgb) of een individuele voorziening Jeugd (Zin of Pgb) ontvangt is een eigen bijdrage vanuit de WMO of een ouderbijdrage vanuit Jeugd verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO, Beschermd Wonen en Jeugd en de inkomensgegevens aanvrager.

In de wet is bepaald dat de vaststelling van de hoogte en de inning, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, maar door het CAK. Door privacyoverwegingen is de gegevensverstrekking van het CAK aan de gemeente Doetinchem ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Over het boekjaar 2015 wordt van het CAK een Third Party Mededeling ontvangen. Dit houdt in dat de beheersingsmaatregelen binnen het uitvoeringsproces van de eigen bijdragen WMO, Beschermd Wonen, Jeugd en het CAK voldoen aan de daaraan te stellen eisen om de juistheid en volledigheid van de berekende en opgelegde eigen bijdragen aan de aanvragers te waarborgen. Doordat bij het onderzoek voor het geven van deze mededeling de volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gegevens van de Belastingdienst, de Gemeentelijke Basisadministratie, de gemeente Doetinchem en de zorgaanbieders echter niet betrokken is, is de Third Party Mededeling niet voldoende om hierop volledig te kunnen steunen ten behoeve van de volledigheid van de eigen bijdragen in de jaarrekening 2015. Hierdoor heeft de gemeente Doetinchem onvoldoende zekerheid omtrent de volledigheid van de eigen bijdragen in haar jaarrekening 2015. Wel kan middels de mededeling zekerheid worden gekregen dat het totaalbedrag aan vastgestelde eigen bijdragen gelijk is aan de door het CAK geïnde en doorbetaalde eigen bijdragen aan de gemeente. Hiermee beschikt de gemeente Doetinchem in voldoende mate over de zekerheid dat de eigen bijdragen in de jaarrekening 2015 juist zijn verantwoord. Eventuele niet verantwoorde eigen bijdragen worden ingeschat als niet significant.

Verevening Jeugdzorg

Op bovenregionaal niveau (G7) moet er nog worden afgerekend met 3 bovenregionale instellingen. De overproductie van de achterhoek komt, ten opzichte van de uitbetaalde budgetgarantie, op circa € 573.000. Op dit moment is nog niet duidelijk of een deel hiervan aan de gemeente Doetinchem kan worden toegerekend.

Verkoop aandelen Nuon aan Vattenfall

Ingaande 1 januari 2009 heeft het productie- en leveringsbedrijf Nuon Energy de aandelen verkocht aan het Zweedse energiebedrijf Vattenfall voor € 56,8 miljoen. Door de verkoop van de aandelen Nuon die in vier tranches worden geleverd ontstaat over de jaren 2011, 2013 en 2015 een langlopende vordering van afgerond € 29 miljoen. In 2009 is de eerste tranche van 49% geleverd. In 2011 is de tweede tranche ad 15% geleverd. Op verzoek van Vattenfall en met onze instemming is de voor 2013 geplande tranche ad 15% ontvangen in 2012. Op 1 juli 2015 is de laatste tranche ad 21% ontvangen. Per die datum is dan ook ons aandeelhouderschap in Nuon Energy beëindigd.

Lopende procedures

Ontbinding koopovereenkomst

Deze kwestie betreft een rechtbankprocedure die als inzet kent de ontbinding van een koopovereenkomst waarbij een bedrag groot € 113.000 aan schade wordt gevorderd. De vordering van de gemeente Doetinchem is toegewezen, vermeerderd met de wettelijke rente met ingang van 20 april 2010 tot de dag van volledige betaling, evenals een bedrag groot € 9.000 aan proceskosten. Het vonnis is onherroepelijk geworden. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar eventueel verhaal van de vordering, mogelijk zal tot executie van het vonnis worden overgegaan. Over de verhaalbaarheid van de vordering valt op dit moment nog weinig te zeggen.

Levering bouwgrond

De gemeente Doetinchem heeft een koopovereenkomst gesloten voor levering van bouwgrond. Slechts een gedeelte van de grond is geleverd en betaald. Doordat de tegenpartij het restant van de verkochte bouwgrond niet kon afnemen, heeft de gemeente partiële ontbinding van de koopovereenkomst ingeroepen. In totaal maakt de gemeente Doetinchem aanspraak op een bedrag van € 86.000. Het is nog niet duidelijk of gemeente Doetinchem haar vordering in rechte zal laten vaststellen.

Achterstallige huurpenningen

Dit betreft de incassering van achterstallige huurpenningen en de vordering tot ontruiming van de huurder van een onroerende zaak van de gemeente Doetinchem. Op 31 december 2015 bedraagt de huurachterstand exclusief rente en kosten € 13.000. In kort geding vordert de gemeente Doetinchem ontruiming van het gehuurde evenals een titel voor de huurachterstand. Verhaal op de huurder lijkt op korte termijn moeilijk.

Wijziging bestemmingsplan

De gemeente Doetinchem is gedagvaard in verband met een vordering in rechte tot ontbinding en teruglevering van een koopovereenkomst gesloten op 12 oktober 2006. Onderdeel van de overeenkomst was een aanpassing van het bestemmingsplan, waarvoor de gemeente zou zorgdragen. Vanwege het niet meewerken door de tegenpartij aan de planologische procedure heeft de gemeente moeten besluiten de bestemmingsplanwijziging niet door te voeren. De tegenpartij is van mening dat de gemeente hiermee niet haar contractuele afspraken is nagekomen en vordert ontbinding en teruglevering van de gekochte onroerende zaak. De waarde van de vordering is in hoofdsom groot € 1.193.000 te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 3 december 2012 tot aan de dag van betaling. Daarnaast wordt een bedrag van € 7.000 gevorderd aan vergoeding voor buitengerechtigde incassokosten. Bij vonnis van 11 februari 2015 zijn deze vorderingen afgewezen. De tegenpartij is vervolgens in beroep gegaan. In 2016 zal waarschijnlijk arrest worden gewezen.

Verjaring perceel

Dit betreft een geschil tussen de gemeente Doetinchem en een particulier over een verkrijgende verjaring van een perceel grond. Over deze kwestie is een voorlopige getuigenprocedure gehouden. Over de financiële gevolgen valt nog niets te zeggen. Mogelijk zal in 2016 nog een bodemprocedure worden opgestart.

WNT normering topfunctionarissen publieke en semipubliek sector

Het bezoldigingsmaximum in 2015 voor de Gemeente Doetinchem is € 178.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht / Raad van Commissarissen; dit bedraagt voor de voorzitter 7,5% en voor de overige leden 5% van het bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	Mevr. N. van Waart	Dhr. B.P.M. Janssens
Functie(s)	Gemeente secretaris	Griffier
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja/nee	ja/nee
Bezoldiging		
Beloning	114.083,75	94.699,05
Belastbare onkostenvergoedingen	386,58	0,00
Beloningen betaalbaar op termijn	15.277,44	13.617,18
Totaal bezoldiging	129.747,87	108.316,23
Toepasselijk WNT-maximum	178.000	178.000
Motivering indien overschrijding:		

Overzicht reserves en voorzieningen

nr.	Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
	Algemene reserves							
1	algemene reserve grex	Algemene reserve voor afdekking tekorten verliesgevende grondexploitaties en overige bedrijfsrisico's binnen het taakveld grond-exploitatie.	7.580.000	6.996.000	Voordelige exploitatie-saldi van grondexploitaties.	Afdekking tekorten verliesgevende grondexploitaties.	De gewenste omvang van deze reserve wordt jaarlijks berekend in het MPG.	Reserve handhaven
2	algemene reserve voor algemene risico's	Het dienen als financieel weerstandvermogen (buffer) voor het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers.	17.764.000	17.890.000	Positieve saldi begroting/jaarrekening	Negatieve saldi begroting/jaarrekening en vanwege specifieke raadsbesluiten	Voor toelichting op de gewenste omvang van de algemene reserve wordt verwezen naar paragraaf 2 Weerstandsvermogen.	Reserve handhaven
	Totaal algemene reserves		25.344.000	24.886.000				
	Bestemmingsreserves							
3	reserves onderhoud	Het egaliseren van de kosten van de investeringen van de facilitaire dienst, en huisvesting	85.000	0	De reserve wordt van oorsprong gevoed vanuit de budgetten uit de kostenplaatsen	Volgens vervangingsplanning kleine investeringen	In overeenstemming met meerjaren vervangingsplan huisvesting en repro.	Reserve handhaven
4	reserve speelvoorzieningen	Opvangen van schommelingen in de kosten van vervanging en renovatie van speeltoestellen.	166.000	194.000	Het verschil tussen het jaarlijks beschikbare budget en de uitgaven.	Het verschil tussen het jaarlijks beschikbare budget en de uitgaven.	In overeenstemming met speelruimteplan.	Reserve handhaven
5	reserve vastgoedfonds	Het in stand houden van de gemeentelijke accommodaties, voor zover het een wettelijke taak of een gemeentelijke ambitie betreft, of vanuit strategisch belang eigendom wenselijk is.	353.000	1.336.000	Jaarlijks (geïndexeerde) dotaties onderhouden per gemeentelijk gebouw, exploitatiesaldi gemeentelijke accommodaties en verkoopopbrengsten panden.	Werkelijke jaarlijkse onderhoudskosten aan gemeentelijke gebouwen en negatieve exploitatiesaldi van gemeentelijke accommodaties.	In overeenstemming met meerjarenplanning vastgoedfonds	Reserve handhaven
	reserves onderhoud		604.000	1.530.000				
	reserves kapitaallasten							
6	reserve dekking investeringslasten grote Projecten	Deze reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van de investeringslasten van een aantal grote projecten (o.a. het Brewinc, nieuwbouw schouwburg Amphion).	15.516.000	15.044.000	Bij de vaststelling van de notitie reserves en voorzieningen in 2002 is een bedrag afgezonderd voor dekking investeringslasten van een aantal grote projecten. Daarnaast is tot en met het jaar 2005 is de eenmalige vrijval van de investeringslasten toegevoegd aan deze reserve. Nu wordt jaarlijks alleen nog rente bijgeschreven op deze reserve.	Gedurende 40 jaar (miv 2003) wordt jaarlijks een bedrag onttrokken ter afdekking van investeringslasten. De onttrekking is gebaseerd op 8% van het investeringsbedrag en loopt jaarlijks af met de vrijval van de investeringslasten.	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven
7	Reserve verbouw Havenstraat 78-80 en herinrichting gemeentewerf	Dekking deel investeringslasten nieuwbouw en verbouw pand Havenstraat 80 (huisvesting buha).	1.952.000	1.876.000	Bijdragen vanuit div. reserves en voorzieningen	Afdekking investeringslasten nieuwbouw Havenstraat 78-80 en herinrichting gemeentewerf.	Gelijk aan af te dekken deel van totaal investering	Reserve handhaven
8	reserve afschrijving brandweerkazerne	Dekking investeringslasten brandweerkazerne Wèhl	149.000	130.000	Rentebijdraging	Jaarlijkse investeringslasten	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven
9	reserve huisvesting inrichting kantoren	Middelen voor inrichting kantoren	403.000	358.000	Vanaf 2014 geen toevoegingen meer aan deze dekkingreserve.	Reserve dient vanaf 2014 als gedeeltelijke dekking van de investeringslasten voorvloeiend uit krediet kantoor inrichting Deze investering schrijven we in 10 jaar af.	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven

nr.	Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
10	reserve bovenwijkse voorzieningen	Financiering "bovenwijkse grote infrastructuurle voorzieningen": werken met bovenwijkse functies, die functioneel dienstbaar zijn aan de wijken.	4.184.000	6.080.000	Via afdracht per verkochte m2 grond: € 25 per m2 voor woningbouw en € 15 per m2 voor bedrijventerreinen.	Conform jaarlijks vast te stellen nota voor de komende 10 jaar. Betreft investeringslasten van in nota opgenomen investeringen vnl in de infrastructuur.	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven
11	reserve afschrijving herinrichting wegen	Dekking kapitaallasten voor de komende jaren voor de investeringen in wegen.	128.000	127.000	Rentebijdring	jaarlijkse investeringslasten	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven
nr.	Omschrijving	doel			voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
12	reserve parkeerfonds	Reserve bedoeld om verbeteringen en investeringen te bekostigen in het kader van betaald parkeren.	1.096.000	0	Van het voordelig saldo op het product parkeren werd tot 2015 jaarlijks een bedrag van afgerond € 1,3 mln toegevoegd aan de algemene middelen. Een eventueel restant werd toegevoegd aan deze reserve. De reserve is rentedragend, waarbij het percentage is afgestemd op de gemiddelde rente van de investeringen parkeerbedrijf.	In 2015 hebben we de laatste middelen aan deze reserve onttrokken ten gunste van de gemeentelijke begroting. Per 31-12-2015 is het saldo van de reserve nihil.	De baten en lasten van parkeren verlopen vanaf 2016 uitsluitend via het product parkeren. Ruimte om deze reserve te voeden is er niet. Daarom kan deze reserve opgeheven worden.	voorstel Reserve per 31-12-2015 opheffen.
13	reserve nieuwbouw het Timpaan	Reserve ter gedeeltelijke dekking van de investeringslasten van de nieuwbouw in 2006 van de Timpaan in de voormalige gemeente Wehl.	1.160.000	1.144.000	Geen	jaarlijkse onttrekking gelijk aan de jaarlijkse investeringslasten van een deel van de investering.	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven
14	reserve meerjarenplanning onderwijsgebouwen MOP		272.000	84.000			In 2016 komen we met een voorstel om deze in 2016 af te wikkelen.	Reserve in 2016 opheffen, maar per 31-12-2015 nog handhaven.
15	reserve onderwijshuisvesting	Dekking van toekomstige investeringen onderwijshuisvesting.	654.000	942.000	Middels structurele vrijval van kapitaallasten huisvesting onderwijs, incidenteel met specifieke toevoegingen aan het gemeentefonds en rentebijdring.	jaarlijkse investeringslasten	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven
16	reserve dekking kap.lasten nieuwb.school de haven	Dekking investeringslasten school de haven	2.212.000	2.179.000	Enmalige voeding vanuit algemene reserve	jaarlijkse investeringslasten	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve handhaven
17	reserve kunstwerk	Dekking investeringslasten kunstwerk Wehl	17.000	18.000	Rentebijdring	jaarlijkse investeringslasten	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.	Reserve per 31/12/2016 opheffen
18	reserve bonusuitkering aandelen BNG	Deelname in de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Deze reserve is de tegenhanger van onze aandelen.	162.000	168.000	Geen	Geen	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen. Gelijk aan de deelname bij de geactiveerde kapitaaluitgaven (deelname).	Reserve handhaven
19	reserve deelneming Kondor Wessels	Betreft. deelneming Kondor Wessels. Deze reserve is de tegenhanger van onze aandelen.	45.000	11.000	Geen	Geen	Gelijk aan de deelname bij de geactiveerde kapitaaluitgaven (deelname).	Reserve handhaven
20	reserve aandelen vitens	Deelname in waterbedrijf Vitens. Deze reserve is de tegenhanger van onze aandelen.	61.000	63.000	Geen	Geen	Gelijk aan de deelname bij de geactiveerde kapitaaluitgaven (deelname).	Reserve handhaven
21	reserve gemeentelijk vastgoed en verplichtingen tax culturele instellingen	Reserve voor dekking van kosten die komen uit het afstoten van panden (o.a. bibliotheek).	342.000	354.000	Reserve is oorspronkelijk gevoed uit de verkoop van een aantal panden in De Schil. Nu geen voeding meer.	De kosten die komen uit het afstoten van een aantal panden (o.a. bibliotheek).	We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar de algemene reserve als gedeeltelijke invulling van de taakstelling vanuit het vastgoedfonds om € 963.000 te realiseren ten gunste van de algemene reserve.	Reserve opheffen en saldo toevoegen aan algemene reserve
22	reserve loonsom		528.000	0				De raad heeft reeds besloten om deze reserve op te heffen.

nr.	Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
	reserves kapitaallasten		28.881.000	28.578.000				
	nr. Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
	reserves overheidstaken							
23	reserve streekarchivaat de Liemers en Doesburg	Uitredingsbijdrage uit streekarchivaat	27.000	0	0	Reserve is gefaseerd uitgekeerd aan streekarchivaat.	Reserve is volledig ingezet en kan opgeheven worden.	Reserve per 31-12-2015 opheffen
24	reserve burgerzaken	Middelen bestemd voor het product burgerzaken, waaronder verkiezingen, paspoorten en rijbewijzen.	50.000	174.000	Saldo van inkomsten en uitgaven op het product burgerzaken, waaronder verkiezingen, paspoorten en rijbewijzen.		We stellen het plafond op 10% van de uitgaven op het product burgerzaken zijnde ca. € 320.000	Reserve handhaven
25	Reserve maatschappelijke opvang regionaal	Middelen bestemd voor de regionale taak die Doetinchem heeft i.h.k.v. maatschappelijke opvang/huishelijk geweld, OGGz en verslavingszorg.	0	1.733.000	Regionale gelden	Regionale gelden	Niet nader bepaald.	Reserve handhaven
26	reserve sociaal domein	Risico's en uitvoering taken sociaal domein	3.154.000	973.000	Gevormd bij de vaststelling van de jaarsuikken 2013. De reserves bijzondere bijstand, WWB, WMO, MO lokaal, MO regionaal en jeugdagenda zijn opgeheven en overgegaan in de reserve sociaal domein. Het deel MO regionaal staat in een afzonderlijke reserve.	Onttrekking vindt plaats bij nadelen op de budgetten. Een deel is al bestemd voor bijv. jeugdagenda. Eventuele mutatie op deze reserve gebeurt bij de jaarrekening; niet in de begroting.	Afhankelijk van de latere Doetinchemse kaderrapportages.	Reserve handhaven
	reserves overheidstaken		3.231.000	2.880.000				
	nr. Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
	overige bestemmingsreserves							
27	reserve volkshuisvesting	Reserve tbv verbeteren volkshuisvesting in de brede zin van het woord.	63.000	24.000	Geen	De reserve wordt ingezet voor de kosten van de regionale woonvisie 2016 en 2017.	Dit betreft 2 x € 15.000.	Reserve handhaven
28	reserve stimuleringsfonds volkshuisvesting	Deze reserve is even groot als de middelen die gemeente Doetinchem heeft uitstaan in het Stimuleringsfonds volkshuisvesting.	1.363.000	2.794.000	Rentebijschrijving. Neutraal met rente investering.	In de raad van september 2009 is een verdeling gemaakt voor de inzet van de middelen in dit fonds.	De gemeente neemt deel in het revolving fund (RF) van de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). De gemeente kan aanwijzingen doen voor welke projecten de middelen (leningen) uit het RF inzetten.	Reserve handhaven
29	reserve omzettaakstelling	Afdekken omzetverlies agv lagere benodigde ureninzet eigen personeel in relatie met inkrimping formatie tlv grondexploitaties.	1.288.000	0	0	Vanuit reserve spaarrisico grexen.	Reserve is volledig ingezet en kan opgeheven worden.	Reserve per 31-12-2015 opheffen
	overige bestemmingsreserves		2.714.000	2.818.000				
	Totaal bestemmingsreserves		35.430.000	35.806.000				
	TOTAAL RESERVES		60.774.000	60.692.000				

nr.	Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
	Voorzietingen	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
30	voorzieningen door derden bekleemd voorziening afvalverwerking	Het egaliseren van de uitgaven en inkomsten die in het kader van afvalinzameling en verwerking worden gemaakt met als effect dat een nagenoeg stabiel tarief afvalstoffenheffing wordt gehanteerd.	1.796.000	1.579.000	Overschotten op de jaarlijkse kosten en inkomsten op het product afval	Tekorten op de jaarlijkse kosten en inkomsten op het product afval	Afhankelijk van besluitvorming in de raad.	Voorziening handhaven
31	voorziening compensatie bomen-natuur	Het in stand houden en uitbreiden van het bomenbestand van Doetinchem	81.000	82.000	Vindt plaats door derden	Uitgaven ten behoeve van het in stand houden en uitbreiden van het bomenbestand van Doetinchem (compenserend groen op basis van de vastgestelde bomenverordening).	De ontvangsten bedragen voor de kosten van de kap van de boom plus een vergoeding de waarde van de gekapte boom en de gerealiseerde kosten worden in de exploitatie verwerkt. Het jaarlijks saldo wordt in deze voorziening opgenomen ter dekking van nog aan te planten compenserend groen.	Voorziening handhaven
32	voorziening afkopsommen begraaftaatsen	De voorziening dient ter afdekking van de jaarlijkse kosten voor onderhoud op de begraaftaatsen.	1.564.000	1.680.000	jaarlijks ontvangsten afkopsommen in verband met onderhoudsrecht graven.	Ontrokken worden de lasten die wij hebben voor onderhoud van de begraaftaatsen.	De voorziening moet toereikend zijn om jaarlijks de lasten in de exploitatie op te kunnen vangen.	Voorziening handhaven
33	voorziening rioolbeheer	Het egaliseren van sterk schommelende uitgaven voor onderhoud, vervanging en verbetering van het rioleringsstelsel met als effect dat een nagenoeg stabiel rioolrecht wordt gehanteerd.	6.739.000	6.551.000	Overschotten op de exploitatie- en investeringskosten voor riolering.	Tekorten op de exploitatie- en investeringskosten voor riolering.	In overeenstemming met meerjarenplanning GRP. Geactualiseerd GRP wordt in eerste helft van 2016 door de raad vastgesteld.	Voorziening handhaven
	voorzieningen door derden bekleemd	doel	10.180.000	9.892.000	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
nr.	Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
34	voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's pensioenvoorziening wethouders	De voorziening wordt gevormd voor wethouderspensionen ingaande 2011.	1.208.000	2.040.000	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	Overeenkomstig jaarlijkse geactualiseerde berekeningen	Voorziening handhaven
35	Wachgeld/outplacement voorziening wethouders	Deze voorziening is gevormd om aan wachgeldverplichtingen, pensioenopbouw en outplacementkosten van wachgeleiders te voldoen.	1.131.000	271.000	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	Overeenkomstig jaarlijkse geactualiseerde berekeningen	Voorziening handhaven
36	voorziening flo brandweer	Ten behoeve van FLO brandweerpersoneel	359.000	351.000	Bij 2e financiële monitor 2010	Gebruik FLO	In 2017 en 2020 wordt nog gebruik gemaakt van deze regeling. De huidige, benodigde omvang is gebaseerd op een berekening.	Voorziening handhaven
37	voorziening af te sluiten grexen	Ten behoeve van grondexploitatie	229.000	0	Bij vaststelling jaarrekening 2012	Risico grondexploitatie	Wordt bij jaarrekening 2015 afgewikkeld.	Voorziening opheffen per 31-12-2015.
38	garantievoorziening gewaarborgde geldleningen	Ten behoeve van uitgaven mogelijke teruggave gewaarborgde geldlening(en).	12.000	0	Bij vaststelling jaarrekening 2011	Bij vaststelling jaarrekening 2011	Wordt afgewikkeld in 2015	Voorziening opheffen per 31-12-2015.

nr.	Omschrijving	doel	01-01-2015	31-12-2015	voeding	onttrekking	benodigde omvang	voorstel
39	garantievoorziening eigen risicodragers WW	Werkgevers in de sector Overheid en Onderwijs zijn eigenrisicodragers voor de Werkloosheidswet (WW).	823.000	721.000	Bij vaststelling jaarrekening 2012 en 2013	jaarlijks storting/onttrekking op basis van geactualiseerde berekeningen.	jaarlijks storting/onttrekking op basis van geactualiseerde berekeningen.	Voorziening handhaven
40	voorziening individueel loonbaanbudget gemeentepersoneel	In de cao 2011-2012 zijn afspraken gemaakt over fase I van het loopbaanbeleid. Per 1-1-2013 komt er gedurende drie jaar een individueel loopbaanbudget per werknemer beschikbaar. De werknemers kunnen hier tot en met 2015 aanspraak op maken.	419.000	0	jaarlijks een vaste bijdrage van 212.750 vanaf 2013 t/m 2015.	Uitgaven door personeel in het kader van loopbaanbeleid.	Nihil	Voorziening opheffen per 31-12-2015 en resterend saldo toevoegen aan een nieuw te vormen reserve organisatieontwikkeling
	voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		4.181.000	3.383.000				
	TOTAAL VOORZIENINGEN		14.361.000	13.275.000				
	TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN		75.135.000	73.967.000				

Hoofdstuk 6

Verantwoording in het kader van Single information single audit

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF

OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: D1 / 01	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: D1 / 02	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF
OCW	D9	<p>Bestedings (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)</p> <p>Bestedings (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)</p> <p>Bestedings (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)</p> <p>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p>	<p>€ 662.312</p> <p>€ 43.661</p> <p>€ 111.974</p> <p>€ 38.286</p> <p>€ 123.603</p>	<p>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04</p>	<p>Ten minste 75% besteed aan roc's ja/nee (automatisch)</p>
OCW	D10	<p>Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)</p> <p>Participatiewet 2015-2017</p> <p>Participatiewet</p> <p>Contactgemeenten</p>	<p>€ 622.800</p> <p>€ 622.800</p> <p>€ 0</p> <p>€ 622.800</p>	<p>Aard controle R Indicatornummer: D10 / 01</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: D10 / 02</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: D10 / 03</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: D10 / 04</p>	<p>Ten minste 75% besteed aan roc's ja/nee (automatisch)</p>
			<p>€ 7.775</p> <p>€ 0</p>	<p>€ 0</p> <p>€ 622.800</p>	<p>ja</p>

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF									
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Provinciale beschikking en/of verordening	Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van jaar T verantwoordde provinciale middelen	Correctie ten opzichte van jaar T verantwoordde overige bestedingen
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05			
		1 2010-016988	€ 29.270	€ 29.270	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 2012-011378	€ 385.863	€ 385.863	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 2014-000299	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4 2015-003184	€ 23.202	€ 23.202	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 2012-010999	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoord	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10			
		1 2010-016988	€ 379.109	€ 379.109	€ 379.109	€ 0	Ja	Ja	Ja
		2 2012-011378	€ 459.987	€ 459.987	€ 0	€ 600.607	Ja	Ja	Ja
		3 2014-000299	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Nee	Nee
		4 2015-003184	€ 23.202	€ 23.202	€ 0	€ 0	Nee	Nee	Nee
		5 2012-010999	€ 1.451.654	€ 1.451.654	€ 1.500.907	€ 0	Ja	Ja	Ja
		In sisa 2014 veld eindverantwoording abusievelijk op "nee" gezet. Verantwoording in 2015 uitsluitend vanwege cumulatieven en ter eindverantwoording.							
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2014	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;		
		Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	inclusief deel openbaar lichaam	inclusief deel openbaar lichaam	inclusief deel openbaar lichaam	inclusief deel openbaar lichaam	inclusief deel openbaar lichaam		
		Alle gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1)	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03			
		regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na	391,47	21,86	21,86	21,86			
		1 60222 Doetinchem							

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2015 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05
		€ 15.178.241	€ 196.635	€ 849.728	€ 310	€ 77.463
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
		€ 236.204	€ 7.200	€ 0	€ 25.308	€ 0
						Ja

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF			
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB totaal 2014	<p>Hieronder per regel één gemeente (code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p>Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)</p>
			<p>Besteding (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p> <p>I.1 Wet werk en bijstand (WWB)</p> <p>I.1.1 Wet werk en bijstand (WWB)</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentebel 2015	<p>Hieronder verschijnt de gemeente (code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01</p> <p>In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p>Besteding (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief Bob)</p> <p>I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief Rijk)</p> <p>I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)</p> <p>Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>
			<p>Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p> <p>I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)</p> <p>I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)</p> <p>Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	<p>Besteding (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p> <p>I.1.1 Wet werk en bijstand (WWB)</p> <p>I.1.1 Wet werk en bijstand (WWB)</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>
			<p>Besteding (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p> <p>I.1.1 Wet werk en bijstand (WWB)</p> <p>I.1.1 Wet werk en bijstand (WWB)</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>

Hoofdstuk 7

Controleverklaring

De controleverklaring is niet in dit boekwerk opgenomen.
Deze wordt afzonderlijk aangeboden.

Hoofdstuk 8

Besluit

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Doetinchem in de openbare vergadering van xx xxx 2015.

, griffier

, voorzitter

Hoofdstuk 9

Informatieve bijlagen

*niet behorend bij
accountantsoordeel*

Overzicht kredieten

Projectnummer	Omschrijving	krediet	totaal mutaties	saldo	jaar laatste bwn	BWN	toelichting	afsluiten
72178	mobilitieitsvisie 2015 045/2015	50.000	26.426	23.574	2.015	45	krediet handhaven, project loopt, medio 2016 in de raad	
72153	oost.randweg 104/2010, 058/2012 042/2013, 075/2013	23.443.000	17.251.866	6.191.134	2.014	104	krediet handhaven, met toevoeging project 72155 is het totaal krediet 24,14 mln. Conform raadsbesluit. Provinciale subsidie is 50% van gemaakte kosten tot een maximum van 12 mln. Postief saldo kan straks naar vereeningskrediet mobiliteitsplan 72999.	
78839	gem inbreng eigen vermogen gem iseldoks 079/2013	1.100.000	1.060.000	40.000	2.013	79	krediet handhaven, oplevering in 2016	
78837	woningen site 022/2015	4.033.613	3.189.898	843.715	2.015	22	krediet handhaven, oplevering in 2016	
78836	aankoop zorgwoningen iseldoks 079/2013	5.135.325	3.340.184	1.795.141	2.013	79	krediet handhaven, oplevering in 2016	
75660	vitaal stadscentr.parkeren eco.activiteit 106/2012	220.000	167	219.833			krediet handhaven, uitvoering project 1e helft 2016	
75306	infrastr.mulfunct.sporhthal zuid 079+083/11-32-13	860.000	986.642	-126.642	2.013	83	Laatste werkzaamheden uitgevoerd in februari 2016, krediet kan daarna worden afgesloten. Overschrijding wordt gedekt door niet begroten inkomsten waaronder subsidies.	
73146	revitalisering de huet	0	47.031	-47.031			Betreft voorbereidingskosten; krediet € 1,6 mln is in 2016 verstrekt.	
75634	cool nature robuust groen 078/2012	90.000	90.000	0	2.012	78	Onderdeel van groenprogramma; momenteel werken we aan een nieuw Uitvoeringsprogramma Groen 2016-2019. Het college stelt dit in de zomer van 2016 vast.	x
75628	wehse broeklanden 078/2012,017/2013,080/2014	485.000	592.891	-107.891	2.015	80	zit in groenprogramma. Overschrijding wordt gedekt door niet begroten inkomsten waaronder subsidies. Zie ook krediet 75634.	
72453	restauratie stadswal woningen 057/2015	460.000	0	460.000	2.015	57	De plannen voor restauratie voor de Villa van Wanrooij en de 2 stadswalwoningen zijn in voorbereiding. De omgevingsvergunning voor restauratie is verleend en initiatiefnemer gaat binnenkort starten met de uitvoering. Initiatiefnemer heeft nog geen definitieve functie voor de gebouwen kunnen vinden. Ook de voorbereidingen voor het revitaliseren van het openbare gebied langs de Kapeeniestraat zijn in volle gang. Naar verwachting zal in het voorjaar met de uitvoering worden gestart.	
70513	vervanging 2 tachymeters 015/004	50.000	0	50.000	2.015	4	in 2016 vervanging van apparatuur	
70511	verv. gps station en apparatuur 015/004	56.000	0	56.000	2.015	4	in 2016 vervanging van apparatuur	
72838	project europaweg	0	34.040	-34.040			Betreft voorbereidingskosten; kredietaanvraag volgt.	
77237	participatie achterb.energie mij. (agem) 037/2012	180.000	157.506	22.494	2.012	37	Krediet handhaven. Krediet betreft onderdeel van het startkapitaal van AGEEM (verspreid over vijf jaar). In 2016 zal uit dit krediet de laatste bijdrage aan AGEEM worden gedaan.	
75592	heroverweging silo monument wehl 010/041	350.000	397.247	-47.247			Betreft voorbereidingskosten; krediet € 1,6 mln is in 2016 verstrekt.	
77025	grondaankoop verpl. slingeland ziekenhuis 032/2014	4.200.000	0	4.200.000	2.014	32	In 2015 zijn geen aankopen gerealiseerd.	
72226	hoofdstraat gaanderen vanaf 2013 094/2013	650.000	904.789	-254.789	2.013	94	Project sluit waarschijnlijk af met circa 2 ton tekort. Dat kan t.z.t. worden verrekend met vereeningskrediet mobiliteitsplan 72999. Extra inkomsten van BUHA en extra uitgaven o.a. bodemsanering.	
72225	kruispunt varkensweide 09/078 011/078 013/067	730.000	661.093	68.907	2.014	96	Gaat mee in sisa-verantwoording, saldo naar vereeningskrediet 72999	
75640	bosje nieuw wehl robuust groen 078/2012	60.000	28.986	31.014	2.012	79	Onderdeel van groenprogramma. Zie ook de toelichting bij krediet 75634.	
75603	de zumppe - fase 1 062+066/2014	1.752.940	467.225	1.285.715	2.014	66	Onderdeel van groenprogramma. Zie ook de toelichting bij krediet 75634.	
75638	tijdelijke natuur robuust groen 078/2012 080/2014	100.000	30.000	70.000	2.015	80	Onderdeel van groenprogramma. Zie ook de toelichting bij krediet 75634.	
75632	publ.teit rob.groen 078/2012,017-090/2013 80-2014	25.000	12.605	12.395	2.015	90	Onderdeel van groenprogramma. Zie ook de toelichting bij krediet 75634.	
75630	3000 bomenpl.rob.groen 078/2012, 017/2013 090/2013	67.000	43.057	23.943	2.015	90	Onderdeel van groenprogramma. Zie ook de toelichting bij krediet 75634.	
75605	div.projecten natuur en landschap 080/2014 26/2015	51.730	33.000	18.730	2.015	80	Onderdeel van groenprogramma. Zie ook de toelichting bij krediet 75634.	
72880	verkeer ijsselkade/spinbaan/melkgwg 050/2011 032/13	740.000	1.453.182	-713.182	2.013	50	Tegenover de extra uitgaven staan extra inkomsten. Verantwoording gaat mee met sisa-regeling, negatief saldo tzt verrekenen met vereeningskrediet mobiliteitsplan nr. 72999. In uitvoeringsprogramma mobiliteitsplan 2015 staat 1.350.500 aan geraamde kosten (3,5 ton mobiliteitsgeld, 3 ton BDU-subsidie, 114.500 RSL-subsidie en 586.000 bijdrage BUHA)	
72843	fietstunnel europaweg 045/2015	2.100.000	59.329	2.040.671	2.015	45	Krediet handhaven, uitvoering 2e helft 2016	
72839	uitvoering vri nota 2014 081/2014	25.000	2.790	22.210	2.014	82	Krediet handhaven	
72837	onderz.fietstunnel kepelseweg-energieweg 081/2014	20.000	3.324	16.676	2.015	82	Krediet handhaven	
72836	kruispunt bolderdijkstraat-marsmanstraat 081/2014	150.000	35	149.665			krediet handhaven, relatie met IKC-Noord, uitvoering 2016	
72802	verk.d/chem nrd fase 1+2t/m2012 incl.haarew.50.000	3.930.770	3.641.664	289.106	2.015	77	Verantwoording via sisa; in 2016 nog uitgaven, positief saldo tzt naar vereeningskrediet mobiliteitsplan 72999	
72677	verv. verkeerstellers 2013 013/003	20.000	20.000	0	2.013	3	Krediet handhaven	
72081	verv. verkeerstellers 2014 014/003	20.000	11.500	8.500	2.014	3	Krediet handhaven	
72153 72155	Osstellijke randweg	24.141.000	17.949.866	6.191.134			krediet handhaven. Provinciale subsidie is 50% van gemaakte kosten tot een maximum van 12 mln. Postief saldo kan straks naar vereeningskrediet mobiliteitsplan 72999.	
72201	opknipbeurt parkeerterreinen 2013	876.742	367.620	509.122	2.013	35	vm bezuinigingen geen verdere investeringen	x
72202	achteraf bet.parkeren terreinen/belparkeren 035/13	115.000	115.000	0	2.013	35	Afgerond, krediet afsluiten	x
72203	verv. uniformen parkeerbeheer 2014 014/003	50.000	21.724	28.276	2.014	3	cf bezuinigingen aframen tot 30k	
72458	recon.normandie-raadhuisstr.+ gaanderensew. 053/15	830.000	501.302	328.698	2.015	53	Project afgerond, krediet afsluiten	x
72302	vervanging uniformen parkeerbeheer 015/004	20.000	0	20.000	2.015	4	cf bezuinigingen geen investeringen	x
72207	verv. handterminals 2015 015/004	150.000	37.917	112.083	2.015	4	Afgerond, krediet afsluiten	x
72208	vergunningbeheerprogramma 2015 015/004	75.000	0	75.000	2.015	4	wordt uitgevoerd in 2016	
72301	verv. portofoons parkeerbeheer 015/004	18.000	0	18.000	2.015	4	cf bezuinigingen project niet gedaan	x
75086	sportacc. algemeen (jaarlijkse vervanging)				2.015	86	Krediet handhaven, aantal projecten zijn in 2015 nog niet uitgevoerd en worden in 2016 afgerond. Voor de vervanging van sportinvertarissen. Jaarlijks is hiervoor 175.000 beschikbaar.	
75087	2 kleedkamers vwg '25 073/2014	2.903.097	2.649.957	253.140	2.014	73	Start bouw na de zomervakantie 2016 en gereed midden 2017. Wordt gerealiseerd samen met de bouw van nieuwe school in Gaanderen	
75089	kleedkamers dzc-olympus '58 - en dnc 073/2014	147.000	4.321	142.679	2.014	73	DZC68; Vereniging moet keuze maken voor plan A, B of C. Verwachting is dat de bouw juni/juli 2016 van start gaat. DHC; Verwachting dat de bouw juni 2016 gaat beginnen. Olympus58; Aanbesteding in februari 2016 en start bouw april 2016.	
75604	kunstgrasveld vwg'25 gaanderen 026/2014	1.597.000	99.255	1.497.745	2.014	23	Project zit in de eindfase er moeten nog een paar kleine rekeningen worden voldaan. Krediet nog niet afsluiten.	
70287	herontwik.vastgoed 07/035 grutstr.27,31-33, kapoen	631.000	335.840	295.160	2.009	91	doorbelasting naar 65410401	
75115	renovatie muziekschool 010/007	800.000	35.228	764.772	2.010	7	Krediet Muziekschool, wordt meegenomen in evaluatie Vastgoedfonds. Worden een aantal varianten bekeken. Op moment dat in kader voorjaarsnota hier een besluit overgenomen is, is helder wat er met krediet gaat gebeuren. Nu dus niet afsluiten.	
70125	verv. 2014 vrachtwagen br-zb-58	230.000	247.715	-17.715	2.014	3	Afgerond. Euro 6 is de laatste ingevoerde uitlaatgasnorm in de Europese Unie, vrachtwagen die hieraan voldoen zijn erg schoon qua uitlaatgassen. Om dit te bereiken zijn geavanceerde technische aanpassingen aan de voertuigen uitgevoerd, hierdoor zijn de voertuigen duurder geworden.	x
70207	verv. aanhanger vrachtwagen 2 2012	35.000	0	35.000	2.012	3	Vervangen als GFT aanbesteding geweest is in 2016	
70228	verv. zuig-veegcombinatie trekker 2012	40.000	0	40.000	2.012	3	Vervangen als nieuwe werkmethode duidelijk is.	
70277	verv. translift 5 2012	266.000	265.210	790	2.012	3	Afgerond, krediet afsluiten	x
70305	verv. 2 aanhangwagens wf-nz-75/wf-nz-71 003/2013	9.000	0	9.000	2.013	3	Vervangen als nieuwe werkmethode duidelijk is.	
70307	verv. aanhangwagenbord wb-zf-67/wb-vj-99 2013	5.000	6.800	-1.800	2.013	3	Afgerond, krediet afsluiten	x
70309	verv. translift 6 003/2013	275.000	274.231	769	2.013	3	Afgerond, krediet afsluiten	x
70416	vervanging hefbrug werkplaats 05/002	14.160	0	14.160	2.005	2	Vervangen bij verbouwing loods Havenstraat	
70506	verv. ren. kangoo 83-pd-sp 014/003	20.000	16.614	3.386	2.014	3	Afgerond, krediet afsluiten	x
70509	verv. iveco 36-bj-js 015/004	46.000	0	46.000	2.015	4	vervanging bij nieuwe aanbesteding 2016	
70512	verv. peugeot partner 97-bp-hb 014/003	20.000	29.195	-9.195	2.014	3	Afgerond, krediet afsluiten	x
70807	verv. klepelmaaier trekker 2012	17.500	0	17.500	2.012	3	Vervangen als nieuwe werkmethode duidelijk is.	
72306	gladheidsmeldsysteem 015/004	30.000	0	30.000	2.015	4	Vervangen als duidelijkheid is over de samenwerking met de Provincie.	
77274	vervanging afvalbakken 2013 003/2013	30.000	15.866	14.134	2.013	3	Loopt nog; ten aanzien van de afvalbakken geldt dat we nog steeds bezig een optimalisatie uit te voeren, waarbij ook oude afvalbakken vervangen moeten worden.	
77821	aanshalef rolemmers 082/2015	605.000	560.523	44.477	2.015	82	Loopt nog	
77822	ondergrondse containers 082/2015	132.000	0	132.000	2.015	82	Loopt nog	
77823	voertuigkst. incl. aanhanger afvalinz. 082/2015	88.000	0	88.000	2.015	82	Loopt nog	
72062	beheer en onderhoud civieltechn.kunstw.2014/003	170.000	2.975	167.025	2.014	3	vm onderzoek naar de centrale bediening bruggen nog niet besteed, rapportage eind 2015 gereed. In 2016 uitvoering van de werkzaamheden	
72163	beheer civieltechn.kunstw.2013 003/2013	220.000	192.546	27.454	2.013	24	werkzaamheden zijn gereed, afsluiten	x

72304	beheer en onderhoud civieltechn. kunstw. 015/004				2.015	4	Opdracht is gegeven; uitvoering in 2016. Verder werkzaamheden ivm onderzoek naar de centrale bediening bruggen nog niet besteed, rapportage eind 2015 gereed. In 2016 uitvoering van de werkzaamheden	
		180.300	13.479	166.821				
72807	afkoppelen hemelwaterafvoer naar riool 11/018	100.000	100.000	0	2.011	18	Afgerond, krediet afsluiten	x
72808	afkoppelen bomenbuurt 11/018	1.900.000	1.899.258	742	2.011	18	Afgerond, werkzaamheden gereed	x
77852	grp rioolvervangingen 012/015+ 076/2013	162.000	162.000	0	2.013	76	Afgerond werkzaamheden gereed	x
77854	afkoppelen 2012 (grp) 12/015	500.000	500.000	0	2.012	15	Afgerond, krediet kan worden afgesloten	x
77857	grondwater/overstortmeting/mon.infiltratiev.12/015				2.012	15	in 2016 laatste werkzaamheden, verwachting is dat het een voordeel van 40k oplevert	
77858	grp vervanging 2013 008/2013	105.000	21.300	83.700				
		756.000	756.000	0	2.013	8	afsluiten werkzaamheden gereed	x
77859	afkoppelen grp 2013 008/2013+ 076/2013				2.013	76	nog in uitvoering, ivm werkzaamheden Kerkstraat Gaanderen in 2016 nog niet afsluiten	
		321.250	273.711	47.539				
77862	stuwgebieden overstegen 2013 008/2013	250.500	241.763	8.737	2.013	8	werkzaamheden gereed, afsluiten	x
77863	vervanging grp 2014	703.000	550.826	152.174	2.014	44	in uitvoering	
77864	vervanging gemaal dichteren grp 2014	65.000	0	65.000	2.014	44	in uitvoering	
77865	vervanging gemaal rijksweg gaanderen	31.000	9.600	21.400	2.014	44	in uitvoering	
77866	afkoppelen grp 2014	529.000	508.866	20.134	2.014	44	in uitvoering	
77867	stimuleringsbijdrage afkoppelen 2014	106.000	72.959	33.041			Afgerond, krediet afsluiten	x
77875	verv. gemaal wijnbergen 063/2015	25.000	25.000	0	2.015	63	Afgerond, krediet afsluiten	x
77876	verv. gemaal sportpark zuid 063/2015	33.000	3.000	30.000	2.015	63	in uitvoering	
77877	verv. gemaal varkensweide 063/2015	25.000	2.500	22.500	2.015	63	in uitvoering	
77879	stimuleringsbijdrage afkoppelen 2015 063/2015	107.000	10.000	97.000	2.015	63	in uitvoering	
77881	klachten grondwater 2015 063/2015	54.000	4.080	49.920	2.015	63	in uitvoering	
77882	verv.grp 2015	1.113.000	183.384	929.616	2.015	63	in uitvoering	
72051	civieltech.kunstw.revisie energiebrug 081/2012	275.000	77.653	197.347	2.012	81	wordt ingezet voor vervangen PLC's, aansturing bruggen	
72055	verv. ov-masten 2014 014/003				2.014	3	ivm stabilisatietuning kunnen ca 95 masten 5 jaar langer blijven staan dan verwacht, tzt wordt hier krediet voor aangevraagd. Krediet afsluiten	x
		126.000	24.292	101.708				
72057	verv. ov-armaturen 2014 014/003	142.000	11.783	130.217	2.014	3	wordt ingezet op grootschalige vervanging in woonwijk de Huet	
72083	verv. verkeersregelinstallaties 2014 014/003	156.340	156.340	0	2.014	3	Afgerond, krediet afsluiten	x
72164	verv. ov-masten 2013 003/2013	146.000	146.000	0	2.013	3	Afgerond, krediet afsluiten	x
72205	verv. verkeerstellers 2015 015/003	20.000	0	20.000	2.015	4	in Uitvoering	
72206	verv. verkeersregelinstallaties 2015 015/003	103.000	36.626	66.374	2.015	4	in uitvoering vervanging VRI kast Rozangaardseweg	
72281	verv. ov-armaturen 2012	90.500	90.500	0	2.012	3	project afgerond, krediet kan worden afgesloten	x
72307	verv. ov-masten 2015 015/004	164.000	0	164.000	2.015	4	wordt ingezet op grootschalige vervanging in woonwijk Schöneveld	
72308	verv. ov-armaturen 2015 015/004	246.000	0	246.000	2.015	4	wordt ingezet op vervanging OV langs ontsluitingswegen	
77850	revitalisering akkermansweide 076-2013, 055-2014	1.091.750	1.186.751	-95.001	2.014	76	project afgerond, krediet kan worden afgesloten	x
70507	verv. 2015 citroen berlingo 015/004	20.000	0	20.000	2.015	4	vervangen bij nieuwe aanbesteding 2016	
70335	vervanging fiat dobro 08-xz-pv 2015						Wegens aanrijding is er een auto vervangen. De vervanging heeft in het jaar 2015 plaats gevonden. In de meerjarenraming, was de vervanging voorzien in het jaar 2017.	x
		0	22.552	-22.552				
76542	wijkwerk nieuwe stijl gso4 106/2013	500.000	500.000	0	2.012	106	Krediet afsluiten	x
74098	brede school d'chem nrd, overstegen 18/2013 059/15	1.240.000	795.253	444.747	2.015	59	Start bouw mei 2016	
74304	nieuwb. bbs st.martinus/st.augus 022/2014 059/2015	685.000	95.596	589.404	2.015	59	Start bouw augustus 2016	
74406	inr. meubilair mariendael 020/2015	72.618	72.618	0	2.015	20	Krediet afsluiten	x
74407	parkeerplaatsen slotlaan 37 020/2015	99.200	73.538	25.662	2.015	20	Voordelig aanbesteed. Krediet afsluiten.	x
74433	uitbereiding de isselborgh 10/007 13/032	3.350.000	2.320.536	1.029.464	2.013	32	Oplevering juni 2016	
76510	nieuwbouw kinderopvang ikc 059/2015	360.000	153.790	206.210	2.015	59	Start bouw mei 2016	
70802	klantvolg systeem gemeentewinkel 2012				2.012	3	Handhaven voor doorontwikkeling centraliseren eerste lijns dienstverlening en positioneren in het kcc/gemeentewinkel.	
		72.000	41.229	30.771				
70399	verv. ict infrastruct. 2014 partners 057-2014	342.000	497.532	-155.532	2.014	57	eerste lijns dienstverlening en positioneren in het kcc/gemeentewin kel	x
70135	basisregistratie topografie (bgt) doetinchem	251.000	233.864	17.136	2.012	64	Het restant zal volgend jaar worden afgewikkeld.De afwikkeling loopt via de exploitatie, zie product 60032104.	
70138	verv. ict informatiesystemen 2013 003/2013	325.000	325.000	0	2.013	3	kan worden afgesloten, zie ook 70175, reeds verwerkt in de begroting	x
70139	verv. informatiesystemen 2014 013/003	375.000	375.000	0	2.014	3	kan worden afgesloten, zie ook 70175, reeds verwerkt in de begroting	x
70175	verv. informatiesystemen 2015 015/004				2.015	4	Afgelopen jaar heeft er een inhaalslag plaatsgevond m.b.t. de geraamde veraningsinvesteringen van 2013 en 2014. (zie 70138 en 79139) Het restant van dit krediet zal volgend jaar worden meegenomen en is verwerkt in de begroting.	
		375.000	236.863	138.137				
70121	verv. ict-gem. doetinchem 2014 014/003	236.000	108.169	127.831	2.014	3	afsluiten, zie toelichting 70173 (hierna)	x
70171	verv. ict gem. doetinchem 2015 015/004	52.000	16.896	35.104	2.015	4	afsluiten, zie toelichting 70173 (hierna)	x
70173	verv. ict samenwerking 2015 004/15 en 050/2015				2.015	50	In 2015 heeft ICT beheer haar samenwerking op het gebied van automatisering verder uitgebreid. Zo zijn Wedo (inmiddels overgegaan in Laborijn) en de gemeente Bronckhorst volledig aangesloten bij de ICT samenwerking en de hierbij horende standaarden. Daarnaast heeft ICT beheer moeten investeren in opslag en netwerk systemen om deze componenten voor de ICT samenwerking weer geschikt te maken voor de komende 5 jaar. Totaal overschrijding ICT Samenwerking (samenvoeging restant kredieten ncl. itv gem. doetinchem) ad € 76.042 wordt verhaald op de deelnemers. (budgetair neutraal, begroting wordt hierop aangepast)	
		340.200	599.076	-258.876				
70345	verv.ict infrastruct.2015 samenw.aand.gd 050/2015	226.800	206.901	19.899	2.015	50	afsluiten, zie toelichting 70173 (hierboven)	x
Overzicht		105.422.735	72.486.539	32.936.196				

Verloopstaat grondexploitaties 2015

bedragen x € 1.000

	activiteiten												Eind stand 31-dec-15	Voorziening 31-dec-15	Oppervlakte m ²	Waarde € incl voorziening per m ²		
	Bedrag stand 01-jan-15	0 Grond aankopen	1 Bouwrijp- maken	2 Plan en VAT kosten	3 Woonrijp- maken	4 Fonds afdracht	4 Diverse kosten	4 en 6	5 Resultaat	5 Rente en Beheer	6 Overige opbrengsten	6 inzet voorziening					7 Grond- verkoop	
Gronden niet in exploitatie (NIEGG)																		
Ruimzicht	-131							5	-5					-131		21780	€ 6,00	
De Veentjes 2e fase	-90							39	-39				-90		15000	€ 6,00		
Wonen op het Randje	-45							2	-2				-45		7500	€ 6,00		
Holterhoek	0							-28	1	27			0		3600	€ 0,00		
De Pas 't Straatje	-16							1	-1				-16		2600	€ 6,00		
Bethlehemstraat	-351			-1	0	-29	0	147	-16		252		0					
Lamsweerde	-24							1	-1				-24		3995	€ 6,00		
Nieuwe Kerkweg	-132							5	-5				-132		22000	€ 6,00		
Europaweg Recr voorz.	-50							2	-2				-50		8315	€ 6,00		
Wynbergen Wonen oosten	-637			-4	-3	0	0	-52	-27		82	4	-637		106133	€ 6,00		
A18 Bedrijvenpark 2e fase	-11.353							0	-389				-11.741	2.508	198340	€ 46,56		
Heideslag 2e fase	-651							40	-40				-651		108514	€ 6,00		
Sub totaal	-13.479	0	0	-5	-3	-29	0	161	-527	27	333	4	-13.516					
Gronden in exploitatie (BIE)																		
Bedrijven Wijnbergen	-3.529	0	0	-3	0	-122	-1	-60	-121	0	3.030	805	0					
Wijnbergen EVZ	-4.576	0	0	-4	0	0	0	0	-177	4.505	0	251	0					
Vijverberg zuid	-8.470	0	-7	-77	0	-159	-261	0	-620	0	0	1.481	-8.111	77	63528	€ 126,46		
Heideslag	-6.391	0	-24	-108	-369	-112	-32	0	-228	89	0	1.393	-5.781		45522	€ 127,00		
A18 Bedrijvenpark 1ste fase	-37.596	-166	-356	-324	-3	0	-120	0	-1.361	170	0	0	-39.757	5.085	374273	€ 92,64		
Heelweg	-1.906	0	-150	-84	-30	-10	-5	0	-79	9	0	91	-2.164	743	9.251	€ 153,64		
Lookwartier	-2.205	0	0	-15	0	0	-30	0	-90	0	0	0	-2.341	2.511	25622	-€ 6,64		
Veemarkt	-544	0	0	-1	-1	-84	0	653	-23	0	0	0	0					
Iseldoks	-8.215	-50	-609	-470	-8	0	-1.524	0	-98	2.673	0	5.330	-2.971	4.282	17915	-€ 73,17		
Spinbaan Brewinc	253	0	0	-10	-111	0	0	-137	6	0	0	0	0					
Hamburgerbroek Zuid	2.001	0	0	457	0	-84	-947	-1.871	48	-465	0	862	0					
Verheulswede Revitalisering	757	0	-462	-57	-90	-190	-37	268	9	-205	0	7	0					
Grondwallen Bedrijvenweg	159	0	0	-2	0	-90	0	-92	24	0	0	0	0					
Sub totaal	-70.262	-216	-1.607	-698	-613	-851	-2.957	-1.238	-2.709	6.777	3.030	10.219	-61.126					
Exploitatie overeenkomst	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
Ant. ovk. Saturn	-197	0	0	-5	-97	-73	-1	45	-5	296	38	0	0					
Expl. ov. Wijnbergen wonen	-1.266	0	-1	-37	0	-211	-4	0	-44	1.313	0	0	-249	289				
Sub totaal	-1.464	0	-1	-42	-97	-283	-5	45	-49	1.609	38	0	-249					
Totaal	-85.204	-216	-1.608	-745	-713	-1.164	-2.962	-1.032	-3.285	8.413	3.401	10.224	-74.891					
													15.495	voorziening				
													-59.396	balanswaarde				

Overzicht voorzieningen 2015

Bedragen x € 1,000 mln.

Projecten	Voorziening jan 2015	Rente 2015	Aanvulling voorziening (resultaat)	Af i.v.m. afsluiten projecten in 2015	Voorzienin g dec 2015
Bouwgronden In Exploitatie (BIE)		0,034			
Vijverberg Zuid	155	5	-83		77
Iseldoks	4.032	137	113		4.282
Heelweg (gemeentelijk deel)	722	25	-4		743
Lookwartier	2.423	82	6		2.511
A18 Bedrijvenpark (fase 1)	5.060	172	-147		5.085
Wijnbergen bedrijventerrein	2.930	100		-3.030	
Saturn	37	1		-38	
Wijnbergen Midden Westen	259	9	21	0	289
<i>subtotaal</i>	<i>15.616</i>	<i>531</i>	<i>-93</i>	<i>-3.068</i>	<i>12.987</i>
Gronden Niet In Exploitatie (NIEGG)					
Bethlehemstraat	243	8		-251	
A18 bedrijvenpark (fase 2)	2.576	88	-156		2.508
<i>subtotaal</i>	<i>2.819</i>	<i>96</i>	<i>-156</i>	<i>-251</i>	<i>2.508</i>
Eindtotaal	18.436	627	-249	-3.319	15.495
	Beginstand vordering januari 2015		Aanvulling vordering inclusief rente		Vordering per december 2015
Vordering op deelnemende gemeente 65% aandeel A18 bedrijvenpark	4.963		-28		4.935

Overzicht grondexploitaties 2015

bedragen x €1000

Project	Begroot grondexploitatie	Boekwaarde 1/1/2015	Boekwaarde 31/12/2015	Restant beschikbaar/ nog te realiseren	Begroot 2015 jaarschijf	Mutaties 2015 jaarschijf	Saldo 2015
Gronden niet in exploitatie (NIEGG)							
Strategische gronden	-1.922	-1.775	-1.775	147	-74	0	74
Bethlehemstraat	-241	-351	0	241	111	351	241
A18 Bedrijvenpark 2e fase	-12.239	-11.353	-11.741	497	-416	-389	27
<i>sub totaal</i>	-14.402	-13.479	-13.516	886	-379	-37	342
Gronden in exploitatie (BIE)							
Bedrijven Wijnbergen	-2.971	-3.529	0	2.971	229	3.529	3.300
Wijnbergen EVZ	288	-4.576	0	-288	3.604	4.576	972
Vijverberg zuid	-105	-8.470	-8.111	-8.007	-30	358	389
Heideslag	141	-6.391	-5.781	-5.922	-232	610	842
A18 Bedrijvenpark 1ste fase	-7.106	-37.596	-39.757	-32.651	-946	-2.161	-1.215
Heelweg	-849	-1.906	-2.164	-1.315	-342	-258	85
Lookwartier	-2.776	-2.205	-2.341	435	29	-136	-165
Veemarkt	399	-544	0	-399	167	544	377
Iseldoks	-5.596	-8.215	-2.971	2.625	1.759	5.244	3.485
Spinbaan Brewinc	82	253	0	-82	-171	-253	-82
Hamburgerbroek Zuid	1.672	2.001	0	-1.672	-329	-2.001	-1.672
Verheulsweide Revitaliserin	150	757	0	-150	-607	-757	-150
Grondwallen Bedrijvenweg	652	159	0	-652	492	-159	-652
<i>sub totaal</i>	-16.019	-70.262	-61.126	-45.106	3.621	9.136	5.515
Exploitatie overeenkomsten							
Ant. ovk. Saturn	-56	-197	0	56	141	197	56
Expl. ov. Wijnbergen wonen	-309	-1.266	-249	60	1.069	1.018	-52
	-365	-1.464	-249	116	1.210	1.215	4
totaal generaal	-30.786	-85.204	-74.891	-44.105	4.452	10.313	5.861